

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

6831 SAYILI ORMAN KANUNU'NUN 2/B MADDESİ UYGULAMALARI VE
SONUÇLARI (ŞANLIURFA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

Abdulhalim DEMİR

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

ÇANKIRI
2024

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Abdulhalim DEMİR tarafından hazırlanan “**6831 Sayılı Orman Kanunu’nun 2/B Maddesi Uygulamaları ve Sonuçları (Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü Örneği)**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından **oy birliği** ile Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Üstüner BİRBEN

Eş Danışman : Doç. Dr. Gökçe GENÇAY

Jüri Üyeleri :

Başkan : Prof. Dr. Aynur AYDIN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Nimet VELİOĞLU
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa

Üye : Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Çankırı Karatekin Üniversitesi

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Ersoy YILMAZ

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**6831 Sayılı Orman Kanunu’nun 2/B Maddesi Uygulamaları ve Sonuçları (Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü Örneği)**” konulu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tezin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı, tezde kullandığım eserleri usulüne göre kaynak olarak gösterdiğimi, tezin Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü’nden başka bir bilim kuruluna akademik amaç ve unvan almak amacıyla vermediğimi ve bu çalışmanın Çankırı Karatekin Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programıyla tarandığını, “intihal içermediğini” beyan ederim. Çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm. Çankırı Karatekin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim (20/08/2024).

Abdulhalim DEMİR

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

6831 SAYILI ORMAN KANUNU’NUN 2/B MADDESİ UYGULAMALARI VE SONUÇLARI (ŞANLIURFA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Üstüner BİRBEN
Eş Danışman: Doç. Dr. Gökçe GENÇAY

Bu çalışma, Şanlıurfa ili Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk sınırları dâhilinde bulunan orman arazilerinin ne kadarlık kısmının 2/B madde uygulamalarına konu edildiği, bu uygulamaların yapıldığı alanlarda ormana ve 2/B uygulamalarına ilişkin algı ve uygulama sonuçlarının ne olduğuna yönelik tespitler ile karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu Çalışmada, Orman Genel Müdürlüğü’nün ilgili biriminden elde edilen veriler ile Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü’nde 2/B uygulamaları teze konu edilmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde; Vatandaşın 2/B uygulamaları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ancak 2/B’ye konu edilebilecek alanları tarımsal faaliyetlerinde kullandığı, yatırım aracı olarak gördüğü, ata toprakları diye sahip çıktığı, atalarından miras kaldığı düşüncesinin hâkim olduğu, gelecek nesillere miras bırakmak istedikleri, gerektiğinde de bu yerler için değeri mislinde ödeme yapma isteğinde oldukları, 2/B uygulamaları ile yapılacak çalışmalar neticesinde bu alanları alabilecekleri düşüncesi ile gelecekteki uygulamalar için beklenti içinde oldukları tespit edilmiştir. Orman varlığı açısından bir tehdit unsuru olan bu algı ve beklentilerin değiştirilmesi adına 2/B uygulamalarına esas olan tarih değişikliklerine son verilmesi, yönetim ve halkla ilişkilere yönelik eksikliklerinin kitle iletişim araçları ile giderilmesi ve toplumun orman algısının mahalinde geliştirilmesi önerilmektedir.

2024, 99 sayfa

ANAHTAR KELİMELER: Orman, 2/B Uygulamaları, Algı, Toplum, Şanlıurfa

ABSTRACT

Master of Science Thesis

APPLICATIONS OF ARTICLE 2/B OF THE FOREST LAW NO. 6831
AND RESULTS (SAMPLE OF ŞANLIURFA REGIONAL FOREST DIRECTORATE)

Abdülhalim DEMİR

Çankırı Karatekin University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Forest Engineering

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Üstüner BİRBEN
Co-Advisor: Assoc. Prof. Dr. Gökçe GENÇAY

This study was prepared to present findings and solutions regarding the extent of forest lands within the boundaries of Şanlıurfa Forest Regional Directorate in Şanlıurfa province that have been subject to 2/B applications, the perception and consequences of these applications in the areas where they are implemented, and the encountered problems. In this study, 2/B applications in Şanlıurfa Forest Regional Directorate were examined using data obtained from the relevant unit of the General Directorate of Forestry. As a result of the examinations; It has been determined that the citizens do not have sufficient knowledge about the 2/B applications, but they use the areas that can be subject to 2/B in their agricultural activities, see them as investment tools, claim them as ancestral lands, think that they were inherited from their ancestors, want to leave them as inheritance to future generations, and when necessary, they are willing to pay for these lands as if they are their own, and they expect to be able to acquire these lands as a result of the 2/B applications, and they have expectations for future applications. In order to change these perceptions and expectations, which constitute a threat in terms of forest assets, it is suggested to put an end to the changes in the date on which 2/B applications are based, to eliminate the deficiencies in management and public relations through mass media, and to improve the public's perception of forests on site.

Keywords: Forest, 2/B Applications, Perception, Society, Şanlıurfa

2024, 99 pages

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

“6831 Sayılı Orman Kanunu’nun 2/B Maddesi Uygulamaları ve Sonuçları (Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü Örneği)” adlı bu çalışma Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi” olarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü örneğinden yararlanarak 6831 Sayılı Orman Kanunu’nun 2/B maddesi uygulamaları ve sonuçlarının değerlendirilmesidir.

Çalışmamız süresince konu ile alakalı akademik bilgilerini paylaşan ve beni yönlendiren danışmanım ve kıymetli hocam Doç. Dr. Üstüner BİRBEN’e teşekkürlerimi sunarım. Bu aşamaya gelmemde üzerimde emeği olan tüm değerli hocalarıma minnettarım. Görüşleri ile çalışmamıza katkıda bulunan değerli orman mühendis meslektaşlarıma ve kurum müdürlerime ile çok değerli meslektaşım Umut İMAL’e teşekkür ederim

Hayatımın her anında yanımda olan çocuklarım Ömer Mahir ile Melek Nur DEMİR’e, eşim Orman Mühendisi Şehri DEMİR’e, annem Nuriye DEMİR’E, babam Ali DEMİR’e derin sevgi hürmetlerimi sunar teşekkür ederim.

Abdulhalim DEMİR

Çankırı, Ağustos 2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
SİMGELER DİZİNİ	vi
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. MATERYAL VE YÖNTEM	9
2.1. Materyal	9
2.2. Yöntem	11
3. GENEL KISIMLAR	12
3.1 Orman ve Orman Kadastrosu Hakkında Özet Bilgiler	12
3.1.1 Ormanın tanımı	12
3.1.2 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 2/B Maddesi	16
3.1.3 Orman Kadastrosunu Türkiye'deki durumu ve Kısa Tarihçesi	17
3.1.4. Orman ve 2/B Alanları ile İlgili Anayasal Dayanaklar	22
3.1.4.1 1921 ve 1924 Anayasalarındaki durum	22
3.1.4.2. 1961 Anayasasındaki durum	22
3.1.4.3 1982 Anayasasındaki durum	24
3.2. Orman ve 2/B alanları ile ilgili yasal dayanakları	25
3.2.1 1744 Sayılı Kanun	25
3.2.2 2896 sayılı Kanun	27
3.2.3 3302 Sayılı Kanun	39
3.2.4 3373 Sayılı Kanun	40
3.2.5 4785 Sayılı Kanun	42
3.2.6 5658 Sayılı Kanun	42
3.2.7 5653 Sayılı Kanun	32
3.2.8 6831 Sayılı Kanun	33

3.2.9 5831 Sayılı Kanun.....	35
3.2.10 4999 Sayılı Kanun.....	48
3.2.11 6831 Sayılı Orman Kanunu’nun Ek 16. Maddesi.....	50
4.BULGULAR	45
4.1. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü ile ilgili genel bilgiler	45
4.1.1 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü’nün Orman Varlığı	45
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	71
KAYNAKÇA.....	80
ÖZGEÇMİŞ	99

SİMGELER DİZİNİ

Ha	Hektar
M.Ö.	Milattan önce
Cm	Santimetre
Kg	Kilogram
M	Metre

KISALTMALAR DİZİNİ

UNFCCC	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
ÇŞİDB	Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
MEOP	Milli Emlak Otomasyon Programı
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
FRA	Orman kaynakları değerlendirmesi
TKGM	Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü
TAKBİS	Tapu ve kadastro bilgi sistemleri
Md	Madde
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TEMA	Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1 Türkiye’de Orman Kadastrounda Tarihsel Süreci	44
Şekil 4.1 Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Konumu	45
Şekil 4.2 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü’nün Konumu.....	46

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1 Türkiye Orman Varlığı.....	7
Çizelge 3.2 2/B ve Kadastro İş Akış Şeması.....	17
Çizelge 3.3 2/B ve Kadastro Çalışmaları Adına Yapılan İşlemler.....	21
Çizelge 4.4 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün Orman Varlığı.....	48
Çizelge 4.5 Türkiye Geneli 2/B İle Orman Sahası Dışına Çıkarılmış Alanlar.....	50
Çizelge 4.6 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nde Yıllar İtibarı ile 2/B Alanları.....	51
Çizelge 4.7 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün 2/B'ye Konu Köy Sayısı.....	52
Çizelge 4.8 Çeşitli kanunlar aracılığıyla orman dışına çıkarılan alan miktarları.....	53
Çizelge 4.9 Türkiye Geneli 2/B İle Orman Sınırları Dışına Çıkarılmış Alanlar.....	54
Çizelge 4.10 Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü'nde Çalışılan 2/B.....	55
Çizelge 4.11 Batman Orman İşletme Müdürlüğü'nde çalışılan 2/B birimleri.....	56
Çizelge 4.12 Diyarbakır Orman İşletme Müdürlüğü'nde Çalışılan 2/B birimleri.....	58
Çizelge 4.13 Mardin Orman İşletme Müdürlüğü'nde Çalışılan 2/B Birimleri.....	59
Çizelge 4.14 Siirt Orman İşletme Müdürlüğü'nde Çalışılan 2/B birimleri.....	60
Çizelge 4.15 Şanlıurfa Orman İşletme Müdürlüğü'nde Çalışılan 2/B Birimler.....	61
Çizelge 4.16 Şırnak Orman İşletme Müdürlüğü'nde Çalışılan 2/B birimleri.....	62

1. GİRİŞ

İnsanoğlu ile toprak arasındaki ilişki, tarihin her safhasında ehemmiyetini artırarak muhafaza etmiş ve sosyal sahiplilikle tam bir devlet kontrolünden, ferdi mülkiyet hakkına dek pek çok değişik biçimde değişime uğramıştır (Atasoy, 2004). Yeryüzünde yaşamın başlangıcından başlayarak ve İnsanoğlunun göçebelikten kurtulup toprağı yerleşik olarak işlemeye ve kullanmaya başladığı günden itibaren ilk hedefi, faydalanmakta olduğu taşınmazın üstünde mülkiyet hakkı elde etmek ve bu durumu sürdürülebilirlik açısından korumaktır (Tüdeş ve Bıyık, 2001).

Ormanlıklar, insanların ve tüm dünyadaki canlıların yaşamlarını idame edebilmeleri için gerekli olan en önemli doğal rezervler için en önemli unsurların başında gelir. Ormanlar, su kaynaklarının devamlılığını ve korunmasını, iklim değişikliğiyle mücadele, biyoçeşitliliğin gelişmesi ve koruma, erozyonu önleme, hava kirliliğini azaltma, doğa gezintileri ve turizm gibi birçok yönden önemli işlevlere sahiptir. Ancak, doğal kaynakların sınırlı olması, insan ve diğer canlıların ihtiyaçlarının sınırsız olması, ormanların tahribatına neden olmaktadır. Ormanların tahribat sorunu ilk olarak 8000 yıl önce insanoğlunun yeryüzünde yayılışa geçmesi neticesinde, artan nüfus ve buna paralel olarak insanoğlunun ihtiyaçlarını karşılamak için toprağı işlemesi ile başlamıştır. Ormanlar çeşitli ihtiyaçlar için tahrip edilmiş, tarım ve farklı kullanım alanlarına dönüştürülmüş, böylelikle verimsizleşen alanlar terk edilip yeni orman alanları tahrip edilmiştir. Ormanlar üzerinde değişik ihtiyaçlardan dolayı oluşan baskılar günümüze kadar gelmiş ve halen devam etmektedir (Yıldız ve Duru,2006).

Gezegennemizde en gelişmiş ve yaygın bitki örtüsü ormanlardır. İnsanoğlunun farklı şekillerde ormansal kaynakları kullandıkları ya da tükettikleri, ormanlardan mal ve hizmet açısından faydalandıkları bilinir (Özdönmez, vd. 1996).

İnsanoğlunun yeryüzünde hızla artmasına paralel olarak, dünya genelinde tüketimin ve çevre sorunlarının artması, kaynakların hızla yok olmasına sebep olmuş ve buna karşın önlemlerin alınmasını zorunlu hale getirmiştir (Boydak, 2000).

Genel olarak doğal kaynaklar insanoğluna tüm ihtiyaçlarını karşılanması karşısında, maddesel ve manevi yararlar sunmaktadırlar. Tüm doğal kaynakların sağladıkları yararlar çeşitlilik göstermekle birlikte orman kaynakları bu yararlanmalarda öne çıkan önemli bir doğal kaynak olarak sayılabilir. Orman rezervlerinin korunması, bu rezervlerin artırılmasıyla geliştirilmesi ormanların sürekliliği bakımından önemlidir. Bunun yanı sıra ormanlar ile beraber bütün ekosistemdeki tabii kaynak mevcudiyetinin devam ettirilmesi ve sonraki kuşaklara bırakılması oldukça önemlidir. Tabii rezervlerin yönetilmesinin geliştirilmesiyle ilgili çalışmalar uluslararası toplumlarda geçmişten günümüze dek üzerinde fikirler yürütülen çok önemli konulardan biridir. Genellikle son senelerde söz konusu kavramın özünü; ozon katmanının delinmesi, küresel ısınma, yenilenebilen rezervlerin azalmasıyla biyolojik çeşitlilikteki tehlike teşkil etmektedir (Pasquaousouto, 2003).

Bu tehlikelerin gündeme gelmesinin temel nedeni ise dünyadaki nüfusun hızlı bir biçimde artması, yeni yerleşim alanlarıyla tarımsal alanlara hissedilen gereksinimin eklenmesiyle tabii rezervler, bilhassa yeşil alanların korunması ve yönetiminin yetersiz olması sebebi ile tehlike altına girmiştir. Doğal kaynaklar içindeki önemi göz ardı edilemeyecek kadar büyük olan ormanların da çeşitli etkenler ile (doğal ya da insan etkisi) oluşan tehlikeler karşısında olumsuz bir şekilde etkilenmiş ve verimleri düşmüştür. Bu manada, sadece yeşil alanlardaki ağaca olan ihtiyacı temin etmeye yönelik olan ormancılık kavrayışı da değişiklik göstermeye başlamış ve yeşil rezervlerin sürdürülebilir olabilmesi için yeni kavramlar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Bu kavramlar ile birlikte, 1970'li yıllarda orman rezervlerinin sürdürülebilir olabilmesi açısından, anlayış değiştirerek, odun ve odun dışı orman ürünleri, çevrenin korunması, rekreasyon vb. hedefleri de içeren ormanların çok çeşitli kullanım kavramı üretilmiştir. Ardından ileriye dönük ormancılıkla ileriye dönük orman yönetimi anlayışları gündem kazanmıştır (Boydak, 2000).

BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunca 1987 senesinde hazırlanmış olan Brundtland Raporu (Ortak Geleceğimiz Raporu), tabii kaynaklarla çevrenin korunması ve yönetimi bakımından bir dönüm noktası olmuştur (Giray, 1998).

Daha ileriki dönemlerde; 1990 senesinde Strasburg'da yapılmış olan Avrupa Orman Bakanları toplantısıyla Avrupa prosesi başlamıştır ve Avrupa Ormanlarının güvence altına alınmasına yönelik olarak müşterek kararlar alınmıştır. 1992 yılına varıldığında ise dünyada çevresel problemler insan hayatını olumsuz bir şekilde etkileyebilecek boyutlara ulaştığı görülmüş ve bu olgu korkutucu bir hale varmıştır. Bu ürkütücü durum karşısında Birleşmiş Milletler Rio Dünya Zirvesi düzenlenmiş ve ileriye dönük kalıcı bir kalkınma planı, yeni ve daha sağlıklı bir ortam hazırlanmaya çalışılmıştır. Bu Zirvede ormansızlaşmanın gelecekte yaratacağı sonuçlara ilişkin kararlara ağırlık verilmiştir. Daha sonraki yıllarda süreç devam etmiş gerek dünya çapında gerekse bölgesel seviyede oluşturulan toplantılarda doğal rezervlerin süreklilik arz edecek bir şekilde yönetilmesine ilişkin çabalar harcanmıştır. İncelendiğinde anlaşılabacağı üzere; bilhassa son 15 sene içinde yeryüzündeki ormanlarıyla ormancılığı, dünya çevresel sorunlara paralel olarak global gündemin üst sırasında yerini almıştır. Ayrıca dünya ekonomisinde başlayan yavaşlamanın etkilerini minimuma zarar ile atlatmaya gayret eden tüm sektörlerde olduğu üzere ormancılık da dinamik çözümlerden olmuştur (Görecelioğlu, 2004).

Bunun yanı sıra tüm dünyada orman sahalarının azalması, halihazırdaki orman rezervlerinin verimsizleşmesi ve ormana bağlı yaşamını sürdüren insanların refah düzeylerinin azalması da söz konusu arayışları arttırmıştır. İnsan orman birliktelikleri, insanlığın varoluşu ile başlar. Evvelce yeme içme ve barınma ihtiyacı için ormandan yararlanan insan daha sonra ormanı endüstride kullanılmak üzere bir hammadde rezervi olarak işlemeye başlamıştır. Orman fonksiyonlarının çeşitlenmesiyle ormanla toplum arasındaki yararlanmalarda değişikliklerdir (Yurdakul Erol ve Yıldırım, 2017).

Dünya ormanlarının farklı fayda ve işlevleri nedeniyle insanoğluyla ilgili olarak çok kıymetli yenilenebilen tabii rezervlerin başındadır. Bundan dolayı birçok devlet ormanları kamusal mal olarak görür ve önleyici özel nitelikli hukuka tabi tutmaktadır. Ülkemiz kanunlarının da ormanları anayasal bir korumaya tabi tutmaktadır. Ülkemiz anayasası ormanların korunmasına yönelik yasama ve yürütme organlarının yetkilerini dahi alt seviyelerde olacak şekilde kısıtlamıştır (Aytuğ, 1976).

Ormanların insanoğluna sundukları yararlar sebebi ile toplumun ortak malıdır ve bundan dolayı devletlerin korunmasıyla denetimi altına alınmıştır. Diğer bir söyleyiş ile ormanlar, kamuya ait ve kamusal mallar içerisinde özel bir konumu vardır (Onar, 1960; Cin 1980; Akipek, 1973; Düren, 1975; Doğanay, 1974). Çok baskın ve hızlı işgallerin oluşmasındaki en büyük sebeplerden biri de Arazi Kanunnamesinde koru ve baltalıkların tarla şekline sokularak Kafkasya ve Kırım'dan gelen göçmenlerin ormansız ve bereketli topraklara değil ormanlık alanların içlerine konumlandırımları ile baş göstermiştir. Bu devrede yeşil rezervlere verilen diğer büyük zararlar ise kâğıt fabrikaları, maden işletmeleri, demir yolu ve telgraf işi yapan şirketler olmuştur (Batmaz vd. 1999).

Orman rezervlerinin değişik ihtiyaçlar için kullanılarak ağaçların kesilmesi, o alanın orman alanı olma vasfını, toprağının da orman toprağı olmak niteliğini ortadan kaldırmaz. Üzerindeki bitki örtüsü yok edilen alandaki toprakta yeniden bitki örtüsü yetiştirilebilir (Kantarıcı,2008).

Yeşil alanların tahrip olmasının ve tüm bu orman problemlerinin gün yüzüne çıkmasının ana nedenlerinden biri de doğru olmayan toprak kullanımıdır. Ormancılıkla ilgili olsun yada olmasın doğal rezervlerin, değerlendirilmesi bilinen bir yöntem içerisinde yürütülmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir. Aksi halde toprakların bozulması kaçınılmaz olacak ve var olan toprak rezervi barınma ve beslenmeye yetmeyecek seviyelere gelecektir. Bunun için öncelikle arazi kullanım şekillerinin oluşturulması ve bu politikalar etrafında havzalarımızın planlanma ana temalarının belirlenmesi gerekmektedir (Erol, 2007).

Ormanlar; insanoğlu için cevher temini, var olan rezervlerin kullanımı ve rekreasyon gibi bir çok yönden önem kazanırken (Erdönmez 2013), bualanlarınkullanımı üzülererek söylemek gerekirse, belirli kurallara tabi olmasına karşın, yok olma tehdidi ile karşı karşıyadır (Turan 1988). Bu münasebetle rezervlerin yenilenebilir usulleri, korunmasıyla kaynaklardan en iyi biçimde faydalanılması, dünyada olduğu üzere Türkiye’de de en mühim gündem mevzuları arasındadır (Erdönmez 2013).

İstenilen sükseyi tam anlamıyla temin edememiştir. Yurtlanma maksatlı, tarım, hayvancılık vb. maksatlar ile ormanlıktan açma sebeplerinden dolayı ormanlık niteliğini kaybetmiş bu sahalara getirilen yasal tertipler ile ormanlık sınırı dışına çıkarılmıştır. Türkiye de ormanlardan istifade ile ilgili muamelelerin gerçekleştirildiği çok yönlü hukuksal olanaklar bütününün önemli bir safhasını oluşturan Orman Kanunu’nun ikinci madde hükümleri oluşturmaktadır. 70’li yılların akabinde gündeme gelmeye başlayan bu madde giderek değişmiştir. Bu madde güncel durumu ile orman sayılmasında fayda görülmeyen alanlar ile niteliğini kaybetmiş sahaların ormanlıklardan çıkarılmasını kapsamaktadır. Osmanlı İmparatorluğunun dağılış zamanına rastlayan ve 1917 tarihinde hazırlanıp 1919 tarihinde yürürlüğe giren fakat 1920 tarihinde İktisat Bakanlığı’nın emri ile geçerliliğini yitiren Devlet Ormanları Usulü İdare-i Fennî Yerleri Hakkında Kanuna karşılık olarak, Devlet Ormanlarına Ait Amenajman Talimatnamesi yürürlüğe alınmıştır (Yılmaz 1992).

Cumhuriyet’in ilanına kadar süregelen, zamanın durum ve hükümleri çerçevesinde ormanlıklarla alakalı pek çok kanunname, ferman, fetvalarla yönergeler çıkarılsa da gereksinimler çerçevesinde hareket edildiği için ormancılıkla ilgili etkinliklerin de gereken süreklilik prensibi zarar görmüş bunun üstüne 1920 tarihinden itibaren ormancılık işleri İktisat Vekâlet’ine bağlı bir Genel Müdürlükle bu durum 1924 tarihine kadar yönetmeye çalışılmıştır. Bu süreç boyunca 11 Ekim 1921 yılında “Baltalık Kanunu” ve 15 Nisan 1924 yılında orman köylerinde yaşayan, devlete ait ormanlıklardan yararlanmasını sağlayan “*İntifa Hakkı Kanunu*” çıkarılmıştır (Mermer 1991).

Ormanlar, evrensel bir kaynak şeklinde önemi gün geçtikçe artan fakat bunun yanı sıra önemli sorunlar ile de karşılaşan kaynaklardır. Ek olarak ormanlık alanlar, tabii hayat

ortamları şeklinde, parklar, havzalar ve kıymetli iktisadi kaynaklar sağlamaktadır (Bowers, 2005). Bunun yanı sıra kıymetli toplumsal ve beşerî dinamiklerin, ormancılığın kompleks yapısına eklenmesiyle ormanlar ile alakalı daha çok görevin bulunması, ormanlar üstünde farklı şekillerde düşünülmesinin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır (Szarovd,2000).

Ormanlık alan miktarlarının azalması; bugüne dek, arazilerin bozulması ve farklı sebeplerden (yangın, kaçak kesimler, sel,aşırı kesimler gibi) kaynaklanmıştır ve milyonlarca bozuk ormanlık alan oluşmuştur (Salleh, i997). Farklı bir deyişle tüm dünyadaki ormanlık alanlardaki azalmaları saptayabilmek için FAO (Foodand Agriculture Organization: Gıda ve Tarım Örgütü)'nun 1980 ve 2000’li senelerinde yapmış olduğu çalışmalara bakıldığı zaman, son 20 sene içerisinde gerçekleşen azalmalar daha iyi görülebilir. Ormanlık alanlar, tarihte işgale edilip tarımsal alanlara ya da yerleşim alanlarına dönüştürülmüştür ve hala dönüştürülmektedir. Global orman kaybı senelik toplam 16 milyon hektardır ve söz konusu kaybın 13 milyon hektarı tropik ormanlık alanlarda söz konusu olmaktadır. Bir diğer araştırmaya göre söz konusu miktar 2000-2005 yıllarında 1.011.000 km²’dir. Bu da 32.688.000 km²şeklinde tahmin edilen toplamdaki ormanlık alanların %3,1’dir. Senelik kayıp %0,6’dır (Hansen vd., 2013).

Söz konusu kaybın global ekonomi üzerindeki maliyeti her sene için 5 trilyon ABD dolarıdır. Bilhassa ekonomik yaşamın tarıma dayalı olduğu yerlerde orman içi açıklıklarda ya da orman açarak elde edilen sahalarda tarımın yapılması şu anda da devam etmektedir ve açıklık tehlikesi yaşayan ülkelerdeyse bu durum özendirilmektedir. Bundan dolayı ormancılıkla ilgili uygulamalarla tarım uygulamalarını bağdaştırma girişimleri ortaya çıkmıştır “toplumsal ormancılık”, “agroforestry” vb. kavramlar üretilmiştir. Türkiye’de de durum dünyadaki gelişmelere koşut olarak seyretmektedir. Türkiye’de senelik ortalama açma sayısı 10.997 adettir ve toplamda açılan saha senelik ortalama 51.843 dekadır (Çanakçıoğlu,1993). Bu nedenler ile ormanların işgali sürmekte, kimi zaman da özendirilmektedir.

Cumhuriyetin ilanından şimdiye kadar yapılan doğru olmayan tatbikler sonucu müteşekkil, ormansızlaşmanın en büyük nedenleri arasında yurdumuzun vaziyeti ve dahilinde

bulunduğu keşmekeş, ormanlıkları güvence altına almaya özgü herhangi bir emek harcamak, göçmenlerin ormanlıklarda konumlandırılmalarının sağlanması, gerekli denetimler yapılmadan halka tapuların verilmesi, orman içi ve yakınındaki halkın doğayı harap etmesi sonucu, ormanların saptanması zaruri olmuştur (Ayaz 2016, Gümüş 2016).

Ormanlıklarla ilintilikararlar 1870 tarihinde başlanılmış olsada, 1937 tarihinde yapılan ayarlamalar ile geçerlilik kazanan 3116 sayılı Orman Kanunuyla orman tahditinde ilk girişimler atılmıştır (İnal 1967).3116 sayılı Orman Kanunu'nun 10. maddesi 5 yılda en az 250.000 ha orman sınırlarının saptanmasının bitirilmesini (Okuy 1988), 21. maddesi 10 yıl içerisinde orman kadastro suna ana ünsür olacak haritaların hazırlanarak tamamlanması göz önünde tutulmaktadır (Gençay 2012).

Ancak orman hudutlarının tespiti bitirilemediği gibi, milletin orman sahalarını hayvancılık, yerleşim alanları ve tarım gibi değişik maksatlarla kullanmalarına olanak tanımış, bu vaziyet ormanlarda işgallerin gerçekleşmesine sebep olmuştur (Aslan 2015). Bilhassa, orman köylerinde hayatını idame eden halkın birçoğu orman kadastro sunun yapılmasına karşı çıkarak birçok meselenin ortaya çıkmasına yol açmış, bu çalışmaların ardından gerek orman köylüsüne gerekse Orman Müdürlüğü aleyhine birçok dava açılmış, bu durum maddi ve manevi mükellefiyetleri de ardın sıra getirmiştir (Tunay 1994).

Çizelge 1.1'de ormancılığımızın toplam varlığı yıllar itibarı ile verilmiş, artış miktarı ve tescil edilen miktarlar gösterilmiştir.

Çizelge 1.1 Türkiye Orman Varlığı (URL-4)

2010-2023 Yılları Arasında Türkiye'deki Orman Varlığı		
YILLAR	Orman Alanı	Tescil Edilen Alan
2010	17 573 155	11 824 130
2011	17 746 416	12 188 834
2012	19 073 052	16 230 739
2013	19 175 273	16749736

2014	20 774 691	20 774 691
2015	21 240 530	17 799 940
2016	21 450 300	23 450 000
2017	21 520 065	19500000
2018	22 151 236	19 825 000
2019	22 453 609	20 500 000
2020	23 051 526	21 000 000
2021	23 250 000	21 300 000
2022	23.363.071	22 300 000
2023	23 450 000	22 500 000

Türkiye genelinde yıllar itibarı ile orman alanlarının gelişimine baktığımızda bir artış görülmektedir. Bu durum ülkemiz ormancılığının olumlu yönde geliştiğine işarettir. Ülkemiz ormanlarının Orman Bakanlığına bağlı Orman Genel Müdürlüğünün sıkı ağaçlandırma politikası sonucunda orman alanlarının artışının gerçekleştiği görülmektedir. Bunun yanında her yıl 11 kasımda Türkiye genelinde eş zamanlı gerçekleştirilen Milli Ağaçlandırma Günü ve birçok kamu kurumu da bu ağaçlandırma çalışmalarına katkı sağladığı bilinmektedir. Bunlar kimi kurumun adına hatıra ormanı kim toprak muhafaza ve erozyon kontrollü ağaçlandırmalıdır. Kimi ağaçlandırmalar ise endüstriyel amaçlı olduğu bilinmektedir. Bu ağaçlandırmalar kimi kurumun adına hatıra ormanı, kim toprak muhafaza ve erozyon kontrollü ağaçlandırmalıdır. Bazı ağaçlandırmalar ise endüstriyel amaçlı olduğu bilinmektedir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Tez çalışmasının ana materyalini Şanlıurfa orman bölge müdürlüğü sorumluluk alanları oluşturmaktadır. Şanlıurfa orman bölge müdürlüğünün görev alanı olan; Mardin Orman İşletme Müdürlüğü, Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü, Batman Orman İşletme Müdürlüğü, Diyarbakır Orman İşletme Müdürlüğü ve Şırnak Orman İşletme Müdürlükleridir. Bölge müdürlüğünün sorumluluk alanları genel olarak Güneydoğu Anadolu bölge sınırlarında kalmaktadır.

Bölge ormancılık faaliyetleri açısından birçok zorluğu bünyesinde barındırmaktadır. Bu zorlukların başında sarp coğrafi yapısı ve terör olgusudur. Şanlıurfa orman bölge müdürlüğünün görev alanı olan; Adıyaman O.İ.M., Batman O.İ.M, Diyarbakır O.İ.M, Mardin O.İ.M., Siirt O.İ.M., Şanlıurfa O.İ.M ve Şırnak O.İ.M.'leri dir.

Bölge müdürlüğünün sorumluluk alanları genel olarak Güneydoğu Anadolu bölge sınırlarında kalmaktadır. Bölge ormancılık faaliyetleri açısından birçok zorluğu bünyesinde barındırmaktadır. Bu zorlukların başında sarp coğrafi yapısı ve terör olgusudur. Bu bölgede yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu yıllarca bu terör baskısı altında yaşamak zorunda kalmıştır.

Şanlıurfa orman bölge müdürlüğü sorumluluk alanında kalan işletme müdürlüklerinde; Adıyaman'da 604.978 bin kişi, Batman'da 654.396 bin kişi, Diyarbakır'da 1.830.254 bin kişi, Mardin'de 895.787 bin kişi, Siirt'te 349.728 bin kişi, Şanlıurfa'da 2.250.863 bin kişi, Şırnak'ta 579.623 bin kişi olmak üzere toplam 7.156.6298 bin insan ve alansal olarak 6.750.000 Hektardır (URL-1).

Bu büyük boyutlar; orman bölge müdürlüğü açısından çok devasa bir alan ve nüfus popülasyonu anlamına gelmektedir. Bu devasa alan ve nüfusun kendi içinde çok büyük

problemler barındırmakta ve geçmişten günümüze gelen çözüm bekleyen yığıla sorunlar. Bu sorunların çözümü hem uzun bir süre hem de büyük bir emek şarttır.

Bölgede çalışan bir orman işletme şefi olarak bu sorunların üstesinden gelebilmek adına bölge deki güvenlik güçlerimiz ile sıkı koordinasyon halinde çalışmalarımızı sürdürmekteydik. Ayrıca yöredeki halkla istişare edilerek çalışmalar hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra çalışmalar sürdürüle bilinmiştir. Bu bağlamda bölgede yapılan bütün çalışmalar yörede büyük ilgi ile karşılanmakta ve halk katılım sağlamaktadır. Bu yönden bakıldığında yapılan çalışmalar yöre halkını yakından ilgilendirmektedir. Bölge müdürlüğü sınırları içindeki bulunan, orman vasfını yitirmiş arazilerin orman sınırı dışına çıkarılması ve orman sınırı dışına çıkarılmış bu arazilerin satışı için çıkarılmış kanun, tüzük, yönetmelikler; konuyla ilgili kurumların arşivi, kitap, makale, yayın, dergi ve bildiriler oluşturmaktadır. Bu tez, ilgili literatürün taranması, Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nde 2/B madde uygulamaları kapsamında yapılan çalışmaların yerinde yüz yüze görüşmeler ile kitabi bilgilerin araştırılması ve yetkililerle gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla elde edilen bilgi ve bulguların sözel analiz yoluyla irdelenmesi şeklinde gerçekleştirilecektir.

Araştırma temelde sözlü analiz yöntemine dayanır. Sözlü analiz; ilişki kalıplarıyla anlamlarının altındaki sebepleri bulmak amacıyla, Şanlıurfa orman bölge müdürlüğü sorumluluk alanında gerçekleştirilen gözlemlerin sayısal olamayan şekilde incelenmesi ve yorumlamasıyla oluşturulmaktadır. Bununla birlikte, Şanlıurfa bölge müdürlüğü sorumluluk alanı içerisinde elde edilecek sayısal bulgular tablo yoluyla değerlendirilecektir.

Bu tezde, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2/B maddesi uygulamaları ve sonuçları Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü örneğinde incelenerek değerlendirilecektir.

2.2. Yöntem

Çalışma özü itibariyle sözel analiz metoduna dayanmaktadır. Sözel analiz; ilişki kalıpları ve anlamlarının altında yatan nedenleri ortaya çıkarmak amacıyla, Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında gerçekleştirilen gözlemlerin sayısal olamayan şekilde incelenmesi ve yorumlamasıyla oluşturulmaktadır. Bununla birlikte, Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanı içerisinde elde edilecek sayısal bulgular değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacına uygun olarak, Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sınırları dahilinde bulunan orman arazilerinin ne kadarlık kısmının 2/B madde uygulamalarına konu edildiği, yasal sürecin nasıl işlediği, bu uygulama sonucunda karşılaşılan hukuki ve yöresel sorunların neler olduğu ve ormancılık açısından nasıl sonuçlar doğurduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğünde 2/B madde faaliyetleri, orman niteliğini kaybetmiş arazilerin orman sınırlarından çıkarılmasını temin etmek için uygulanan bir yasal düzenlemedir. Bu düzenlemenin etkin bir şekilde uygulanması, ormanların korunması ve geliştirilmesi bakımından önemli katkılar sağlayacaktır. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü, Türkiye'nin en büyük orman bölge müdürlüklerinden biridir. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğünde yapılan 2B uygulamaları, ormancılık açısından ağaççıklarla bir yere sahiptir. Bu nedenle, Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü örneğinde 2B madde uygulamalarının irdelenmesi ve yorumlanması, bu uygulamalar hakkında bilgi ve deneyimin artırılması yönünden önemli olacaktır. Tez çalışmasında aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranacaktır: Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içinde bulunan orman arazilerinin ne kadarlık kısmı 2/B madde uygulamalarına konu edilmiştir? 2/B madde uygulamaları kapsamındaki arazilerin orman dışına çıkarılma süreci nasıl işlemektedir? 2/B madde uygulamaları ve halkın tepkileri, ihtiyaçları neler olduğu? 2/B madde uygulamaları sonucunda karşılaşılan hukuki sorunlar nelerdir? 2/B madde uygulamalarının bölge müdürlüğündeki toplam alanı nedir? 2/B madde uygulamaları ormancılık açısından nasıl sonuçlar doğurmaktadır?

3. GENEL KISIMLAR

3.1 Orman ve Orman Kadastrosu Hakkında Özet Bilgiler

3.1.1 Ormanın tanımı

Orman yasalarında soyut olarak yapılmış olan ormanın tanımının anlaşılabilmesine yönelik olarak ormanı teknik anlamda tanımlamak lazımdır. İlk Orman Kanunu'nda (1937), “*kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri ve yerleri ile beraber*” orman olarak tanımlanmıştır (Güneş ve Coşkun 2008).

Biyolojik anlamda orman; geniş sahalarda kendine has bir iklim oluşturabilen, belli yükseklikteki, yapıdaki ve sıklıktaki ağaçların, ağaççık, çalı ve otsu bitkiler, yosun, eğretili ve mantarlar, toprağın altında ve üzerinde yaşamını sürdüren mikroorganizmalarla farklı böceklerle ve hayvanlarla orman toprağının teşkil ettiği bir yaşamsal birlik (Biosonöse) şeklinde tanımlanmaktadır (Aytuğ 1976). Fakat, hukuksal olarak orman kelimesinin tanımını yapmak çok zordur (İlkmen 1958). Hukuki olarak içerisine ağaç bulunan her yer ormandır, ağaç içermeyen kimi sahaların da orman kapsamına sokulması gerekmektedir.

Belli bir noktada çevrenin bütün cansız fiziki etkenleriyle (abiyotik etkenleriyle) temel ögesi orman ağacı olan bitki, hayvan ve mikro organizmaların (biyotik etkenlerin) bütününden oluşan tabii bir birimdir. Kapalılık açısından ormanlar 2temel grupta incelenir. Kapalılığı %11-100 arasındaki ormanlar verimli orman şeklinde tanımlanmaktadır ve söz konusu ormanlar ülke ormanının hemen hemen %50'sini oluşturur; geri kalan hemen hemen %50 de %1-10 arası kapalılığı olan ve bozuk orman şeklinde isimlendirilen yerlerdir. (GDF 2009).

Orman; 4m'den çok boyu olan ve %10'dan çok tepe kapalılığı bulunan veya tabii alanında söz konusu eşik değerleri elde edebilecek olan ağaçların olduğu 0.5 hektarı aşkın arazidir.

Daha çok tarımsal ve kentsel arazi kullanımı altındaki araziler bunun haricindedir (FAO, 2010).

Ormanlık alanlar toplumlarla ilgili olarak beslenme ve barınma kaynağıdır, ayrıca toplumların inançlarına da sirayet etmiştir. Ormanlık alanlar efsane, masal ve inançlarda tanımlanmıştır, ormanlara kimi zaman negatif anlamlar yüklenir iken, kimi zaman da pozitif anlamlara sahip olmuştur (Ergun, 2010).

Kalıpsız (1998) ormanı: “Beş metreden daha uzun boylu orman ağaçlarının etkin olarak bulunduğu ve bireylerin kendi kendilerine tesir edecek gür bulunduğu, kendine özgü iklim ve toprak koşulları oluşturduğu bir yaşam birliğidir” olarak tanımlamaktadır. Ormanlık cümlesi ile aynı anlamda kullanılmakta olan başka kelimelerden en ehemmiyetlisi togay’dır. Yış terimiye orman adlarının Türkçede çok eskiden belirlenen bir çeşidi olarak Eski Türk anıtlarında fazlasıyla kullanılmıştır (Musaev, 1973).

Şimdiki zamanda ormanı telaffuz edince, yalnızca meyve veren odunsu ağaçlar ile örtülü sahalar anlaşılmaz. Orman denince toplumsal ekonomi, kültürle sağlığı bakımından, doğal olaylar açısından pozitif etkileri olan, mikroorganizmalar, ağaç, ölü örtü, ağaççık, av hayvanları ve öteki vejetasyon tipleriyle harika bir kombinasyon oluşturan yaşam birliği (Biosonöze) anlaşılmaktadır (Ayanoğlu, 1992).

Eraslan’a (1983) göre, orman: “*Belirli yaşam alanlarında bulunan ve gelişen temel unsuru ağaçla ağaççık olan ve bitkisel, hayvansal ve mineral unsurlardan müteşekkil, söz konusu unsurlar arasında karşılıklı etkileşimleri ve kendisine has hayat birliğe sahip olan bir tabiat varlığı, topluma orman ürünleriyle başka işlerle hizmetler sağlayan milli bir servettir*” şeklinde ifade etmiştir. Saatçioğlu’na (1969) göre Orman kelimesini tanımlama konusunda 3 görüşün önem arz ettiğini, bunlardan ilk görüşün (mekanik görüş) ormanı insan iradesi çerçevesinde odun yetiştiren bir işletme şeklinde gördüğünü, Batı Avrupa’da ve Türkiye’de ormanın tanımının biyosenöze tarzıyla ona dayalı orman tanımlarının olağan bir orman rejimi bakımından yetmediği bilinmektedir.

Aytuğ'a (1979) göre orman tabii alanlarda kendisine has bir iklim oluşturabilen. Belli yükseklikteki, yapıdaki ve sıklıktaki ağaçların, yosun, çalı ve otsu bitkiler, ağaççık, eğrelti otuyla mantarlar, toprağın alt ve üstündeki mikroorganizmalarla farklı böcekler ve hayvanlar ile orman toprağının bir arada yarattığı hayat birliğidir. Görüldüğü üzere alan yazında biyolojik görüş egemendir. Bu görüş çerçevesinde orman yalnızca ağaçla araziden müteşekkil bir varlık değildir. Çok farklı unsurlarda oluşmaktadır ve söz konusu unsurlar karşılıklı etkileşimde kendilerine özgü özellikleri olan bu yaşam birliği yaratırlar.

Kayacık ve Aytuğ'a (1979) göre: *“Orman, makul bir sahada canlı ve cansız bütün varlıkların birlikteliği ile bir alandaki bir toplum düzenidir ki, bu topluma, 30-40 m boyunda geniş gövdeli ağaçlar, yapıları yönünden bunlardan daha küçük olan ağaççıklar, çalılar, otsu bitkilerle toprak üstü ve altında yaşayan mikroorganizmalar katılırlar”* şeklinde ifade edilmektedir (Genç 2004).

Bilim ve fen düzleminde bakıldığında orman ile ilgili farklı türde açıklamalar, makaleler ve orman tanımı yapıldığını biliyoruz. Ancak ormanın tanımını gerçek, bilimsel temeller açısından dikkate alacak olursak mevzuat çerçevesinde bilim ve fenne uygun olarak açıklanmış olan tanımı esas almamız gerekecektir. 1937 tarih ve 3116 sayılı orman kanununun 1. Maddesinin yürürlüğe girmesiyle birlikte orman tamına hukuken yer veren ilk yasadır. 3116 yasada yapılan tanıma bakıldığında: *“kanunun uygulamasında kendine doğal olarak yetişmiş veya insan emeğiyle yetiştirilmiştir ve bir orman hasılatı veren ağaçlarla ağaççıkların toplu durumları yerleriyle orman sayılmaktadır”* şekli ile ifade etmiştir.

1945 tarihinde çıkartılan 4785 sayılı Kanunun 12. Maddesi 1. Fıkrasında orman tanımı: *“Bu kanunun uygulanmasında kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleri ile orman sayılır”* şeklinde tanımlanmıştır. Daha sonra çıkarılan yasalarda; 4785 sayılı kanunun 12. Maddesi 1. Fıkrasında 1945 yılında ve 5653 sayılı kanunun 2 maddesinde ormanın tanımına 1950 yılında yer verildiği görülmüş, bu tanım 1945 yılında çıkarılmış olan 4785 sayılı kanunun 12. Maddesi 1. Fıkrasındaki ile aynı olduğu ve değiştirilmediği anlaşılmıştır (Velioğlu 2004).

1956 yılında kabul edilen orman kanunu ile söz konusu orman tanımı zamanla evrilmiş, ve özellikle son dönemde maki vasıflı alanlardan toprak koruma niteliği bulunan alanlarda orman içine alınmıştır. Orman sınırları dışına çıkarma süreci, bu kanunun 2/B maddesiyle devam etmiş ve 2/B çalışmaları, orman kadastro komisyonları tarafından yürütülmüştür. Ormanların hangi özellikleri dikkate alınarak ne amaçla orman sınırları dışına çıkarılabileceği orman sınırları dışına çıkarma işleminin koşulları, 6831 sayılı Orman Kanunun 2. Maddesinde yer almaktadır. Orman sınırları dışına çıkarma uygulaması. Kanuni dayanağını Anayasanın 169. Ve 170. Maddelerinden alan, 6831 sayılı Orman Kanunun 2. Maddesi çerçevesinde yapılmış olan yönetsel bir işlemdir. Söz konusu işlem esasları bir kadastro işlemi şeklinde düşünülür. İşlemin niteliğiyle hangi yargı biriminin denetiminde olduğu hususlarında ortaya çıkan konuyla alakalı problemler uyuşmazlıklar, uyuşmazlık mahkemesinin farklı kararları ile çözümlenmiştir. Söz konusu kararlarla orman sınırları haricine çıkarma işlemi, yönetsel işlemdir ve idari yargının denetimine tabidir (Velioğlu, 2008). Güncel olan ve günümüzde de geçerliliğini koruyan 6831 sayılı Orman Kanunun 1. Maddesi ormanın tanımını yapmaktadır. Bu maddeye göre orman: “*Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.*”

Ancak;

A) Sazlıklar;

B) Step nebatlarıyla örtülü yerler;

C) Her çeşit dikenlikler;

Ç) Parklar;

D) (Değişik: 23/9/1983- 2896/1 madde.) Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski (kadim) mezarlıklardaki ağaç ve ağaçlıklarla örtülü yerler,

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmeyen ağaç ve ağaççık nevilerinin bulunduğu yerler;

F) (Değişik: 22/5/1987- 3373/1 madde.) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve 15 ağaççıklarla örtülü yerler,

G) (Değişik: 22/5/1987- 3373/1 madde.) Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazide tabii olarak yetişen her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler,

H) (Değişik: 5/11/2003-4999/1 madde.) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan (...) (1) fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dâhil olmak üzere her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklar;

İ) (Değişik: 23/9/1983- 2896/1 md.) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanunu gereğince Devlet Ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabani zeytinlikler ile 9/7/1956 tarih ve 6777 Sayılı Kanun'da tasrih edilen yabani veya aşılınmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar.

J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler,

K) (Ek: 28/10/2020-7255/3 madde.) Orman sınırları dışında olup, alan büyüklüğüne bakılmaksızın sahipli arazilerde, ekim ve dikim yolu ile yetiştirilen her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler, orman sayılmaz” şeklinde ifade edilmiştir (URL-3).

3.1.2 6831 Sayılı Orman Kanunu’nun 2/B Maddesi

Orman özelliğini kaybetmiş araziler, başka bir ifadeyle 2/B terimi, 31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu’nun orman olarak tanımlanan yerlerden orman sınırlarının dışına çıkarılacakları ifade edilen 2. Maddesinin B bendi için kullanılır. 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 2/B maddesi çerçevesinde; Orman olarak tanımlanan yerlerden “31.12.1981 tarihinden evvel bilim ve fen açısından orman özelliğini tam olarak yitirmiş yerlerden fıstıklık (antep fıstığı, çam fıstığı), tarla, bağ, meyvelik, bahçe, findıklık, zeytinlik vb. farklı tarımsal alanlar ya da otlak, kışlak, yaylak vb. hayvancılık için kullanılmasında fayda olduğu belirlenen arazilerle kent, kasaba ve köy yapılarının toplu bulunduğu yerleşim bölgeleri orman sınırlarının dışına çıkarılır. Orman sınırlarının dışına çıkarılan bu yerler Devlete aitse Hazine adına hükmi kişiliği bulunan amme kurumlarına aitse bu kurumlar adına, özel ormansa sahipleri adına” orman sınırlarının dışına çıkarılır. Uygulamanın kesinleşmesinin ardından tapuda kesin tashih ve tescil işlemleri yapılmaktadır. Buraların dışında mevcut orman sınırlarında hiçbir şekilde daraltma ya da orman sınırları dışına çıkarma işlemleri gerçekleştirilemez (Koçak 2010). Çizelge 3.2’ orman kadastro ve 2/B uygulamasının iş akışı gösterilmiştir.

Çizelge 3.2 2/B ve Kadastro İş Akış Şeması

ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARINDAKİ İŞ AKIŞ PLANI VE ÇALIŞMA DÜZENİ									
11	İŞE BAŞLAMA VE SINIR TESPİTİ İLE TESİS ÇALIŞMALARININ YAPILMASI				Aplikasyon-Orman Kadastro-2/B Çalışması yapılır. Tutanak Defteri yazılır.				
12	İŞİ BİTİRME				Sınır tespiti ve karar alma işleri bittiğinde "İşi Bitirme Tutanağı" düzenlenir.				
13	ŞEKLİ VE HUKUKİ NOKSANLIKLARIN İNCELENMESİ				Orman Bölge Müdürlüğüne tutanak, harita ve arazi incelemesi yapılarak Ş.H.N. Tespit edilir.				
14	ŞEKLİ VE HUKUKİ NOKSANLIKLARIN DÜZELTİLMESİ VE SONUÇLANDIRMA				Şekli ve Hukuki Noksanlıklar düzeltilir ve "Sonuçlandırma Tutanağı" düzenlenir.				
15	ÖLÇÜ İŞLERİ				Ölçülecek noktalar komisyonca gösterilerek Ölçü Ekibince GPS ve Yersel Ölçü işleri yapılır.				
16	ORMAN KADASTRO HARİTALARI VE DOSYASININ HAZIRLANMASI				BÖHHBÜY ve TKGM Tescil Mevzuatına uygun orman kadastro haritaları ve dosyası düzenlenir.				
17	VALİLİK ONAYININ ALINMASI				Orman kadastro dosyası Valilik Onayına sunulur ve "Valilik Onayı" alınır.				
18	İLAN VE DOSYALARIN MAHALLİ BİRİMLERE DAĞITILMASI				Orman kadastro dosyası 9 Takım çoğaltılarak ilan edilir ve aynı gün mahalli birimlere dağıtılır.				
19	İTİRAZ DAVALARININ AÇILMASI VE YARGI SÜRECİ				İlandan sonraki 6 aylık süre içinde itirazlar ve devamında yargı süreci yaşanır.				
20	YARGI KARARLARINA GÖRE SINIR DÜZELTMELERİ YAPILMASI				Yargılaması biten yerler için (gerekliyse) sınır düzeltme işlemleri yapılır.				
21	ORMAN VE 2/B ALANLARININ TESCİL ETTİRİLMESİ				Yargılama ve sınır düzeltme işlemleri bittikten sonra dosyalar işletmesince tescile gönderilir.				
22	FENNİ HATALARIN DÜZELTİLMESİ				Tescil mevzuatına uygun olmayan haritalar 4999 sayılı Kanun kapsamında düzeltilir.				
23	TAPULARIN ALINMASI VE İLGİLİ BİRİMLERE GÖNDERİLMESİ				Orman ve 2/B alanlarının tapuları alınarak ilgili birimlere gönderilir.				
Not:Orman tapularının 3 sureti çıkarılır, aslı ve bir sureti Genel Müdürlüğe , bir sureti Bölge Müdürlüğüne gönderilir, bir sureti ise İşletmesindeki dosyasında arşive edilir. 2/B tapuları ise Maliye Bakanlığının Mahalli Birimlerine gönderilir.									

3.1.3 Orman Kadastrounun Türkiye'deki Durumu ve Kısa Tarihçesi

Bu kısmın ana hedefi 2/B ve orman kadastrounun tarihi hakkında özet bilgiler verilmeye çalışılacaktır. Türkiye'deki orman mülkiyeti, Osmanlı Devleti'nin son periyotlarında ele alınmaya başlamış ve muhtelif çözümler bulmaya çalışılmıştır. Ormanların muhafazası ve tertipli bir şekilde kullanılması maksadıyla 1839 yılından başlayarak muhtelif mevzuatlar teşkil ettirilmiştir. Bu prosesin ehemmiyetli safhalarından biri, 1858 yılında çıkarılan Arazi Kanunnamesi ve diğeri 1870 yılında çıkarılan Orman Nizamnamesi'dir. Arazi Kanunnamesi

ile belli başlı münasebetlerden dolayı bazı orman alanları özel mülkiyete geçmiştir. Osmanlı Devleti'nin son periyotlarına kadar orman alanlarının özel mülkiyete geçirilmesi süregelmiştir. Bu vaziyet önem arz eden misallerden biri, 39 Sayılı Baltalık Kanunu'nun çıkarılmasıdır. Bu kanunla orman köylülerine minimum 18 dönüm olmak kaydıyla orman alanları tahsis edilmiştir. Ancak, köylülerin mülkiyetine geçen alanlar çok az bir sürede zarar gördüğü için 1924 yılında yasa geçerlilik durumu ortadan kaldırılmıştır (Ayaz ve Gümüş, 2016).

1937 yılında çıkarılan 3116 sayılı kanun, ormanın tanımını yapmıştır. Bu kanunla birlikte orman kadastrosunun çok az bir süre zarfında yapılması ve ormanların teminat altına alınması tasarlanmıştır. Gelgelelim, tasarlanan çalışmalar beklendiği sürede tamamlanamamıştır (Ayaz, 1998).

Tapu ve kadastro ile tapu sicil teşkilatı günümüzdeki anlamı ile Osmanlıda bulunmaktaydı. (Eren ve Başpınar, 2005). Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki arazi tahrirlerinin ilki fatih sultan Mehmet döneminde başlatıldığı görölmüştür. 2322 ciltlik defterlerde toplanan ve 1535 yılında topraklar ile ilgili ilk kayıtları Osmanlı imparatorluğundaki Kuyud-u Kadime adlı eser Kanuni Sultan Süleyman tarafından başlatılmıştır. (Seylam ve Yurttaş, 2008; Şerbetçi, 1999). Taşınmaz mallar ile ilgili yapılan büyük arazi tahrirleri işlendiği defterlerde incelendiğinde kullanım esasları ve tapu sicilleri yöntemlerine yer vermiş fakat şahsi mülkiyetle ilgili herhangi bir işlem bulunmamaktadır (Sönmez, 1998).

Tapu kadastro teşkilatı ve tapu sicilleri hakkındaki bu düzenlemeler, Osmanlıdan günümüze dek kaynak olarak kullanılmış ancak istenilen başarı sağlanamamıştır. Tapuya büyük çoğunluğu kaydedilmemiş arazilerin yanında, kayıt altına alınanlar ise hak sahiplerine tapu dışında görölmüştür (Eren ve Başpınar, 2005).

Şer'i mahkemelerce özel mülkiyette konu (mülk) taşınmazlara verilen belgeler; Osmanlı döneminde kadastro ve tapu sicillerinde yaşanan gelişmeler neticesinde; mütevelliler tarafından vakıf araziler için tutulan kayıtlar, devlete ait (miri) arazilerle ilgili tımar, zeamet

sahipleri ve daha sonra bunların yerini alan mültezimler ve muhassıllarca verilen belgeler, bütün bunların neden olduğu düzensizlik Osmanlıdaki yasal boşluktan dolayı meydana gelmektedir. Bu da tasarruf ortamının senetsiz bir şekilde sürdürülmesine neden olmuştur (Köktürk, 2003).

743 sayılı Medeni Kanun'un 1926 yılında yürürlüğe girmesi ile köklü olarak değişen hukuk sistemimiz, Cumhuriyetin kurulması ile sağlam esaslara dayandırılan bir tapu sicili sistemi, taşınmaz hukukumuzda kazandırılmıştır (Eren ve Başpınar, 2005). Osmanlı devrinden günümüze ve Cumhuriyetin kuruluşuna dek, mülkiyet sistemi devralınan Osmanlı sistemi önemli süreçlerden geçen mülkiyet ve kadastro düzenlemeleri sistemli bir hale gelmiştir (Seylam ve Yurttaş 2008).

658 sayılı ve 1925 tarihli kadastro kanunu ülke genelinde çalışmaların başlamasını hedefleyen ve bugünkü anlamda kabul görmüştür (HKMO, 2004). 658 sayılı Kadastro Kanunu'yla yeterli olmayan şartlardaki kadastro faaliyetlerin tekrar başlatılması istenmiştir. Faaliyetlerin istenildiği seviyelerin altında kalması sonucunda 658 sayılı Kadastro kanunu ile çalışmaların yeniden başlanmasına karar verilmiş ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün temeli olan 658 sayılı kanun ile bir kadastro teşkilatının kurulması kabul görmüş, 1927 yılında Tapu Genel Müdürlüğü ve kurulması kabul görmüş kadastro teşkilatı birleştirilerek günümüzdeki halini almıştır (Akman, 1990).

Kadastro düzenlemelerine bakacak olursak, ülkemizde üç farklı kadastro olduğunu göreceğiz. Bunlar; 6831 sayılı Kanun çerçevesinde orman kadastro, 4342 sayılı Kanun çerçevesinde mera kadastro ve en kapsamlısı olan 3402 sayılı Kanun'na göre genel kadastrodur. 1938 yılında kadastro komisyonları ve orman kadastro ekipleri, 3116 sayılı orman kanunun 1937 yılında geçerlilik kazanması ile çalışmalarına start vermişlerdir. 6831 sayılı orman kanunun 2/B yasasına göre orman dışına çıkarmalar işlemi yapılırken, çalışmanın nasıl yapılacağı konusunda ve komisyonun kuruluşunda ara ara yeniliklere gidilmesi çalışmaları sektöre uğratmamıştır (İnal 1968).

Orman mahiyetinin belirlenebilmesi karmaşık bir yapıda olduğundan, bu konuda ihtisas sahibi olunması gerekmektedir. Bu olgu göz önüne alındığından dolayı genel kadastro ile orman kadastro farklı birimlerin marifetiyle yapılması öngörülmüştür (Gençay 2012). Orman alanlarının sınırları ve değerleri devlet eli ile belirlenip plana bağlanmasına karşın yurttaşların mülklerini muhafazası adına komisyonlara verilecek görev ve bölgeler önceden belli kurallar çerçevesinde uygulanmaktadır.

Ancak genel anlamda orman kadastro hala istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Orman kadastro ekiplerince düzenlenen haritalar yasal mevzuatlar çerçevesinde ormanlık sahaların sınır hatlarının belirlenmesine yardımcı olan bilgiler ilgili makama verilmesi, 2012/5 sayılı genelge ile TKGM Daire Başkanlığı kadastro birimlerince teslim-tesellüme konu edilmiştir.

Çalışmalar yapılırken haritaların mevzuat çerçevesinde olması gerektiği, mevzuat dışında olanların ise mevzuatlara uyumlu hale getirilmesi hedeflenerek faaliyetler sürdürülmektedir. Yapılan çalışmalar kadastro komisyonlarınca orman hatlarının net bir şekilde belirlenmesinin ardından, askı ilanları hazırlanarak, kadastro tutanaklarında hangi komisyonca yapıldığı açıklamalı olarak ifade edilmelidir (Şahin 2015). Tapu ve kadastro müdürlüklerince 09/05/2014 tarih ve 2014/5 sayılı genelge ve 6831 sayılı orman kanunun 2/B maddesince orman alanları dışına çıkarılacak yerler hakkında düzenlemeler ile yapılmıştır (Şan 2015). Aşağıdaki Çizelge 3.3'te 2/B ve kadastro çalışmaları ve ilgili kanunların zaman akışı verilmiştir.

Çizelge 3.3 2/B ve kadastro çalışmaları adına yapılan işlemler

ORMAN KADASTRO ÇALIŞMALARINDA UYGULANAN KANUNLAR VE YAPILAN İŞLEMLER TABLOSU												
UYGULAMA YILLARI	UYGULANAN KANUNLAR	YAPILAN İŞLEMLER										
2005 - Sonrası	3302 / 6831 5304 / 3402	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2/B Uygulaması
2005 - Sonrası	5304 / 3402	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2/B Uygulaması	Arazi Kd. ve Orman Kd.
1987 - 2005	3402	Aplikasyon ve Arazi Kadastrosu								Arazi Kd. Orman Kd. 2/B	Arazi Kd. ve Orman Kd.	
2005 - Sonrası	4999 / 6831	Fenni Hataların Düzeltilmesi								--		
1987 - Sonrası	3302-3373 / 6831	--	--	--	--	--	--	--	Orman Kd. Ve 2/B			
1986 - 1987	3302 / 6831	Aplikasyon ve 2/B Uygulaması						Orman Kd. Ve 2/B				
1984 - 1986	2896 / 6831	Aplikasyon ve 2/B Uygulaması						Orman Kd. Ve 2/B				
1974 - 1984	1744 / 6831	Aplikasyon ve 2 nci Madde Uygulaması				Orman Kd. Ve 2. Madde						
1956 - 1974	6831	--	--	--	Orman Tahdidi							
1950 - 1956	5653 - 5658 / 3116	--	--	Orman Tahdidi								
1945 - Sonrası	4785 / 3116	--	Orman Tahdidi									
1937 - 1945	3116	Orman Tahdidi										
UYGULAMA YILLARI	UYGULANAN KANUNLAR	3116	4785 / 3116	5653 - 5658 / 3116	6831	1744 / 6831	2896 / 6831	3302 / 6831	3302-3373 / 6831	3402	5304 / 3402	3302 / 6831 5304 / 3402

3.1.4. Orman ve 2/B Alanları ile İlgili Anayasal Dayanaklar

2B alanları ile ilgili Anayasal dayanaklar ve ilgili değişiklikler aşıaıda başıklar halinde incelenmiştir.

3.1.4.1 1921 ve 1924 Anayasalarında durum

Bu iki anayasa incelendiğinde 2/B ile ilgili herhangi bir düzenlemenin olmadığı görülecektir. Sadece, 1924 Anayasasında, 74. maddede yer alan devletleştirilen alanlarla ilgili hüküm vardır (İnal, 1971).

3.1.4.2. 1961 Anayasasındaki durum

Ülkemiz 1961 Anayasasına dek 1937 senesindeki küçük istisnanın haricinde Anayasalarda ormancılıkla ilgili hükümler vardır. Bununla birlikte, 1961'den önceki aşamada orman-köylü münasebetlerinin yeteri kadar düzenlenmemesi, ormanların korunması imkansızlaşmakta ve orman suçlarının zaman içinde artması korunması gerektiğinin zamanı geldiği göstermekteydi. Orman suçları ile ilgili afin çıkarılması ilgili çevrelerle kamuoyunda milli bir hazine olan ormanların geleceğiyle ilgili olarak kaygılar oluşturmaktaydı. Ormanların korunmasının sadece anayasal güvence ile sağlanabileceği kamuoyunda ve ilgili çevrelerde gündem olmuş, bunların bir sonucu olarak 1961 tarihli Anayasaya ormancılık ile ilgili hükümler konulmuştur (İnal 1971).

Hukukumuzda 1961 Anayasasında değişiklik yapıp 17/04/1970 tarihli 1255 sayılı Kanunla giren orman sınırlarının haricine çıkartma işleminin Cumhuriyet Senatosundaki müzakerelerinde, Milli Birlik Grubu adına sözü almış olan 9. Dönem Tabii Üye Mucip ATAĞLI orman özelliği kaybının belli bir tarihten evvel gerçekleştiğinin anlaşılmasının olanaklı olmadığını, çalışma sahasındaki özellik kaybının tarihinin yalancı şahitler ile daha evvele götürülebileceğini belirtmiştir (Cumhuriyet Senatosu Dergisi, 1970).

1961 Anayasası 131. maddesinin *"orman olmayan yerleri orman sayması"* ile orman suçlarını genel aften faydalanmalarının yasaklamasından dolayı orman köylülerini bir çıkmaza sokmasından dolayı, orman arazilerinin orman rejiminin haricine çıkartılmasını hedefleyen, 1963 senesinde yürürlük kazanan 663 sayılı Ek Orman Kanunu çıkartılmıştır. Aynı sene Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir (Aldıkaçtı. 1963).

Anayasada ormancılıkla ilgili maddelerin olmamasına gerekçe teşkil eden gelişmelerden biride, 1956 senesinde yürürlük kazanan 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 2. Maddesi uygulamalarıdır. Bu madde kanunun yürürlük kazandığı dönemde *"iklim, su ve toprak rejimlerine zarar vermeyen ve daha verimli kültür arazisi durumuna getirilmesi Tarım Bakanlığı tarafından uygun görülen ormanların orman rejiminin haricine çıkarılmasına ve "orman" olmasına rağmen orman rejimine dahil edilmesinde bir fayda görülmeyen sahibi olan yerlerin serbest bırakılmasına Tarım Bakanlığının önerisiyle Bakanlar Kurulu tarafından karar verilmektedir"*, şeklindeydi. Kanunun yürürlük kazanmasının ardından 1957 senesinde, bu konuyla alakalı olarak çıkarılmış olan yönetmeliğin uygulamaya aktarılmasıyla ülkenin ormanlarını daraltan bir uygulama başlamıştır. Bu uygulamayla 2senelik bir süreçte 192473 hektar orman rejimi olmaktan çıkarılmıştır (Eryılmaz, 1985).

1961 anayasasında affı yasak eden maddenin tatbik edildiği 9 senelik sürede orman suçları %30 oranında azalmıştır, söz konusu uygulama Türkiye için faydalı olmuştur. Buna karşın söz konusu maddenin ortadan kaldırılması negatif bir gelişme şeklinde görülmektedir. Af ile alakalı maddenin Anayasadan çıkartılmasının ardından orman suçlarını da içeren 2 af kanunu (1779 ve 1803 sayılı yasalar) çıkarılmıştır (İnal, 1971). Görüldüğü gibi 2/B uygulamalarında, bir yerin orman özelliğini kaybetmesi aranan tek koşul olmadığı, özellik kaybının özel olarak saptanmış bir tarihten evvel de gerçekleşmesi gerektiği, 1961 Anayasası'nda 15.10.1961 olarak saptanan söz konusu tarih 1982 Anayasasıyla 31.12.1981 olmuştur (Keleş, 2014).

131. maddenin son fıkrasındaki ilk hüküm olan *"Orman suçları için genel af çıkarılamaz."* ifadesi çıkarılmıştır. Söz konusu hüküm 1961 Anayasası'na ormanlardaki tahripleri negatif olarak etkileyen ve orman suçu işleyenleri özendiren af kanunlarının

çıkartılmasını önlemek üzere konulmuştur. Cumhuriyet'in ilanından çok partili yaşama geçilmesine kadarki aşamada (1923-1950) orman suçlarını da içeren 3 tane af kanunu çıkarılmış iken; çok partili yaşama geçilmesinin ardından 1950-1958 yıllarında 4 af kanunu çıkartılmıştır (Özdönmez, 1973). Değişen gereksinimlerin karşılanması Anayasa'nın 131. maddesinde değişikliğe gidilerek orman sınırları haricine çıkarma uygulamaları anayasaya uygun bir duruma getirilmiştir. Anayasanın Değiştirilmesine İlişkin Kanun 1255 sayılı ile 22.4.1970 günü yürürlüğe girmiştir (İnal, 1971).

3.1.4.3 1982 Anayasasındaki Durum

1980 döneminde ülkenin siyasi belirsizliğine rağmen 12 Eylül 1982 yönetimi tarafından hazırlanmış olan 1982 Anayasası'nda 1961 Anayasası'nın 131. maddesine büyük ölçüde sadık kalınıp ormancılıkla alakalı maddelere yer verilmiştir. 1982 Anayasası'nda 169 ve 170 olmak üzere orman ve orman köylüleriyle alakalı 2 madde vardır (Gözübüyük, 2002).

Bu aşamada, 1982 Anayasası Orman Yasası da realist bir biçimde güncellenmiştir. 23.9.1983 tarih ve 2896 sayılı yasayla 6831 sayılı Orman Kanunu'nun, 50'den çok maddesi değiştirilmek suretiyle ihtiyaçlar çerçevesinde tekrar tanzim edilmiştir (Kızılay, 1988).

1982 Anayasasının ormancılık ile ilgili maddelerindeki ilk değişiklik teklifi 2003 yılında yapılmıştır. Ardından 2007 yılında Prof. Dr. Ergin ÖZBUDUN başkanlığındaki komisyon tarafından hazırlanan Anayasa taslağı gündeme gelmiştir. Bu taslak üzerinde siyasi partiler, ormancılıkla ilgili meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler görüşlerini kamuoyu ile paylaşmıştır (Akar vd, 2014).

Ormanlar için zararlı olabilecek hiçbir faaliyetle girişime izin verilemez. Ormanlık alanların tahrip edilmesine neden olan politik propagandalar yapılmaz; münhasır olarak orman suçlarıyla ilgili olarak genel ve özel af çıkarılmaz. Ormanları yakmak, yok etmek ya da daraltmak için işlenen suçlar genel ve özel af kapsamında olamaz (Anonim, 1982).

3.2. Orman ve 2/B Alanları ile İlgili Yasal Dayanakları

3.2.1 1744 Sayılı Orman Kanunu

Birinci amaç; aslında orman olmadığı halde hatalıyla orman sınırları içerisine alınan ve itirazsız olarak kesinleşen bölgelerin orman sınırlarının haricine çıkarılmasıdır. 2. amaçsa; 3116 sayılı yasa çerçevesinde yalnızca devlet ormanlarının sınırlandırılmasıdır (Giritlioğlu-2020). Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre 1974-1983 tarihleri arasında yürürlükte kalan 1744 sayılı Kanun ile 114.286 ha orman alanı, orman sınırları dışına çıkarılmıştır (Umay 2005).

3116 sayılı yasa 8.2.1937 yılında yürürlük kazanan. 3116 sayılı yasa 3 ana ilke üstüne kurulmuştur. Bunlar ormanların devletin mülkiyetine alınması, devletçe işletilmesi ile devamlılıktır (Ayanoğlu, 1987).

15/10/1961'den evvel bilim ve fen açısından orman özelliğini tam olarak yitiren yerlerden;suyla toprak rejimlerine zarar vermeyen, ormanların bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, zeytinlik, meyvelik, fıstıklık (antepfıstığı),fındıklık vb. farklı tarımsal alanlarda ya da hayvancılık için kullanılmasında fayda olan yerlerle otlak, kışlak ve yaylak durumuna gelmiş yerler,1744 sayılı Kanun'un amacı ormanlara yapılan yoğun müdahalelerin meydana getirdiği fiili durumu sona erdirmektir (Ayanoğlu 1994). Fakat 1744 sayılı Kanun; 1961 Anayasası ile güvence altında bulunan 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ikinci maddesinde bulunan hükümlerden dolayı, 1974 yılına kadar uygulanamamıştır.

1973 yılında çıkarılan 1744 sayılı kanun, 6831 sayılı kanuna 3 adet geçici madde ekleyerek, *15.10.1961 yılından evvel bilim ve fen açısından orman özelliğini tam olarak yitiren yerlerden suyla toprak rejimlerine zarar vermeyen, orman bütünlüğüne zarar vermeyen, tarımsal alana dönüşen yerlerle hayvancılık için kullanılmakta olan otlak vb. yerlerin orman sınırlarının haricine çıkarılması hükümlerini eklemiştir (Öztaş, 1978). 1983 yılında çıkarılan 2896 sayılı kanunla ise "15.10.1961 tarihinden evvel bilim ve fen açısından orman*

özelliğini yitirmesi ifadesindeki tarih 31.12.1981 olarak değiştirilmiş ve "tam olarak" kaybetmiş olması vurgulanmıştır (Ayanoğlu, 1994).

1961 Anayasası'nda 1255 sayılı yasayla yapılmış olan değişiklik, 6831 sayılı Orman yasaya, 1744 sayılı Kanun ile taşınan ve orman sınırları haricine çıkarma işleminde 15.10.1961 tarihinden evvel "bilim ve fen açısından orman özelliğini tam olarak kaybetmemeyi" belirterek "orman bütünlüğünü bozmamak" ile "suyla toprak rejimlerine zarar vermemek" şartına bağlanmıştır (Velioğlu 2008).

31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanunla; bu Kanununun bazı maddelerinde değişiklikler yapılarak 5 maddeden oluşan 20.06.1973 tarihinde 1744 sayılı Kanunun kabul edilmiştir. (URL-3).

"Şehir, kasaba ve köyde bulunan yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları", Orman sınırları dışına çıkarılır. " Bu madde hükümleri yanan orman sahalarında hiçbir suretle uygulanmaz". "Bu maddenin uygulanmasına ilişkin şekil ve esaslar kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 6 ay içinde yürürlüğe konulacak tüzükle belli edilir". 3116 sayılı Kanuna kadar orman arazisi olarak bilinen her yer orman sayılmaktaydı (Barksız, 1957). Bu kanunun 1. maddesinin birinci fıkrasına göre ormanın hukuki tanımı yapılmış, ikinci fıkrasında ise orman sayılmayan yerler belirtilmiştir.

Bu yasanın 1. maddesinin ilk fıkrası çerçevesinde ormanın hukuksal tanımı yapılmıştır. 2. fıkrasındaysa orman olarak görülmeyen yerler ifade edilmiştir. Bu yasanın birinci maddesi orman sınırları dışına çıkarma işlemleri ile ilgili olup; 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ikinci maddesinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır 1974 tarihinde orman sınırları dışına çıkarılacak alanlar hakkında tüzük yürürlüğe konularak, orman sınırları dışına çıkarmanın şartları belirlenmiş ve uygulamaya konulmuştur (Velioğlu 2008).

3116 sayılı yasanın 2. maddesi çerçevesinde toplumun, memleketin sıhhatle selamet ve çıkarına yarayan ilk madde kapsamında olmayan alanlar saptanarak buralardaki ağaç katiyatı orman idaresinin iznine tabidir (Usluoğlu, 1987).

3.2.2 2896 Sayılı Kanun

23.9.1983 tarih ve 2896 sayılı Kanun ile 1982 Anayasası'nda değişen maddeler Orman Kanunu'na aktarılmıştır. 15.10.1961 olan tarih, 31.12.1981 şeklinde değiştirilmiştir. Bu tarihlerdeki orman sınırlarının haricine çıkarma işlemleri kanunilik kazanmıştır. 2896 sayılı yasa 1984-1985 senelerinde yürürlükte kalmıştır ve 27.030 ha saha orman sınırlarının haricine çıkartılmıştır (Turan, 2003).

Orman Sınırları Dışına Çıkarma uygulamasının Tanımı ve Tarihsel Gelişimi 75 2896 sayılı Kanun ile 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2. maddesine A fıkrası eklenip süre kısıtlaması koymadan ve orman özelliğini kaybetmek koşulu aranmadan orman şeklinde korunmasında hiçbir fayda görülmeyen tersine tarımsal alanlara dönüştürülmesinde kesin faydalı olduğu belirlenen yerler, orman sınırlarının haricine çıkarılır (Kızılay, 1988).

Bu kanunla orman sınırlarının haricine çıkarılmış olan yerlerin kimlerin adına tapuya tescil edileceği net olarak ifade edilmiştir. Orman sınırlarının haricine çıkarılmış olan yerler, devlet ormanıysa hazine adına, hükmi kişiliğe sahip amme kurumlarına ait ormansa söz konusu kurumlar adına, özel ormansa sahipleri adına tescil edilmektedir (Mestav, 2001).

1744 sayılı yasadaki orman sınırlarının haricine çıkarılmış olan arazilerin ne şekilde değerlendirilmesi gerektiği hususundaki boşluk 2896 sayılı yasayla doldurulmuştur. 1982 Anayasası 170. maddedeki çözüm bu yasanın 13. Maddesinde "Orman Köylülerinin Kalkındırılmaları ve Nakledilmeleri" başlığıyla yer bulmuştur ve ilk kez orman sınırının haricine çıkarılmış olan arazinin nasıl değerlendirilmesi gerektiği hususunda çözüm önerileri sunulmuştur. Bu madde çerçevesinde orman köylülerinden yaşadıkları yerde kalkındırılması

olanaklı görülenlerin kalkınmalarına katkı verir. Yerinde kalkındırılması olanaklı olmayan köylerin halkıysa öncelikli olarak 6831 sayılı yasanın 2. Maddesinin ilk fıkra A bendindeki yerlere, bu olanaklı olmadığında öteki yerlere nakledilir ve yerleştirilir. 2896 sayılı Kanunla 6831 sayılı yasada yer alan orman köylüsü için aynı sene "*2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarını Desteklenmesi Hakkında Kanun*" çıkartılmıştır.

3.2.3 3302 Sayılı Kanun

5.6.1986 tarih ve 3302 sayılı Orman Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun ile ormanların aleyhine çok ciddi değişikliklere gidilmiştir. Bunların en mühimi de 2. maddenin A ve B fıkralarındaki değişikliklerdir.

6831 sayılı yasanın 2. maddesi (A) bendine *orman rejimi içindeki fundalar ve makiler ile örtülmüş yerlerden tarımsal alanlara dönüştürülmesinde fayda olduğu belirlenen yerler cümleciği ilave edilmiştir. B bendinden suyla toprak rejimlerine zarar vermemek, orman bütünlüğüne zarar vermemek şartları çıkartılmıştır. 3302 sayılı yasayla 1986- 2002 yıllarında orman sınırlarının haricine çıkartılan alan 343.829 ha'dır.*

B bendinden suyla toprak rejimlerine, orman bütünlüğüne zarar vermemek şartları çıkartılmış ve bilim ve fen açısından orman özelliğini tam olarak yitirmek ibaresi yeterli görülmüştür. 2896 sayılı yasayla, *suyla toprak rejimlerine zarar verilmesi durumunda orman sınırlarının haricine çıkarma işlemi* frenlenmişken 3302 sayılı Kanun ile söz konusu engel ortadan kaldırılarak "tam" kelimesiyle yetinilmiştir. "Tam" sözcüğü orman sınırlarının haricine çıkartma uygulamasında yeterli bir güvence değildir. Bir yerin orman özelliğini tam olarak yitirdiğinin ölçütü oralardan el çekildiği zaman ormana dönüşme halinin olup olmadığıdır. Bu ilke çerçevesinde orman sınırlarının haricine çıkarma işleminin neticesinde suyla toprak rejimleri zarar görüyor ise zaten o yer tam olarak niteliğini kaybetmemiştir. 3302 sayılı yasayla 6831 sayılı Orman yasanın 2. maddesi şu şekilde değişmiştir: Orman sayılan yerlerden;

A) Öncelikli olarak orman içerisindeki köy halkının kısmi olarak ya da tamamıyla yerleştirilmesi için orman şeklinde korunmasında bilim ve fen açısından hiçbir fayda görülmeyen tersine tarımsal alanlara dönüştürülmesinde fayda görülen yerlerle şu anda da orman rejimi içerisinde olan fundalar ve makiler ile örtülmüş yerlerden tarımsal alanlara dönüştürülmesinde fayda olduğu belirlenen yerler.

B) 31.12. 1981 tarihinden evvel bilim ve fen açısından orman olma özelliği tam olarak yitirmiş yerlerden: tarla, meyvelik, bağ, zeytinlik, bahçe, fındıklık, fıstıklık (antep fıstığı, Çam fıstığı) vb. farklı tarımsal alanları ya da allak, kışlak, yaylak vb. hayvancılıkta kullanılması noktasında fayda olduğu belirlenen arazilerle kent, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşimler orman sınırları haricine çıkartılır.

Orman sınırlarının haricine çıkarılan bu yerler Devletinse Hazine adına, hükmi kişiliği bulunan amme kurumlarına ait bu kurumlar adına, hususi ormansa sahipleri adına orman sınırları haricine çıkarılmaktadır. Uygulamanın kesinleşmesinin ardından tapuda kesin tashih ve tescil işlemi yapılmaktadır. Buraların haricinde orman sınırlarında hiçbir şekilde daraltma yapılamaz. Bu maddenin hükümleri: muhafaza ormanı, millipark park şeklinde tahsis edilen, izin ve irtifak kurulan ormanlık alanlarla 3. maddeyle orman rejimi içerisine alınmış olan yerlerde bu özelliklerin devamı süresinde, yanan orman sahalarındaysa hiçbir biçimde uygulanmaz.

3.2.4 3373 Sayılı Kanun

28.5.1987 tarih ve 3373 sayılı Kanunun 2. maddesi ile 6831 sayılı Orman Kanunun 2. maddesinin B bendine aşağıdaki fıkra eklenmiştir: Bu maddenin B bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı Kanunun 11. ve 12. maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlarda satış işlemleri tamamlanıncaya kadar eciri misil alınmaz. 31.08.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Hükümler Eklenmesi Hakkında Kanun ile; 22.05.1987 tarihinde 6831 sayılı Orman Kanunu'nun bazı maddelerinde değişiklikler yapılarak 17 maddeden oluşan 3373 sayılı Kanunun kabul

edilmiştir. Bu kanunun birinci ve ikinci maddeleri orman sınırları dışına çıkarma işlemleri ile olup; 6831 sayılı Orman Kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasının (F) ve (G) bentleri ile ikinci maddesinin (B) bendinde değişiklik ve eklemeler yapılmıştır (URL-17). Buna göre 6831 sayılı Orman Kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasının (F) bendi; “*Sahipli ziraat arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde bulunan her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler*” olarak geçerken 3373 sayılı kanunla (F) bendi “*Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler*” şeklinde değiştirilirken orman sayılmayan yerlerde ise “*geçerli tapu*” kelimesinin geçerliliğine mahkemelerce karar verilmesi gerektiğinden çıkartılmıştır. (G) bendi; “*Devlet ormanlarına bitişik olmayan ve yüz ölçümü üç hektardan yukarı bulunmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaççıklar*” olarak geçerken 3373 sayılı kanunla (G) bendi “*Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler*” olarak değiştirilmiştir (Ayanoglu 1994).

Ayrıca (G) bendi 28.10.2020 tarihli ve 7255 sayılı Kanunun 3. maddesiyle, bu bentte yer alan “*arazideki*” ibaresi “*arazilerde tabii olarak yetişen*” şeklinde değiştirilmiştir. 6831 sayılı Orman Kanunun 2. maddesinin (B) bendine ise; “*orman sınırları dışına çıkartılıp, 2924 sayılı Kanunun 11. ve 12. maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanuncaya kadar ecrimisil alınmaz*” fıkrası eklenmiştir (Velioğlu 2008).

Orman sınırları dışına çıkarma ile ormanların sınırlandırılması işlemlerine açılacak olan karşı davalar, 3373 sayılı yasa gereği Kadastro Mahkemesine devredilirken dava açma süresi 6 ay ve bu sürede hak düşürücü süre olarak belirtilmiştir (Ayanoglu 1994).

3.2.5 4785 Sayılı Kanun

4785 sayılı yasayla Devlet ormanları içerisinde olmayan ve ‘ ‘çevresi tarla, bağ, bahçe vb. kültür arazisi, özel orman, kent, kasaba, köy merasıyla Orman yasasının ilk maddesi çerçevesinde orman sayılmayan yerler ile çevrili olmak şartı ile Devlet ormanlarından tamamıyla ayrılan köylere, belediyelere, tüzel şahıslarına ve gerçek şahıslara ait ormanlar; sahipleri ya da mirasçıları istedikleri zaman geri verilir’’ (Giritlioğlu, 2020).

Bu yasanın kamulaştırılmaya ait maddeleri hala yürürlüktedir. Ayrıca bu yasanın 12. maddesi çerçevesinde 3116 sayılı Orman yasasının i. maddesindeki orman tanımı değiştirilmiştir (Veliöğlu, 2008). 13.07.1945 tarih ve 4785 sayılı Orman Kanununun Bazı Hükümler Eklenmesine ve Bu Kanunun Birinci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yeni bir orman tanımı yapılmıştır ve birkaç istisnanın haricinde bütün ormanların devletleştirilmesi düşünülmüştür (Barksız, 1957).

3.2.6 5658 Sayılı Kanun

Tüm ormanların Devletleştirilmesinde 1939 yılı arazi vergisi esas alınınca, halk tepkisini kendi ormanlarını yakarak göstermiş 1950 yılında 5658 sayılı Kanun ile Devletleştirilen ormanlar, gerekli koşulları sağlayan gerçek kişilere talep edilmesi halinde (sahipleri veya mirasçılarına), belediye ve köy tüzel kişilerine; çevresi orman olmayan yerlerle çevrili olması şartıyla geri verilmiştir (Usluoğlu, 1978; Ayanoğlu, 1994).

31.03.1950 tarih ve 5658 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun ile ise devletleştirilen ormanlardan belirli koşullara sahip olanlar sahiplerine iade edilmiştir (Usluoğlu, 1978). Bir ormanın sahiplerine geri verilebilmesi için;

- Devletin mülkiyetine ait ormanların içinde olmaması,
- Devletleştirilen ormanlardan olması,

- Devlete ait ormanlardan şehir, köy merası, özel orman, kasaba ve orman kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen orman sayılmayan yerlerle çevrilmiş olma şartı aranmıştır (Ayanoglu 1995).

Halkın 4785 sayılı Kanuna vermiş olduğu tepki üzerine iade yasası olarak da bilinen, 31.03.1950 tarihinde çıkartılan, 5658 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun'dur (Ateş 2010).

3.2.7 5653 Sayılı Kanun

3.4.1950 tarih ve 5653 sayılı Orman Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanunla orman tanımı daraltılıp korunma durumuna sahip olmayan makilikler de orman olmaktan çıkarılmıştır ve ayrılmıştır (Mestav, 2001). Ayrılan alanlar toprak tevzi komisyonları tarafından dağıtılmıştır.

3116 sayılı Orman Kanunu'nda yapılan orman tanımının, 4785, 5653 sayılı Kanunlar ile yapılan değişiklik sonucunda orman kapsamı dışında bırakılan makilik alanlar toprak tevzi komisyonlarınca dağıtımına tabi tutulmuş, bu durum orman sınırlarının belirlenmesinde ve kadastro çalışmalarında da aksaklıklara neden olmuş, özellikle diğer kanunlarla orman sınırları içerisinde kalan herhangi bir yer son kanuna göre orman sınırları dışına çıkarılmıştır. Ayrıca kanun ile 4785 sayılı Kanunun on ikinci maddesi yürürlükten kaldırılmış, otuz beş adet maddede değiştirilmiştir (Ateş 2010, Ayanoglu 1995).

126 maddeden oluşan 1950 yılında 5658 sayılı Kanundan hemen sonra çıkarılan, 5653 sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun ile 3116 sayılı Orman Kanunu'nun birinci maddesindeki orman tanımına (E) Bendi eklenerek maki türünden tüm ağaççıklar ile örtülmüş yerler; orman değildir. Bu yasanın 43. Maddesine göre muhafaza ormanı özelliğine sahip olduğu ya da devamlı orman hasılatı verdiği Tarım Bakanlığı tarafından fenni olarak belirtilecek olan makiler ile örtülmüş alanlar yukarıdaki'(e) fıkrası hükmünün haricindedir (URL-13). Muhafaza karakteri taşımayan makilik alanlar da orman kapsamı dışına çıkartılmıştır (Mestav, 2001).

3116 sayılı yasanın devlet ormanlarının satılmasıyla bunların üstünde irtifak hakkının tesis edilmesi ve söz konusu ormanlara civardaki köyleri hakları başlığında 16, 17, 18, 19 ve 20. maddeler orman köylüsünün ormanlardan faydalanma şartlarını saptamıştır. 3116 sayılı Orman Kanunun yapmış olduğu orman tanımının, 4785 ve 5653 sayılı Kanunlar ile değişmesi orman sınırlarının saptanmasında aksaklıklar oluşturmuş ilk kanun çerçevesinde orman sınırları içindeki bir yer son kanun çerçevesinde orman sınırları haricinde bırakılmıştır. Bu da kadastro uygulamalarında aksamalar oluşturmuştur (Velioğlu, 2008).

3.2.8 6831 Sayılı Orman Kanunu

31.6.1956 yılında yürürlük kazanan 6831 sayılı Orman Kanunu 3116 sayılı Kanununu ilga etmiştir. 6831 sayılı yasanın 1. maddesiyle orman tanımı yeniden yapılmıştır, 2. maddesiyle de orman sınırlarının haricine çıkartma uygulamasının şartları ifade edilmiştir. Ormanların korunması, yetiştirilmesi, bakımlarının yapılarak iyileştirilmesi yani ormanların sürekliliğinin sağlanabilmesi için ilk orman kanunumuz olan 3116 sayılı Kanun ile ormanlarda günümüzdeki anlayışında temeli olan devletçilik ilkesinin benimsenmesi sağlamıştır. Fakat bu durum devlet mülkiyeti ve devlet işletmeciliğini ön plana çıkartarak, çıkar çatışmasına, orman sınırlarının tespitinin istenilen sürede bitirilememesine ve ormanlık alanların; tarım, hayvancılık ve yerleşim alanı olarak kullanılmasına yol açmıştır. 3116 sayılı Orman Kanunu'nun, toplumun gereksinimlerine karşılık verememesi, toplumun geçim sıkıntısına düşmesi ve devletin tutucu davranış sergilemesinden dolayı 31.08.1956 tarihinde çıkartılan, 08.09.1956 tarihinde yürürlüğe giren (Ateş, 2010).

6831 sayılı Orman Kanunu ile 3116 sayılı Orman Kanunu'nu yürürlükten kaldırılmıştır. Yasanın hedefi ormanları cezalar ile korumaktansa köylü halkla el ele verip korunmasını temin etmektir. 6831 sayılı Orman Kanun'un ilk maddesinde yeniden orman tanımı yapılır iken, 2. maddesinin (a), (b) bendiyle de orman sınırlarının haricine çıkartma işleminin nasıl yapılacağı ifade edilmiştir (Uygur Ayva, 2011).

Orman köylüsünü desteklemek için 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ikinci maddesinin A fıkrası kapsamında olan köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi için bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yararı görülmeyen buna karşılık tarımsal alanlara dönüştürüldüğünde yarar sağlayacağı belirlenen yerlerle halen orman sınırları içinde yer alan makiler ve fundalık alanlarla örtülü yerlerden tarımsal alanlara dönüştürüldüğünde yarar sağlayacağı belirlenen orman sınırının haricine çıkarılan yerler, ıslah ve imar edildikten sonra orman köylüsünün en az otuz hanenin topluca bu alanlara yerleştirilmesi ve bu alanların halkın tarımsal üretim yapabilecekleri büyüklükte tahsisine olanak sağlayarak orman köylüsünün kalkınması hedeflenmiştir (Gözübüyük 2002).

6831 sayılı Orman Kanunu'nun ikinci maddesinin B fıkrasında orman sınırları dışına çıkarılacak yerlerden bahsedilmiştir. Bu alanlar 31.12.1981 tarihinden evvel bilim ve fen açısından orman özelliğine tam olarak kaybeden tarımsal alanı niteliğinde kullanılmasında faydası olan yerler (meyvelik, bağ, bahçe, tarla, fıstıklık, fındıklık, zeytinlik, gibi), hayvancılık alanlarında kullanılmasında yararı olan kışlak, otlak, yaylak haline gelmiş yerler ile kasaba, köy ve şehir yapılarının bütün bir şekilde olduğu yerleşim alanları, orman sınırları dışına çıkarılmıştır (Aygen 2000, Sırımaz ve Karataş 1995).

Orman sahaları içerisinde yer alan funda ve makilerle örtülü alanlarda, tarım alanlarına dönüştürülmesinde faydası olduğu belirlenen alanlar orman sınırları dışına çıkarılırken (Mestav, 2001), muhafaza ormanları, orman rejimine alınan yerler, yangın görmüş orman alanları, ağaçlandırma sahaları, doğal sit alanları, tabiat parkları, milli parklar, tabiatı koruma alanları, Turizm Teşvik Kanunu hükümlerine göre tespit edilen turizm sahaları, izinle irtifak hakkı kurulan ormanlık sahalar orman sınırlarının haricine çıkarılamayacak yerlerdir (Sırımaz ve Karataş 1995). Bu sahaların saptanarak orman sınırlarının haricine çıkartma işlemleri orman kadastro komisyonları tarafından gerçekleştirilmektedir (Aras, 2002).

3.2.9 5831 Sayılı Kanun

5831 sayılı Kanunla ilk amaçlanan, arazi kadastrouyla orman kadastrou arasındaki uyumu temin etmektir. Bilindiği gibi, Türkiye’de, arazilerin yer, alan ve hukuksal konumlarını saptama işlerine dönük olarak yapılmış olan kadastro uygulamaları daha tamamlanamamıştır ve konuyla ilgili bütün resmî belgelerde söz konusu çalışmanın biran evvel bitirilmesi gerekliliğine ve mecburiyetine vurgu yapılmaktadır. Kadastro çalışmalarının uzadığı her zaman diliminde mülkiyete dayalı ihtilaflarla ve konuyla ilgili tartışmaları da beraberinde getirir. Bu durumun neticesinde anayasal bir hak şeklinde kişiye tanınmış olan mülkiyet hakkının özü zedelenmektedir ve hak kayıpları yaşanmaktadır, devletle birey karşı karşıya gelebilmektedir. Bu hedefe göre 3402 sayılı Kadastro Kanunu’nda, eylemsel duruma ve günümüz şartlarına uyarlanmasına yönelik olarak 2005 senesinde değişmiştir. Fakat, bu defa kadastro çalışmaları esnasında bilhassa çalışma sahasındaki orman alanlarının kadastroyla ilgili karşılaşılan problemlerin çözülmesiyle 6831 sayılı Orman Kanunu maddelerinin Kadastro Kanunundaki değişikliklerle uyumlu duruma getirilmesi mecburiyeti doğmuştur. Bundan dolayı, 5831 sayılı Kanun bir yönü ile 2 yasa arasındaki söz konusu uyumsuzluğu ortadan kaldırmayı ya da minimuma indirgemeyi hedeflemektedir (Coşkun ve Güneş, 2009; Anonim, 2009).

Ormanları ilgilendiren kanun şu şekilde düzenlenmiştir: 5831 sayılı yasanın 2. maddesindeki, 6831 sayılı Orman yasanın 7. maddesine yapılmış olan ekle Orman Kadastro Komisyonları yerine alanında uzman olmayanları etkin kılmaktadır. Bu yasanın 3. maddesiyle 6831 sayılı Orman yasanın 9. maddesinde orman haritalarının kontrolünde oluşan hatalı ölçümlerin kadastro ekibi tarafından düzeltereği muhtemel mülkiyet değişikliği vb. hallerde orman kuruluşuna bildirileceği belirtilmektedir ve yine aynı yasanın 4. maddesiyle 6831 sayılı Orman Kanunun 45. Maddesindeki değişiklikte kadastro araştırmalarının orman kadastro komisyonlarının yerine genel kadastro ekipleri tarafından yapılacağı belirtilmektedir (TEMA 2009).

Orman sınırlarının haricine çıkarılmış olan bu sahaların bir envanterinin çıkarılması, başka bir ifadeyle bu sahaların sınırı, işgalcileri, kullanım biçimiyle süreleri, üstündeki muhdesat

bilinmediği müddetçe çözüm için kullanılacak bir altlık olmayacaktır. Söz konusu envanterin yapılmasının ardından ancak tabii kaynağın varlığıyla devamlılığını koruyacak şekilde müşterek uzlaşma sağlayan düzenlemeye gidilebilir. Ters durumda hali hazırda veriler ile belli bir çözüme ulaşmak zordur. Farklı STK'ların çözüm yolunda öngördükleri ecrimisil (kamusal malları belli bir izin almadan ya da arada sözleşme ilişkisi olmadan kullananlardan alınmış olan ücret) uygulaması için de Hazine karşısında bir muhatap bulması, yani o sahayı kullananı belirlemesi lazımdır (Coşkun ve Güneş, 2009).

Orman kadastro tamamlanan alanların ormanların tescilinin sağlanmasıyla orman haricine çıkarılmış olan sahaların kullanım kadastro sunun yapılmasına yönelik olarak hazırlanmış olan ve 15.01.2009 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen, 27.01.2009 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğü giren (Gencay, 2012) Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 11 maddeden müteşekkildir. 4 madde Orman Kanunu, ikisi Kadastro ve Harçlar Kanunu, bir madde Tapu Kanunu'yla alakalı düzenlemeleri içermektedir (TEMA, 2009). 5831 sayılı Kanun ile hedeflenen orman kadastro ile arazi kadastro sunun arasındaki uyumsuzluğun en aza indirgenmesi veya giderilmesidir (Coşkun ve Güneş, 2009; Anonim, 2009).

Yasa, Kadastro Kanunu ve Orman Kanunu'nu uyumlulaştırması amacının haricinde, 2B sahalarının tescil edilmesi açısından hüküm sevk etmektedir, fakat söz konusu sahaların değerlendirme yöntemiyle ilgili bir düzenleme öngörmemektedir. 5831 sayılı yasanın 3402 sayılı yasaya ilave ettiği Ek Madde 4 çerçevesinde; orman sınırlarının haricine çıkarılmış olan arazilerin eylemsel kullanım durumu dikkate alınıp, üstlerindeki yapılarla bitkilerin aidiyet durumuyla kullanım müddetleri, kadastro tutanağının beyanlar hanesinde gösterilerek genel kadastro ekipleri tarafından kadastro yapılacaktır. 2. kadastro sayılmayacak olan bu işlemten sonra bu sahalar hazine adına tescil edilecektir.

3.2.10 6292 sayılı Kanun

Hazineye ait orman arazilerinin niteliğini kaybettiği gerekçesiyle orman sınırları dışına çıkarılmasıyla oluşan alanlar 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2nci maddesinin (b) bendinde tanımlandığı şekilde 2/B arazisi olarak anılmaktadır. İlgili maddede kadastro yoluyla orman alanları dışında kalan, geri kazanılamayan ve iyileştirilemeyen arazi, orman sınırları dışına çıkarılan alan olarak tanımlanmaktadır (Başak Hukuk, 2017).

Türkiye ormancılığı tarihinde çeşitli tarihlerde orman sınırları içerisinde kalan alanlar orman sınırları dışında tutulmaya tabi tutulmuş ve bu alanların değerlendirilmesine ilişkin farklı düzenlemeler yapılmıştır. Bu arada, Türkiye'de bilimsel ve teknik ormancılığın başlangıç noktası olarak kabul edilen 3116 sayılı Orman Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1937 senesinden bu yana orman kadastro çalışmaları da sürdürülmektedir. Türkiye'de orman kadastrosu o tarihten bu yana henüz tamamlanmamıştır (Köse, 2017). Küresel düzeyde ve ülke genelinde hem ormanlık alanların hem de diğer tüm taşınmazların sınır sınırları kadastro yapılarak sağlanır ve bu araştırmalar tamamlandıktan sonra tapu kütüğüne işlenerek güvence altına alınır (Gençay, 2012). Ayanoglu (1994) ve Anayasa'nın 169. maddesine göre, tüm ormanların denetimi Devlete ait olup, devlet ormanlarının mülkiyeti devredilemez Ancak gerçek şu ki, bu görüşlere rağmen orman sınırı dışına çıkarılan arazilere ilişkin ilk yasal düzenleme 17/04/1970 tarihinde orman sınırları dışına çıkarma işlemiyle yapılmıştır. Söz konusu tarihte, Anayasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten (15.10.1961) önce 1255 sayılı Kanun (1961 Anayasası) ile Anayasa'nın 131. maddesine bir fıkra eklenerek, tarım arazileri olan tarla, bağ, bahçe gibi tarım alanları orman niteliğini kaybeden mera, yayla, hayvancılıkta kullanılan kışlaklar gibi alanlar ile kent, köy ve kasaba yapılarının bir arada bulunduğu yerleşim yerlerinin orman kapsamı dışında bırakılmasına izin verilmiştir. Anayasanın bu hükmü 1973 yılında 1744 sayılı Kanun ile 6831 sayılı Orman Kanunu'na eklenerek uygulanmaya başlanmıştır. Bu süreç 1982 Anayasası ile de kapsam ve süre olarak genişletilmiştir (Velioğlu, 2007).

Köktürk'e (2006) göre 1982 Anayasası'nın 170. maddesindeki metin, orman köylerinde yöre halkının kısmen veya tamamen iskân edilebilmesi için tespit edilecek yerlerin ve yerlerinin

Devlet tarafından belirlenmesi gerektiğini belirtmektedir. Yerel halkın yararına tahsisi kanunla düzenlenecektir. Ayrıca ormanın vasfını kaybetme tarihi 31.12.1981 tarihinden önce değiştirilmiş, 1983 tarih ve 2896 sayılı kanun uyarınca şartlara bağlı olarak hariç tutma işlemleri yapılmış, 1986 yılında yapılan düzenlemeyle bu süreç büyük ölçüde kolaylaştırılmıştır. 3302 sayılı Kanun ile ormanın bütünlüğünün korunması, ormanın taşınmaması ve toprağın korunmasına ilişkin şartların tamamen ortadan kaldırılmasına yol açan değişiklikler yapılmıştır (Velioğlu, 2007). Mevcut sorunların çözümü amacıyla 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmasının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Alınan Yerlerin Değerlendirilmesi ve Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun 2012 yılında yürürlüğe girmiştir (Yıldırım ve Ayanoglu, 2014).

2/B alanlarına ilişkin düzenlemeler yıllar geçtikçe değişmiştir (Gençay vd. 2018). Ancak 2012 yılında çıkarılan 6292 sayılı Kanun 2B arazilerinin satışını mümkün kılmıştır (Birben ve Ünal 2016). Orman sınırlarının haricine çıkarılan alanlar ile alakalı en yakın gelişmelerden biriside, 20.04.2012 senesinde yürürlük kazanmış olan 6292 sayılı “Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun” dur.

Bu yasayla 4706 sayılı yasanın 3. maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesinin ardından 2/B sahalarının tasarrufuyla ilgili hukuksal ve yönetsel boşlukların doldurulması amaçlanmıştır. Yasayla 2/A sahaları Orman Genel Müdürlüğünün, 2/B sahaları da Maliye Bakanlığının tasarrufuna geçmiştir; bu sayede söz konusu sahaları tek elden, bütünsel bir yaklaşım ile ele alarak politika geliştirme imkânı yok olmuştur. 2/B sahalarının Maliye Bakanlığının tasarrufuna geçmesi, bu sahalara alınarak satılmış olan bir meta şeklinde bakılmakta olduğunun net bir işaretidir (Giritlioğlu, 2020).

6292 sayılı yasa, 2/B sahalarının satış şartlarını da detaylı şekilde tanzim etmiştir. Bu çerçevede, 2/B sahalarındaki gayrimenkullerin 31/12/2011 tarihinden evvel kullanıcısı ya da üstündeki muhdesatın sahibi olan bireylerin, gayrimenkullerin satış bedeli rayiç bedelin %70’i olmak üzere söz konusu gayrimenkulleri satın alabilmelerine imkân verilmiştir.

Bunun dışında, Hazinesinin tarımsal arazileri; 31/12/2011 tarihi bakımından minimum 3 seneden itibaren tarım için kiralayan, kira akdi halen süren kiracılara ya da söz konusu arazileri aynı süre ile tarım için kullanan ve kullanımlarının halen sürdüğü idare tarafından saptanan kullanıcı veya paydaşlara da söz konusu arazileri bedel karşılığında, diğerleri ile aynı koşullar ile satışı imkanı kılınmıştır. 6292 sayılı yeni yasa ile zemini hazırlanmış olan 2/B Alanlarının satışı konusu, günümüzde kamunun resmi internet sitesinde “büyük fırsat”, “tarihi bir fırsat” şeklinde nitelendirilmektedir, belli bir ürün satışı gibi görülmektedir, indirimin konusu olarak, reklam ve pazarlama vasıtasıyla satışlar çekici kılınmaya çalışılmaktadır (Giritlioğlu 2020).

3.2.11 4999 Sayılı Kanun

Konuyla alakalı en son düzenleme 2003 senesinde yürürlük kazanan 4999 sayılı Kanunla yapılmıştır ve bugünün orman mevzuatında geçerli olan tutanaklarla, ilanlarla ve itirazlarla alakalı son kanuni düzenlemedir. 4999 sayılı yasa ilan, itiraz süresiyle itiraz merciine dair bir değişiklik yapmamıştır fakat “sınırlamaya itiraz davaları her türlü harç ve resimden muaftır” düzenlemesinin yürürlüğü kaldırılmıştır. Bu tarihin ardından artık sınırlamaya itiraz davaları harca tabidir ve harcın yatırılmaması davanın görülmesiyle sürenin kesilmesini engellemiştir. Hak düşürücü sürenin kesilmesiyle alakalı dikkate alınması gereken bir husus daha bulunmaktadır ki oda davanın husumet açısından yanlış tarafa açılması ya da husumetin yanlış insana yöneltilmesinin hak düşürücü süreye olan tesiridir.

6831 sayılı Orman yasasının 11. maddesi çerçevesinde hak sahibi gerçek ve tüzel kişilerce açılacak sınırlamaya itiraz davalarında hasım OGM’dir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun bir kararı çerçevesinde;170 eğer gerçek ve tüzel şahıslar, OGM yerine OGM’nin bağlı olduğu Bakanlık veya orman işletmelerinin aleyhine dava açar ise bu a temsilcide hata şeklinde nitelendirilerek kabul edilmesi lazımdır. Bundan dolayı mahkeme tarafından davanın husumetten reddedilmeyip gerçek temsilciyi belirleme ve dava dilekçesini tebliğ edip davaya devam edilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır (Başaran ve Tuncel, 1987).

Eğer itiraza konu olan yerin sahipleri (sözelimi mirasçıları) gayrimenkule iştirak durumunda malikseler, tüm maliklerin itiraz davasını hep beraber açmaları lazımdır. Fakat gecikmesi tehlikeli durumlarda, bilhassa1 senelik dava açma müddetinin geçmesi tehlikesini engellemek üzere hisse sahiplerinden biri itiraz davasını (öteki hisse sahiplerinin icazetine dayalı olmak şartıyla) sadece başına açabilir (Kuru, 1977).

Taşınmaz üstünde ortak mülkiyet olması halindeyse tüm şahıslar kendi payıyla ilgili dava açabileceğinden, orman kadastro komisyonunun kararı karşısında ortak sahiplerden birinin açtığı davaya hak düşürücü sürenin geçmesinin ardından öteki paydaşların dahil olması olanaklı değildir. Bu tür bir durumda mahkemenin öteki paydaşlar için davayı hak düşürücü müddet açısından reddetmesi, süresinde davayı açan paydaşın davasını esastan haklı gördüğünde de orman kadastrosunun sadece kendi payına isabet eden bölümünün iptal edilmesine karar vermesi lazımdır (Başaran ve Tuncel, 1987).

Orman Kanunu'nun aynı maddesinde orman kadastro uygulamalarına OGM tarafından da dava açma hakkı verilmiştir. Orman kadastro komisyonlarının yaptığı orman sınırlamalar karşısında OGM'nin itirazında hasım Çevre ve Orman Bakanlığıdır. Orman kadastro komisyonları orman sınırlamasını yapar iken, bir yeri orman sayılmadığı gerekçesiyle orman sınırlarının haricinde bıraktığında o yerin sahibini belirlemekle görevli değildir. Eski yasalarda bu hususta açık bir madde olmadığı için sınırlamaya itiraz davasının kime karşı açılacağıyla ilgili kimi zorlukla ortaya çıkmıştır (Kuru, 1977). Orman kadastro uygulamaları2 biçimde kesinleşmektedir. Bunların biri orman kadastro uygulamalarının ilanının ardından itiraz süresi içerisinde bir itiraz olmazsa, kadastro çalışmaları süresi dolduğu zaman kesinleşmektedir. Eğer bu sürelerde kadastro uygulamalarına dava yoluyla itiraz edilmiş ise mahkeme kararının neticelenmesi beklenmektedir ve orman kadastrosu mahkeme kararı çerçevesinde kesinleşmektedir. Öteki kesinleşme şekliyse kadastrodan evvel kesinleşmiş bir mahkeme kararlarının olması durumudur.

3.2.12. 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun Ek 16. Maddesi

"Son 20 yılın dikkat çeken, Türkiye'nin en önemli doğal varlıklarından olan ormanlarımızdaki azalma, bozulma ve ormansızlaşma konusunu sürekli gündeme getirildi. Türkiye'de kamuoyunun 2B diye bildiği, ormanlık alan dışına çıkarma, ormanlık alanların ormancılık dışı faaliyetlere tahsisi, ormanlardaki parçalanma gibi sorunları sıralamak mümkün. Tüm bunlar yanında bu sürece 2018 yılının nisan ayında 7139 sayılı yasayla Orman Kanunu'na ek-16 diye bir madde eklendi. Bu madde ormansızlaşma sürecini daha ileri götüren bir madde haline geldi." 2018'den bu yana 3.500 hektar alanın orman sınırları dışına çıkarıldığını (Kaya, 2024) ifade etmektedir.

Erdönmez'e göre yasanın ek maddeleri ile anayasanın orman niteliğini belirleme ve orman sınırları dışına çıkarma konusunda çeliştiğini belirtmiştir. Anayasamıza taban tabana zıt olan ek-16 madde dediğimiz yasal düzenleme ormanların tahribatını hızlandıracaktır. Ek-16. Madde tarım alanına dönüştürülmesinin de mümkün olmaması gerektiğini söylerken, Anayasa orman olmasında yarar olmaması ve tarım alanına dönüşmesinde fayda olması gerektiğini ifade etmektedir. 1982 Anayasası 1981'i son tarih olarak koymuşken bu madde 2018 tarihini baz almaktadır. Anayasa Mahkemesi; bu maddenin Anayasa'ya uygunluğunu teyit etmiş bulunmaktadır. Fakat anayasa maddeleri dikkatlice incelendiğinde" Ek-16. Maddenin uygunluğu çelişkili olduğu görülecektir (Erdönmez, 2024).

6831 sayılı Orman Kanunun Ek Madde 16'da "Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanlar, Cumhurbaşkanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlüğüince orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir. Orman sınırları dışına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlar Orman Genel Müdürlüğüne orman yetiştirmek üzere tahsis edilir..." hükmü yer almaktadır (Varank, 2024).

Yürürlüğe konulan Ek-16 madde kapsamı incelendiğinde; bilim ve fen bakımından orman niteliğini kaybetmiş olma tarihi 31/12/1981 olan tarihin bir nevi geçerliliğini yitirebileceği tehlikesi olduğu görülmektedir. Bu yasanın orman tahribatına daha çok olanak tanıyacağı kaçınılmaz bir gerçektir. Ülkemizin kısıtlı orman alanlarının böyle yasalar ile kötü niyetli insanlardan korunmasını bir kenara bırakın aksine tahribata davetiye çıkarmış demektir. Bu maddenin kapsadığı tarihe bakılacak olursak ormandan işgal ve faydalanmanın günümüze çekildiği anlaşılabacaktır. Aşağıda EK-16 madde hakkında detaylı bir şekilde yer verilmiş bulunmaktadır.

Ek 16 ncı Maddenin Amacı

a) Tarım ve Orman Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerlerden, (Ek: 07/01/2021-31357/1 madde.)

b) 19/4/2018 tarihli ve 7139 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 28/4/2018 tarihi itibari ile üzerinde yerleşim yeri bulunan alanlardan, (Ek: 07/01/2021-31357/1 madde.)

c) Yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan, sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanların, Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tesciline ilişkin usul ve esasları belirlemektir (Ek: 07/01/2021-31357/1 madde).

Ek 16 ncı Maddenin Kapsamı:

Bu yönetmeliğin 1. maddesinde belirtilen ve sınırları Cumhurbaşkanınca belirlenen alanların, tespit ve tefrik işlemlerinin yapılmasına ilişkin orman kadastro komisyonlarının yetki, görev, çalışma usul ve esasları ile Orman Genel Müdürlüğü merkez ve taşra birimlerince yapılacak diğer iş ve işlemleri kapsar (Ek: 07/01/2021-31357/2 madde). Ayrıca; 6292 sayılı Kanuna 7394 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 1’de “(1) 6831 sayılı Kanunun ek 16’ncı maddesi hükümlerine göre üzerinde yerleşim yeri bulunduğu gerekçesiyle orman sınırları dışına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazların 3402 sayılı Kanunun ek 4’üncü maddesi hükümlerine göre kadastro tutanağının

beyanlar hanesindeki bilgiler tapu kütüğünün beyanlar hanesine de aynen aktarılarak hak sahipliği belirlenmektedir.

Ormanların işgale uğrayabilmenin önündeki engellerin çoğunu kaldırılacağı düşünülen Ek-16 madde, 25 Mart 2022 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulan TBMM tarafından 8 Nisan 2022 tarihinde 7394 kanun numarası ile kabul edilen ‘Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” Cumhurbaşkanlığı tarafından da uygun bulunmuştur (URL-9)

Ek 16’ncı madde 6831 Sayılı Orman Kanunu’na 19.04.2018 tarihinde eklenmiş ve büyük tartışma yaratmıştır. Zira bu madde Anayasa’nın 169’uncu maddesine açıkça aykırıdır. Söz konusu Anayasa maddesi; tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler dışında yalnızca “31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş alanların” orman sınırları dışına çıkarılmasına izin vermektedir. Oysa Ek 16’ncı madde ‘bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlar’ ifadesiyle, tarımla ilgili olmayan yerlerin Anayasa’daki 31.12.1981 olan zaman eşiğini maddenin yürürlüğe girdiği 19.04.2018 tarihine kadar genişletmiştir. Ek 16’ncı maddenin iptali istemiyle yapılan başvuru Anayasa Mahkemesinin 16.07.2020 tarih ve 2020/39 sayılı kararı ile oybirliğiyle reddedilmiştir.

Ek 16’ncı madde ile yürürlüğe girdiği 19.04.2018 tarihinden günümüze kadar İstanbul, Kocaeli, İzmir, Kütahya, Bursa, Kastamonu, Manisa, Mersin, Ankara, Muğla, Hatay, Karabük, Osmaniye ve Artvin illerinde toplam 10 milyon m2 ’ye yakın orman alanı orman sınırları dışına çıkarılmıştır. Bahse konu kanun teklifi yasalaşırsa bu alanların işgalcilerine satışı olanaklı hale gelecektir.

Söz konusu düzenleme 19.04.2018 tarihine dek ormanı işgal edenlerin ödüllendiren bir düzenlemedir, bu şekilde yeni orman işgallerini de özendirecek, ormanlar üstündeki baskıyı

daha çok arttıracaktır. Bu kanundan cesaret alanlar ormanları işgal etmeyi sürdürecektir. Anayasa'nın 169.Maddesi ile devlet, ormanları korumak ve alanlarını genişletmekle görevlidir. Oysa yukarıdaki yasa teklifi, ormanı korumak bir tarafa ormanı işgal edenleri ödüllendirmektedir ve yeni işgalleri özendirilmektedir. Devletin yapması gereken ormanlık alanları işgal edenler ile işgale müsaade eden veya göz yuman yahut görevini eksik yapan devlet görevlilerini cezalandırmak, işgal edilmiş olan orman sahalardaki yapıları yıkıp o sahaları tekrardan ormanlaştırmaktır (URL-8). Yukarıda ayrıntılarıyla açıklanan yasa ve süreçleri aşağıdaki Şekil 3.1'de özetlemek mümkündür.

TÜRKİYEDEKİ ORMAN TAHDİT VE KADASTROSU İLE 2-2/B MADDE UYGULAMA ÇALIŞMALARINDA UYGULANAN KANUNLARIN TARİHSEL SÜREÇLERİ					
ORMAN KANUNLARI KAPSAMINDA YAPILAN	3116 SAYILI KANUN KAPSAMINDA YAPILAN	1937 -1945	1945 -1950	1950 -1956	
		3116	3116 -4785	5668 -5653 - 3116	
ORMAN KANUNLARI KAPSAMINDA YAPILAN	6831 SAYILI KANUN KAPSAMINDA YAPILAN	1956 -1974	1974 -1984	1984 -1985	1986-2009
		6831	1744	2896	3302
KADASTRO KANUNU	KADASTRO KANUNU	1987 -2004	2005 -2009		
		3402 - 6831 - 3302	6831-5304 -5831		

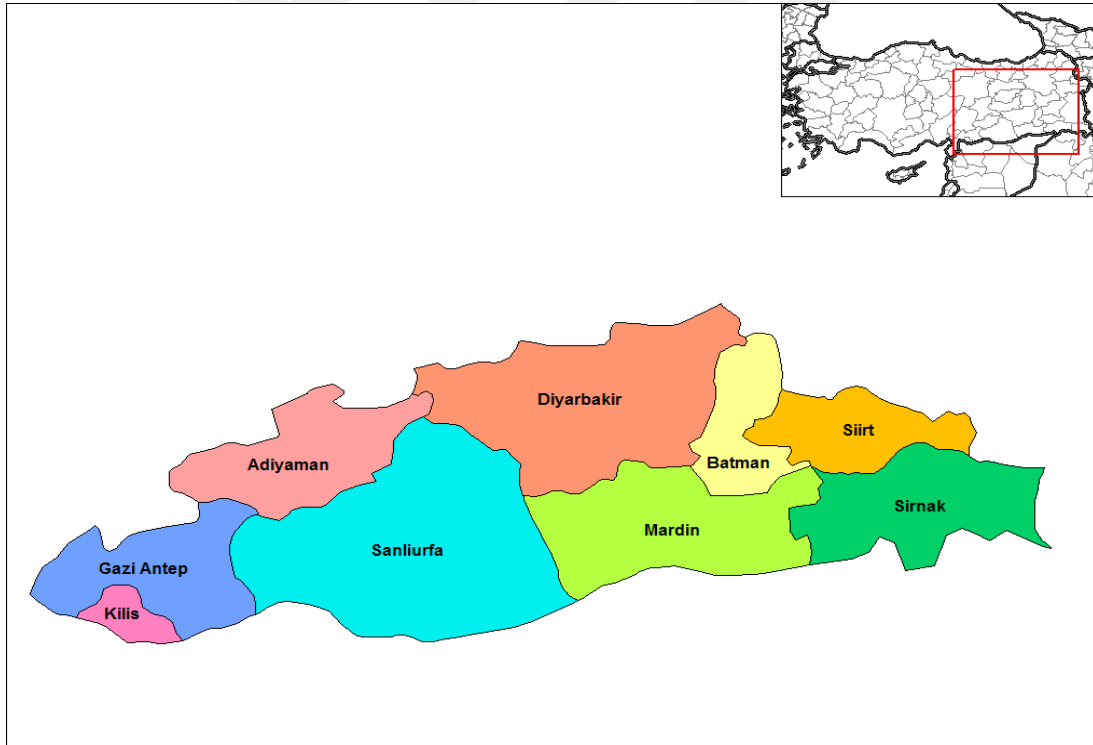
Şekil 3.1 Türkiye’de Orman Kadastrosunu Tarihsel Süreci

4. BULGULAR

4.1 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü ile İlgili Genel Bilgiler

4.1.1 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün Orman Varlığı

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün konumu; güneydoğu bölgesinde kurulu dokuz ilden yedisini bünyesinde barındırmaktadır. Bölge yüzölçümü 76.192 km² nüfusu ise 8.576.391 milyon kişidir. Bölgenin Türkiye'deki konumu aşağıdaki şekil 4.1'de gösterilmiştir. Bölgenin konumu nedeni ile sahip olduğu bitki örtüsü ve bitki örtüsünün dağılışı hakkında kısa bilgiler sunulacaktır.

Şekil 4.1 Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Konumu

Güneydoğu Anadolu'nun güney bölümünde bulunan ovalarla plato düzlükleri üzerinde ormana ve ağaç topluluklarına rastlanmaz. Bunu insan tahribatından çok, step koşullarına bağlamak gerekir. İlk çağ tarihçileri de (özellikle Xenophon) bu bölgenin tüm ağaçsız steplerden meydana geldiğini belirtmektedir (Tunçdilek, 1971). Aşağıda Şekil 4.2'de Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğünü Konumu gösterilmiştir.

Şekil 4.2 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğünü Konumu

Bölgede ormanın doğal olarak bulunduğu yerler, step civarındaki dağlardır. Eteklerdeki seyrek ağaç ve çalı kümelerinden oluşan orman, step ormanı karakterindedir. Kuzeye doğru artan yükseltiyle beraber ve stepten uzaklaştıkça daha elverişli koşullara sahip orman alanlarına geçilir. Bunların uzantısı Doğu Toros kavsindeki Doğu Anadolu yapraklı orman alanlarıdır. Burada da sürekli, kapalı ve düzenli ormanlara rastlanmaz. Fakat bunun nedenini,

yetiŖme ortamı özelliklerinde değil, çok büyük boyutlara ulaşan tahribatta aramak gerekir. Güneydoğu Anadolu bölgesi ormanları büyük çoğunluğu ile kuzeyindeki Doğu Anadolu meŖe ormanlarının devamı durumundadır. GAP'a hayat veren Fırat ve Dicle bu ormanlardan beslenir. Step çevresindeki yükseltilerden Gaziantep platosunda yer alan zeytin ve *Pistacia* türleri ve diğer bazı türler (ardıç türleri, kermes meŖesi, kızılçam) Akdeniz ikliminin etkilerini yansıtır.

Gerek stepte gerekse stepin çevresindeki yükseltilerde stepe en fazla sokulan meŖe türü *Quercus brantii*'dir. Bu türün Gaziantep- MaraŖ arasındaki ovalarda da tek tek bulunuşu, eskiden bu yörede büyük ölçüde yayılmış olduğunu kanıtlamaktadır (Zohary, 1973). Kuzeye çıkıldıkça karakteristik MeŖe türleri, *Q. infectoria*, *Q. infectoriasubsp. boissieri* ve *Q. libani*'dir. Güneydoğu Anadolu Bölgesine komşu Tunceli-Elâzığ-Bingöl-Muş- Bitlis silsilesi zengin tür karışımı gösteren meŖe ormanlarına sahiptir. Buradaki en önemli türler; *Q. petraeasubsp. pinnatiloba*, *Q. macrantherasubsp. syspirensis*, *Q. robursubsp. pedunculiflora*, *Q. infectoriasubsp. boissieri*, *Q. brantii*, *Q. Ubani*, *Q. cerris*'dir (Odabaşı 1976; Yaltırık, 1984).

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün görev alanı ile kuruluşu; 11/08/2011 Tarih ve 2011/2223 sayılı Bakanlar Kurulu Kanun Hükmünde kararname ile 11/11/2011 tarihinde Şanlıurfa ilinde kurulmuştur. Görev alanı; Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü Adıyaman il sınırlarında, Batman Orman İşletme Müdürlüğü Batman il sınırlarında, Diyarbakır Orman İşletme Müdürlüğü Diyarbakır il sınırlarında, Mardin Orman İşletme Müdürlüğü Mardin il sınırlarında, Siirt Orman İşletme Müdürlüğü Siirt il sınırlarında, Şanlıurfa Orman İşletme Müdürlüğü Şanlıurfa il sınırlarında ve Şırnak Orman İşletme Müdürlüğü Şırnak il sınırlarında hizmete başlamıştır (URL- 2).

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü; 7 il ile 57 ilçeyi alansal olarak yönetmektedir. “*Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü; 14 Şube Müdürlüğü, 4 Baş Mühendislik (2 Toprak Muhafaza Başmühendisliği, 1 Etüt Proje Başmühendisliği ve 1 Orkőy Başmühendisi), 5 Orman Kadastro Başmühendisliği, 7 Orman İşletme Müdürlüğü (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak),*

2 Orman Fidanlık Müdürlüğü (Diyarbakır, Bireci), 11 Adet Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefliği, 4 adet Orman Fidanlık Şefliği ve 49 Orman İşletme Şefliği ile yürütmektedir. Genel Alanı 6.750.000 Hektar olan Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün %18 ormandır" (URL -2). Aşağıdaki şekil 4.4'te Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün iller bazında orman varlığı verilmiştir.

Çizelge 4.4 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün Orman Varlığı (URL -2)

<i>İşletme Müdürlüğü</i>	<i>Normal Kapalı (Ha.)</i>	<i>Normal Kapalı (%)</i>	<i>Boşluklu Kapalı (Ha.)</i>	<i>Boşluklu Kapalı (%)</i>	<i>TOPLAM (Ha)</i>
<i>Adıyaman</i>	37.580	%23,7	121.001	%76,3	158.581
<i>Batman</i>	43.594,1	%36,7	75.215,9	%63,3	118.810
<i>Diyarbakır</i>	45.104,8	%14,1	274.412,7	%85,9	319.518
<i>Mardin</i>	7.124	%3,4	200.130	%96,6	207.254
<i>Siirt</i>	47.109	%20,3	185.255	%79,7	232.364
<i>Şanlıurfa</i>	5.327	%35,9	9.523	%64,1	14.850
<i>Şırnak</i>	102.181	%34,4	194.924	%65,6	297.105
TOPLAM	288.019,9		1.060.461,6		1.348.482

Bölge müdürlüğünün sorumluluk alanları ormancılık faaliyetleri açısından birçok zorluğu bünyesinde barındırmaktadır. Bu zorlukların başında sarp coğrafi yapısı ve terör olgusudur.

Bu bölgede yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu yıllarca bu terör baskısı altında yaşamak zorunda kalmıştır.

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında kalan işletme müdürlüklerinde; Adıyaman'da 604.978, Batman'da 654.396, Diyarbakır'da 1.830.254, Mardin'de 895.787, Siirt'te 349.728, Şanlıurfa'da 2.250.863, Şırnak'ta 579.623 olmak üzere toplam 7.156.629 bin insan ve alansal olarak 6.750.000 hektardır. Bu orman bölge müdürlüğü açısından çok devasa bir alan ve nüfus anlamına gelmektedir (URL-3).

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında kalan işletme müdürlüklerinde; Adıyaman'da 604.978, Batman'da 654.396, Diyarbakır'da 1.830.254, Mardin'de 895.787, Siirt'te 349.728, Şanlıurfa'da 2.250.863, Şırnak'ta 579.623 olmak üzere toplam 7.156.629 kişi ve alansal olarak 6.750.000 ha'dır. Bu, orman bölge müdürlüğü açısından çok büyük bir alan ve nüfus anlamına gelmektedir (URL -3).

110 bin hektarı alan orman sınırları dışına çıkarılmış ve devlet kullanımında olduğu kamu tasarrufundaki yatırımlar için kullanıldığı biliniyor. Ülke genelinde 2/B arazileri bakımından; Antalya 41 bin 7 hektar ile en fazla 2B arazisine sahip il konumunda bulunurken, Balıkesir'de 35 bin 58 hektar, Ankara'da 30 bin 106 hektarlık 2B arazisi bulunuyor. Sakarya'da 29 bin 675, Mersin'de 21 bin 931, Muğla'da 21 bin 784, Samsun'da 21 bin 686, İstanbul'da 15 bin 825, İzmir'de 14 bin 957, Kırklareli'nde ise 14 bin 717 hektar 2/B arazisi yer almaktadır.

Yukarıda sayılan neden ve değişiklikler ile Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içerisinde tamamı 3302 sayılı kanunla yapılan değişiklikler ile 2B uygulamalarına konu alanların il bazında listesi ve oranları konusunda aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Bahse konu edilen 2B ile ilgili genel bilgiler ışığında teze konu Şanlıurfa orman bölge müdürlüğünde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak)

gerçekleştirilmeye çalışılan 2/B alanlarının belirlenmesi farklı bazı olguları bünyesinde barındırdığı, bu olguların yöreye özgü olduğu unutulmamalıdır. Yörede geçmişten günümüze süre gelen işsizlik, baş gösteren terör ve bu ikisi nedeni ile eğitimsiz kalan bir yöre halkı gerçeği mevcuttur.

Aşağıdaki Çizelge 4.5'te Türkiye geneli 2014 yılı ile 2023 yılları arasında 2/B ye konu ve orman vasfını yitirdiği gerekçesi ile orman rejimi dışına çıkarılmış alanlar verilmektedir.

Çizelge 4.5 Türkiye Geneli 2/B ile Orman Sınırı Dışına Çıkarılmış Alanlar

Yılı	Uygulama	İlgili Yılda Gerçekleşen Orman Kadastrosu (Ha)	2B'ye Konu Aplikasyon Toplam Alan (Ha)	2/B ile Çıkarılan Alan (Ha)
2014	3402	1.182.691	596.088	22.620
2015	3402	1.075.308	310.000	10.075
2016	3402	1.150.000	52.000	18.844
2017	3402	1.000.000	53.000	33.598
2018	3402	5506	260.320	44.402
2019	3402	253	400.000	40.000
2020	3402	801	75.000	6.000
2021	3402	-	-	14.000
2022	3402	--	---	5.000

2023 3402 -- --- 5.000

Genel Toplam (Ha)	4.414.559	1.746.408	199.539
----------------------------------	------------------	------------------	----------------

Aşağıdaki Çizelgede Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü’nde Yıllar İtibarı ile 2/B ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar verilmiş bulunmaktadır.

Çizelge 4.6 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü’nde Yıllar İtibarı ile 2/B Alanları (Url-3)

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü 2/B Uygulamalar								
YILLAR	ADİYAMAN	BATMAN	DİYARBAKIR	MARDİN	SİİRT	Ş. URFA	ŞIRNAK	TOPLAM m²
2010	421.696,0	0,0	4857171,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9.074.127
2011	463.961,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4.639.607
2012	324.650,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3.246.496
2013	1.574.052,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.574.052
2014	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
2015	3.365.967,0	0,0	0,0	0,0	402573,0	1626607,0	0,0	9.018.304
2016	693.918,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	693.918
2017	59.317,0	309894,0	0,0	366729,0	3464049,0	0,0	97145,0	4.830.987
2018	0.7078	0,0	0,0	20972,0	0,0	0,0	0,0	216.798
2019	622.541,0	2585024,0	2132541,0	4534882,0	3528634,0	0,0	0,0	13.403.622,0 0
2020	0,0	155456,0	0,0	1478352,0	29417,0	0,0	0,0	1.663.225
2021	1.620.917,0	242434,0	33908223,0	18425997,0	40565337,0	0,0	1868,0	94.781.588
2022	0,0	0,0	0,0	3198539,0	0,0	0,0	0,0	3.198.539
2023	0,0	587963,0	0,0	0,0	0,0	0,0	518966,0	1.106.929
GENEL TOP. Ha	9.147.019	388,08	4089,798	2957,930	5161,315	1626607	11,583	147.448.192

Çizelgedeki veriler iller bazında incelendiğinde Şanlıurfa orman bölge müdürlüğünde 2/B ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar ve ülkemiz genelindeki 2/B ile orman alanları dışına çıkarılmış alanları kıyaslayacak olursak bölgede 2/B olgusu çok düşük seviyede kaldığı görülmektedir. Bölgede en düşük 2/B alanlarına sahip ilin Şırnak olduğu ve bu 115.830 m² yani 11,6 hektara denk geldiği açık bir şekilde görülmektedir. Bu olgunun başlıca sebebi güvenlik sorunu olmuştur.

Bölgenin 2/B ile orman alanları dışına çıkmış alanların en yoğun olduğu il ise Siirt'tir. Siirt ilinde toplam 51.610.000 m² alan orman alanı dışına çıkarıldığı görülmüştür. Bu miktar 5.161,3 hektara denk gelmektedir. Burada yaşanan yoğunluğun başlıca sebeplerinden biri ise yöre halkının Siirt fıstığı ile geçimlerini sağlamaları ana sebep olmuştur. Aşağıda Çizelge 4.7'de Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün 2/B'ye konu köy sayısı ele alınmış veriler bulunmaktadır.

Çizelge 4.7 Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün 2/B'ye Konu Köy Sayısı (Url-3)

<i>Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü 2/B Uygulamalar</i>			
<i>Yıllar</i>	Toplam Çalışılan Birim	2/B Ye Konu Edilen Birimler	2/B'ye Konu Edilmeyen Birimler
2010	17	4	13
2011	9	2	7
2012	16	7	9
2013	2	0	2
2014	0	0	0
2015	5	0	5
2016	1	0	1
2017	31	24	7
2018	12	11	1
2019	117	104	13
2020	6	6	0
2021	93	63	30
2022	1	1	0
2023	5	5	0
	651 adet	424 Adet	227 Adet

GENEL TOP.	429.567,05 Ha	14887,2 Ha	-
-----------------------	---------------	------------	---

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 651 köyde 2/B çalışması yapılmış, bunlardan 227 adedinde orman vasfını kaybetmediği gerekçesi ile herhangi bir işlem yapılmadığı buna karşılık 424 köyde ise orman alanı dışına çıkarılacak nitelikte alanın olduğu görülmüştür. 2/B çalışmaları sonucunda bölge müdürlüğü bazında 429.567,00 Hektar gibi devasa bir alan incelendiği görülmüş; bu alan içinde 14.887,00 hektar alan 2/B'ye konu edilerek hak sahiplerine tapu sicillerine tescillerinin yapılarak işlemlerinin tamamlandığı anlaşılmıştır. Şanlıurfa orman bölge müdürlüğünde yapılan 2/B çalışması neticesinde orman alanı dışına çıkarılan alanın toplam incelen alana oranı; %3,47'dir.

Bu devasa alan ve nüfusun kendi içinde çok büyük problemler barındırmaktadır. Bölgede çalışan bir orman işletme şefi olarak bu sorunların üstesinden gelebilmek adına bölge deki güvenlik güçlerimiz ile sıkı koordinasyon halinde çalışmalarımızı sürdürmekteydik. Ayrıca yöredeki halkla istişare edilerek çalışmalar hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra çalışmalar sürdürüle bilinmiştir. Bu bağlamda bölgede yapılan bütün çalışmalar yörede büyük ilgi ile karşılanmakta ve halk katılım sağlamaktadır. Bu yönden bakıldığında yapılan çalışmalar yöre halkını yakından ilgilendirmektedir. Aşağıda Çizelge 4.8'de 1973 yılında 2023 yılında dek orman dışına çıkarılan alan miktarları verilmiştir.

Çizelge 4.8 Çeşitli kanunlar aracılığıyla orman dışına çıkarılan alan miktarları (URL-2)

Dönemler	Orman Sınırları Dışına Çıkarma İşleminin Yasal Dayanağı	Orman Sınırı Dışına çıkarılan Alan (Ha)
1974-1982	1973 Tarihli ve 1744 Sayılı Yasa	102.560
1983-1985	1983 Tarihli ve 2896 Sayılı Yasa	27.030
1986-2002	1986 Tarihli ve 3302 Sayılı Yasa	343.829
2003 -2023	3302 Sayılı Yasa	176.581
Türkiye geneli 2023 sonu itibarı toplam 2/B alanı		650.000

Türkiye sınırları içerisindeki duruma bakıldığında ise, 1973 yılından başlayarak, 2002 yılına kadar kesintisiz devam eden uygulamalar sonucunda 473.000 ha alan orman vasfını kaybettiği gerekçesiyle orman sınırları dışına çıkartılmıştır (Kara, 2007).

Bahse konu edilen 2B ile ilgili genel bilgiler ışığında teze konu Şanlıurfa orman bölge müdürlüğünde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak) gerçekleştirilmeye çalışılan 2B alanlarının belirlenmesi farklı bazı olguları bünyesinde barındırdığı, bu olguların yöreye özgü olduğu unutulmamalıdır. Yörede halk ile yapılan yüz yüze görüşmelerde elde edilen bilgiler ve yöreye özü olan olguların tümü ayrıntılı bir şekilde sizin ile paylaşılmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda yöreye özü bu olguları genel bir bakış açısı ile ele alıp değerlendirilmesi gerekir. Yörede geçmişten günümüze süre gelen işsizlik, baş gösteren terör ve bu ikisi nedeni ile eğitimsiz kalan bir yöre halkı gerçeği mevcuttur.

Aşağıdaki tabloda da anlaşılabacağı üzere Türkiye geneli 2/B yasası ile orman vasfını kaybettiği gerekçesi ile 2014 ve 2023 yılları arası orman sınırları dışına çıkarılmış alanları görülmektedir. Aşağıda 4.9’da ki Çizelgede Türkiye Geneli 2/B ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar verilmiş bulunmaktadır.

Çizelge 4.9 Türkiye Geneli 2/B ile Orman Sınırları Dışına Çıkarılmış Alanlar

Yılı	Uygulama	Gerçekleşen Orman Kadastro (Ha)	2B’ye Konu Aplikasyon Toplam Alan (Ha)	2B ile Çıkarılan Alan (Ha)
2014	3402	1.182.691	596.088	22.620
2015	3402	1.075.308	310.000	10.075
2016	3402	1.150.000	52.000	18.844
2017	3402	1.000.000	53.000	33.598

2018	3402	5506	260.320	44.402
2019	3402	253	400.000	40.000
2020	3402	801	75.000	6.000
2021	3402	-	-	14.000
2022	3402	--	---	5.000
2023	3402	--	---	5.000
Genel Toplam (Ha)		4.414.559	1.746.408	199.539

Aşağıda, Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğünde 2/B uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar Çizelge 4.10 ile verilmiştir.

Çizelge 4.10 Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları

Adıyaman Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
Yıllar	2/B Ye Konu Edilen ormanlık Alan	2/B Alanı	Çalışılan Köy Sayısı
2010	13004.889,20	421.696	16
2011	7913,883,90	463.961	17
2012	13024,200,40	324.650	11
2013	1646,468,10	1.574.052	2
2014	0,000	0	0
2015	4441,304,50	3.365.967	5
2016	854,290,60	693.918	1
2017	6827,492,30	59.317	7
2018	8,011,40	0.7078	1
2019	26.220.962,70	3.622.541	44
2020	0,000	0	0
2021	27.252,447	1.620.917	41
2022	0,000	0	0

2023	0,000	0	0
GENEL TOP.	101.193,95 Ha	9.147,00 Ha	145 Adet
47 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Çizelgedeki veriler incelendiğinde 2/B ile orman sınırları dışına çıkarma işlemleri en çok 2019 yılında gerçekleştiği görülecektir. Son 14 yılda 145 köy de yapılan çalışmalar neticesinde 47 köyde 2/B'ye konu olacak orman arazisinin olmadığı, bunun yanında 98 köyde ise 2/B ile orman sınırları dışına 9147 hektar alan çıkarıldığı görülmektedir. Bu 2/B'ye konu edilmiş 14 yılda toplam alanın %9'u anlamına gelmektedir. Yöre ormanlık alan bakımından Şanlıurfa orman bölge müdürlüğü içinde orman alanı bakımından 5. Sırada yer almaktadır. Adıyaman yöresi geçim kaynakları açısından orman ürünlerinden (fıstık bahçeleri) daha çok faydalanmaktadırlar. Bu da orman halk ilişkisi daha yoğun yaşanmaktadır. Muhtemeldir ki orman dışına çıkarılan alanları fazlalığı bunda kaynaklanıyor olabilir. 604.978,00 nüfusa sahip olan Adıyaman yöresi eskiden geçimlerini genelde tütüncülük ile sağlardı ancak tütüne gelen kota (kısıtlama) nedeni ile halk değişik geçim kaynaklarına yönelmiştir.

Bu yönelim tarlalarını genelde devlet destekli fıstık bahçelerine çevrilmesine, arazi sahibi olmayan vatandaşın ise orman toprağı kiralama ya da yasal olamayan yollara başvurusu ile sonuçlanmıştır. Aşağıda, Batman Orman İşletme Müdürlüğünde 2/B uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar Çizelge 4.11 de verilmiştir.

Çizelge 4.11 Batman Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları

Batman Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
Yıllar	2/B Ye Konu Edilen Ormanlık Alan	2/B ile Çıkarılan Alanı	Çalışılan Köy Sayısı
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0

2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	6912,420,30	309.894	12
2018	0	0	0
2019	21981,241,10	2.585.024	58
2020	125,864,40	155.456	1
2021	1632,421,60	242.434	3
2022	1258,654,70	0	1
2023	2707,609,30	587.963	11
GENEL TOP.	34.618,21 Ha	388,08 Ha	86 Adet
42 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Batman konum itibarı ile güney doğunu güneyinde geçiş yolları güzergahında, Diyarbakır, Mardin ve Siirt illerine komşu gelişmekte olan bir ilimizdir. Güncel nüfusu 654.396 kişidir. Yöre geçimini tarım ve hayvancılık ile sağladığı bilinmektedir. Ancak geçmişte ilin %65'i gibi bir oranla geçimlerini tütüncülük ile sağlamaktadır. Daha sonra ülkemizde yapılan kısıtlama ile insanlar değişik çarelere başvurmaya başlanmış, bu çareler genelde kendini göçle göstermiştir. Yöre halkı sanayi ve iş olanakları yoğun olan illere göç etmeye başlamış ve uzun yıllar geri dönmemiş, geri dönenler de sadece yaşlı nüfus olmuştur. Halkın geçim kaynaklarının kısıtlı olması sebebi ile hazine ve orman gibi alanlarda yoğun bir baskı sebebi olmuş ve bu alanlar tarıma mücavir alanlar haline gelmiştir. İlde yüz yüze yaptığım çalışmalar neticesinde; halkın anlattıkları mağdur oldukları uzun yıllar köylerine dönemedikleri ve döndüklerinde ise tüm topraklarını meşenin kapladığını anlattılar. Bu olgudan dolayı yapılmış çalışmalar muhatapsızlık nedeni ile ve sağlıklı kayıtların olmayışından dolayı arazilerinin çoğu hazine veya orman niteliği ile tapu kütüklerine tescil edildiği ve süre aşımından dolayı dava haklarını da kaybettiklerini aktarmışlardır. İl toplamında 86 köy 2/B'ye konu edilmiş, bunların 42 adedinde 2/B'ye konu edilecek orman toprağı olmadığı, 44'ünde ise 2/B'ye konu edilmiş orman alanı olduğu tespiti yapılmış ve işlemleri tamamlanmıştır. 2017'den günümüze toplam 34618 hektar 2/B'ye konu edilmiş, ancak bu alanın 388 hektarı orman dışına çıkarılmıştır. Bunu yapılan alana oranlarsak %1,2

ye denk gelmektedir. Aşağıda, Diyarbakır Orman İşletme Müdürlüğünde 2/B uygulamaları ile orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar 4.12 ile verilmiş bulunmaktadır.

Çizelge 4.12 Diyarbakır Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları (URL – 4)

Diyarbakır Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
Yıllar	Tescil Edilen Ormanlık Alan	2/B Alanı	Çalışılan Köy Sayısı
2010	210,999,50	4.857.171	1
2011	0	0	0
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	958,4196	0	2
2019	5168,311,20	2.132.541	8
2020	0	0	0
2021	76010,698,50	33.908.223	119
2022	0	0	0
2023	0	0	0
GENEL TOP.	82.348,43 Ha	4.089,8 Ha	130 Adet
44 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Diyarbakır nüfus bakımından Güneydoğu Anadolu bölgesinin en büyük illerinden biri olduğu ve 1.830.254,00 kişi gibi önemli bir yoğunluğa sahiptir. Diyarbakır ili ekonomi bakımından yörenin diğer illeri bakımından daha iyi durumdadır. Yörede iş imkanları, organize sanayi bölgeleri önemli yer tutmaktadır. Bu sanayi bölgelerinde istihdama büyük katkı sağladığı bilinen bir gerçektir.

Diyarbakır işletme müdürlüğü; Şanlıurfa orman bölge müdürlüğü içindeki işletme müdürlükleri arasında orman varlığı bakımından en büyük alana sahiptir. 319.518 hektar ile ilk sırada yer almaktadır. Bu alan için de 2/B'ye konu edilmiş 4.089 hektar gibi bir miktardan

oluşmakta ve bu miktar 2010, 2018, 2019 ve 2021 yıllarında yapılan 2/B çalışmaları ile orman alanları dışına çıkarılmıştır. Bakıldığında 4 yıl gibi kısa bir sürede komisyonlar büyük çalışmalar yapmış ve alanları güncellemişlerdir.

İl bazında 130 köyde çalışma yapıldığı, 44 köyde 2/B'ye konu olan herhangi bir alanın olmadığı bunun yanında 86 köyde ise orman sahasının dışına çıkarılacak 2/B'lik alanların varlığı tespiti yapılmıştır. Bu olgu alansal olarak ele alacak olursak 82.348 hektar alan 2/B'ye konu edilmiş ve 4.089 hektar 2/B ile orman alanları dışına çıkarılmış bu incelenen tüm alana oranı %4,96' ya denk geldiği görülecektir. Aşağıda Çizelge 4.13'te Mardin Orman İşletme Müdürlüğünde Çalışılan 2/B Birimler verilmiştir.

Çizelge 4.13 Mardin Orman İşletme Müdürlüğünde Çalışılan 2/B Birimleri (URL-4)

Mardin Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
Yıllar	Tescil Edilen Ormanlık Alan	2/B Alanı	Çalışılan Köy Sayısı
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	1697,733,10	0	2
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	3544,356,80	366.729	12
2018	5082,815,40	20.972	14
2019	42252,158,60	4.534.882	82
2020	2307,801,00	1.478.352	4
2021	20282,815,60	18.425.997,00	32
2022	11409,831,00	3.198.539	5
2023	0	0	0
GENEL TOP.	88.577,51 Ha	2.957,93 Ha	151
59 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Mardin ili yörede popülaritesi en yüksek illerin başında gelmektedir. Bu popülarite turizm kaynaklı olarak gündeme gelmektedir. 895.787.00 nüfuslu Mardin ili turizmden büyük gelirler sağlamakta bu da istihdama olumlu yönde etkiler sağlamaktadır. Mardin orman müdürlüğü 207.254 hektar ile ormansal alan bakımından bölgede müdürlüğü içinde 4.sırada yer almaktadır. Mardin ilinde 88.577 hektar alan 2/B'ye konu edilmiş bu alanda 151 köy incelenmiş ve 59 köyde orman vasfını yitirmiş alanın olmadığı bunun yanında 59 köyde toplam 2.957 hektar alan orman vasfını kaybettiği gerekçesi ile 2/B'ye konu edilmiş ve hak sahiplerine teslim edilmiştir. 2/B ile incelenmiş ve orman dışına çıkarılmış alanı toplam alana oranlarsak; %3,34 gibi bir miktardır. Aşağıda Çizelge 4.14'te Siirt Orman İşletme Müdürlüğünde Çalışılan 2/B Birimler verilmiştir.

Çizelge 4.14 Siirt Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları (URL-4)

Siirt Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
Yıllar	Tescil Edilen Ormanlık Alan	2/B Alanı	Çalışılan Köy Sayısı
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	5334,502,80	402.573	5
2016	0	0	0
2017	24011,872,20	3.464.049	22
2018	0	0	0
2019	1423,254,10	3.528.634	1
2020	542,607,20	29.417	1
2021	82814,298,00	40.565.337,00	83
2022	0	0	0
2023	0	0	0
GENEL TOP.	114.126,54 Ha	5.161,3 Ha	112
5 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Siirt ilimiz güneydoğu bölgesinde iş ve yaşam şartları bakımından zorluklar içinde olan bir konumdadır. 349.728,00 gibi bir nüfusa sahip; geçim kaynakları hayvancılık ve tarım gibi unsurlardır. En yaygın ürünü Siirt fıstığı olduğu görülmektedir. Orman yüz ölçümü bakımından Şanlıurfa bölge müdürlüğü içinde ki sırlaması 232.364 hektarlık orman alanı ile 3. sırada bulunmaktadır. 2/B ile yapılan çalışmaya bakıldığında 112 köyde işlem yapıldığı görülmekte bunlardan 5 köye 2/B ye konu edilecek orman alanı olmadığı; bununla birlikte 107 köyde orman niteliğini kayıp ettiği gerekçesi ile orman alanı dışına 5.161,00 hektarı 2/B'ye konu edilmiş bulunmaktadır. 2/B'ye konu edilerek incelenmiş alanın, orman vasfını yitirmiş alana oranı %4,52 gibi bir miktar ki buda 2/B ile bölge müdürlüğünde orman dışına çıkarılmış alan bazından 3. sıradadır. Aşağıda Çizelge 4.15'te Şanlıurfa Orman İşletme Müdürlüğünde Çalışılan 2/B Birimler verilmiştir.

Çizelge 4.15: Şanlıurfa Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları (URL-4)

Şanlıurfa Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
Yıllar	Tescil Edilen Ormanlık Alan	2/B Alanı	Çalışılan Köy Sayısı
2010	256	0	1
2011	585,851,90	0	2
2012	646,776,00	0	3
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	712,696,70	1.626.607	3
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	0	0	0
2020	1276,931,70	0	6
2021	0	0	0
2022	0	0	0
2023	0	0	0
GENEL TOP.	1989,63 Ha	162,66 Ha	16,00
13 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Şanlıurfa orman işletme müdürlüğü, bölge müdürlü içinde nüfus açısından en yoğun olan ilidir. Şanlıurfa ili istihdamı çok fonksiyonlu bir ilimizdir. Özellikle tarımda yoğun bir insan popülasyon barındırmaktadır. Bunun yanında orman alanı bakımından bölge müdürlü içindeki payı en düşük işletme müdürlüğüdür. Toplam ormanlık alanı 14850 hektar kadar bir miktardır. İl bazında 16 köyde 2/B çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışmalar 16 köyden 13'ünde 2/B'ye konu edilecek orman alanının olmadığı, bunun yanında 3 köyde ise toplam 162 hektar alan 2/B'ye konu alanın olduğu ve buna yönelik hak sahiplerine bu yöne tescil yapıldığı tespit edilmiştir. Şanlıurfa da 2/B'ye konu edilmiş ve çalışması tamamlanmış 162 hektar iken, bu alanın toplam alanı oranı ise %8,15 gibi büyük ve bölgede oransal olarak 2. sıradadır. Aşağıda Çizelge 4.16'te Şırnak Orman İşletme Müdürlüğünde Çalışılan 2/B Birimler verilmiştir.

Çizelge 4.16 Şırnak Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları (URL-4)

Şırnak Orman İşletme Müdürlüğü 2/B Uygulamaları			
YILLAR	KONU EDİLENORMANLIK ALAN	2/BORMAN DIŞINA ÇIKARILAN ALAN	ÇALIŞILAN KÖY SAYISI
2010	0	0	0
2011	0	0	0
2012	0	0	0
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	2625,190,90	97.145	9
2018	0	0	0
2019	0	0	0
2020	0	0	0
2021	1,199,70	1868	13
2022	0	0	0
2023		518.966	1
GENEL TOP.	2624,4 Ha	11,58 Ha	23
18 köyde 2B'ye konu edilen alan olmadığı tespit edilmiştir			

Şırnak ilimiz güney doğuda ve Irak ile Suriye ile komşudur. Şırnak yıllar boyunca terörün en yoğun yaşandığı ilimiz olmuştur. Bu da yöreden yoğun göçlerin yaşanmasına sebep olmuş ve genç nüfusun yani iş gücü il dışına aktarmak zorunda kalmıştır. Güncel nüfusu 579.623,00 kişidir. Bölge müdürlüğü içinde ki ormanlık alan olarak 297.105,00 hektar ile 2. Sıradadır. Anacak yöre halkının ormandan ekonomik olarak yararlanma düzeyi nerdeyse yok denecek kadar azdır. Yöre halkı ormanda yakacak odun ihtiyacı dışında herhangi bir yaralanma yapamamış bunun yegâne sebebi kırsaldaki güvenlik sorunu olmuştur. Yöre halkın geçim kaynağı ekseriyet ile hayvancılık olduğu bu olay zaman zaman yaşanan çatışmalar nedeni ile azalış gösterebilmektedir. Son zamanlarda yörede keşfi yapılan petrolle kısıtlı da olsa bir istihdam alanı oluşmuş gibi ancak pek yeterli olacağı görülmemektedir. İl bazında 23 köyde 2/B çalışması gerçekleştirilmiş bu 23 köyün 18'inde orman dışına çıkarılacak herhangi bir alanın olmadığı komisyonlarca karara bağlanmıştır. Bu bağlamda bakıldığında 5 köyde 2/B'ye konu orman vasfını kaybettiği belirlenmiş toplam 11 hektardır. Bu miktarı incelenmiş alanlara oranladığımızda %0,42 olduğu görülecektir.

Yukarıda iller bazında yapılan tespitlere bakıldığında kendi içlerinde farklılıkların var olduğu bariz bir şekilde görülecek ve yörede en büyük sorunun geçmişten günümüze süregelen terör ve güvenlik sorunu olduğu anlaşılabacaktır. Bu ormanlar ve diğer bütün alanları büyük ölçüde etkilediği bir gerçektir.

Türkiye genelindeki işsizlik oranlarına kıyasla Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sınırlarında kalan illerde (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak) daha yüksek bir işsizlik oranlarına sahiptir. Bölgedeki tarım ve hayvancılık gibi geleneksel geçim kaynakları modern ekonomik ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Eğitim seviyesinin düşük, işsizlik oranının yüksek olması derin problemi beraberinde getirmektedir. Bu da çalışmaya konu edilen illerin her yönden geri kalmasına sebep olmuştur. Sanayinin gelişmesine engel olan en büyük etken bölgede uzun yıllardır süregelen terör sorunu, terör faaliyetleri nedeniyle, bölgenin ekonomik kalkınmasını olumsuz etkilemiştir. Terör olayları, bölgeye yapılacak yatırımları engellemiş, güvenlik sorunları nedeniyle iş imkanları daralmıştır. Ayrıca terör, göç olgusunu da tetikleyerek bölgede iş gücü kaybına yol açmıştır.

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında kalan illeri göz önüne aldığımızda; terör varlığı devlet yatırımlarının gerçekleşmesine engel olduğu gibi yapılmaya çalışılan yatırımların birçok kısmı sabote etmiş ve bunun yanında dışarıdan gelebilecek yatırımların da önünü kapatmıştır. Güvenli bir ortam bulamayan yatırımcı yatırımlarını daha güvenli olan diğer illere yapmış ve yöre halkının daha çok işsiz kalmasına sebep olmuştur. Bunun sonucunda işsiz kalan yörenin iş gücünü oluşturan genç nüfusun büyük çoğunluğu sanayi ve iş olanakları daha iyi olan bölgelere sezonluk göçler yapmışlardır. Yöre halkı geçmişten günümüze geçimlerini tarım ve hayvancılık ile sağlar ve ailenin bir kısmı bu işler ile ilgilenirken diğer bir kısmı ise (bunlar genelde ailelerin genç bireyleridir) iş yoğunluğu daha iyi olan bölgelere sezonluk göçler yaparlardı. Bu olayların köy baskınları ve köylerin terör tarafından yakılıp yakılmasına kadar bu şekilde sürmüş ancak baskıların ve ölümlerin yaşanması ailelerin parçalanmasına ve köylerini terk etmelerine sebep olmuş, bunun sonucunda göç eden nüfusun büyük çoğunluğu göç ettiği bölgeden geri dönmemiş ve gittiği bölgede kalıcı olarak yerleşmiştir. Diğer illere yapılan göçler hem göç alan hem de göç veren bölgeler açısından çeşitli sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlara yol açmıştır. Bu sorunlar, göçün boyutlarına ve göç edilen bölgelerin kapasitesine bağlı olarak değişiklikler göstermiştir. Bu göçler hem yerel iş gücü piyasalarını zayıflatmış hem de sosyal dengesizliklere neden olmuştur.

Boşalan alanların uygun koşulları insan müdahalesinin azaldığı ya da tamamen ortadan kalktığı köyler ve kırsal alanlar, doğal bitki örtüsünün yeniden gelişmesi için uygun ortamlar sağlamış. Tarım arazilerinin kullanılmaması ve hayvan otlatma faaliyetlerinin azalması ya da bitmiş olması bu tür alanların doğal bitki örtüsü tarafından yeniden işgal edilmesine olanak tanımış. Meşe ağaçları, tohumlarını geniş alanlara yayabilen bitkilerdir. Rüzgâr, hayvanlar ve su yoluyla meşe tohumları geniş alanlara taşınabilir. Özellikle kuşlar ve kemirgenler, meşe palamutlarını başka bölgelere taşıyarak meşe ağaçlarının yayılmasını sağlamıştır. Bu süreç, ormanlaşmanın doğal olarak hızlı yayılış göstermesini sağlar. Meşe ağaçlarının kök saldıgı alanlarda, zamanla diğer bitki ve ağaç türleri de gelişmeye başlar. Meşe ağaçlarının bölgeye yayılması, uzun vadede bu alanların yeniden ormanlaşmasına sebep olmuştur. Sonuç olarak, terk edilen köyler ve boşalan kırsal alanlar, meşe ağaçlarının kendiliğinden yayılmasıyla doğal olarak ormanlaşmıştır.

Boşalan köylerin statüsünü değiştirdiği gibi hem göç edenleri hem de göç edilen bölgelerde yaşıyan yerleşik halk için çeşitli zorluklar doğurmuştur. Türkiye’de 2/B arazileri üzerine çalışmalar 1980’li yıllarda hız kazandığı görölmüştür. Ancak Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sınırlarında kalan iller göz önüne alındığında düzenli herhangi bir çalışmanın olmadığı görölmüştür. Bölgenin barındırdığı özel durumlar sebebi ile geri dönen köylüler, köylerini ve arazilerini bıraktıkları gibi bulamamışlardır.2008 yılında başlanılan kadastro çalışması bünyesinde birçok zorluğu barındırmaktadır. Bu durum bazı belirsizlikleri beraberinde getirmiştir. Yörede sağlıklı bir çalışma alt yapısı bulunmadığından çalışmaların bazı kısımları çıkmaza girdiği bilinmektedir. Göç sebebi ile arazi kadastro çalışmaları sırasında zor şartlarda çalıştıklarını bildiren komisyon üyeleri muhatap bulamadıklarından yakınmışlardır. Hak sahipleri köylüler ise yapılan çalışmanın olması gerektiği gibi yapılmadığından yakınmışlar ve kendileri köy dışında oldukları için tarla, bağ ve bahçelerinin hazine adına orman, mera veya ham toprak olarak kayıtlara geçtiğini belirtmişlerdir. Yapılan yüz yüze görüşmelerde bölgede yayılış gösteren ve alanları hızlı bir şekilde kaplayan meşe ağaçlarından dolayı taşınmazlarının çoğu hazine adına orman vasfı ile kayıt yapıldığını belirtmişlerdir. Bazı kısımları ise ham toprak veya mera adı altında tapuya tescil edildiği ve itiraz sürecini de aşıldığından itiraz haklarının da olmadığını anlatmışlardır. Köylüler uzun yıllar köylerine dönüş yapamadıklarını, geri dönüşlerin çoğu 2010’dan sonraki yıllarda mümkün olabildiği, bazı bölgelerdeki köylere ise hiçbir şekilde geri dönüşün olmadığını anlatmışlardır. Bu bağlamda yörede çalışan kadastro komisyonlarının alanda çalışmalarının sağlıklı bir şekilde sürdürebilmelerine engel olmuştur. Yaptığımız yüz yüze görüşmeler de köylülerin bölgeye dönüşünü teşvik amacı ile köye dönüş yasası çıkarılmış ancak bölgede güvenlik sorunu sona eremediğinden dolayı süreç sağlıklı bir şekilde yürütülememiştir. Güvenli olmadığından köylerine dönüş yapmadıklarını, Köy Koruculuğu sistemi Türkiye’de 1985 yılında 442 sayılı Köy Kanunu’nda yapılan değişikliklerle yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklikle birlikte "Geçici Köy Koruculuğu" sistemi kurulmuş, bu sistem özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde terörle mücadele amacıyla uygulanmaya başlanmıştır. Korucular, güvenlik güçlerine destek sağlamak üzere köylerinde görevlendirilmiş sivil gönüllülerdir (içişleri bakanlığı). Ancak tarım ve hayvancılık yapan halkın geri dönmesi için yeterli olamamıştır.

2008 yılında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan kadastro çalışmaları, Türkiye'de taşınmaz mülkiyetinin tespiti ve tapu kayıtlarının güncellenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kadastro çalışmaları, özellikle kırsal alanlarda mülkiyetin belirlenmesi ve düzenlenmesi açısından önemli bir adımdır. Bu çalışmalar kapsamında, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde özellikle mülkiyet sorunlarının yoğun olduğu bölgelerde toprakların sınırları, arazi mülkiyeti, kullanım hakkı gibi konular yeniden gözden geçirilmiş ve tapu kayıtlarına işlenmiştir. Bu çalışmalar, tarım arazilerinin net olarak belirlenmesi, hazineye ait arazilerin tespiti ve mülkiyet anlaşmazlıklarının çözülmesi için yapılmıştır. Ayrıca, bölgedeki toplumsal huzurun sağlanmasına da katkıda bulunmayı hedeflemiştir. Ancak, bölgede geçmişten beri süregelen mülkiyet sorunları, göç, aşiret yapıları ve terör olayları gibi faktörler kadastro çalışmalarının zorluklarla karşılaşmasına neden olmuştur.

Buna rağmen, 2008 yılında kadastro çalışmalarında önemli bir mesafe kaydedilmiş ve bölgedeki mülkiyet durumunun daha net bir şekilde ortaya konulmasını katkı sağlamıştır. Kadastro çalışmalarının bir başka amacı ise, bölgedeki yatırımların ve kalkınma projelerinin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için mülkiyet yapısının düzenlenmesidir.

Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk aşanında yapılan çalışma ile diğer bölgelerde yapılan çalışmalar arasında çok farklılıklar bulunmaktadır. Bölgede 2/B çalışmaları yapılırken yöreye özgü sorunlar gün yüzüne çıkmış ve süreçte çeşitli sorunlar yaşanmıştır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan kadastro ve 2/B sınırlarının belirlenmesi ve mülkiyet devri gibi karmaşık çalışmalar sırasında karşılaşılan sorunlar, bölgenin kendine özgü sosyal, ekonomik ve kültürel sorunları barındırmaktadır.

2/B madde uygulamaları, özellikle orman vasfını yitiren arazilerin hukuki ve idari süreçlerle orman sınırlarının dışına çıkarılması ve satışının yapılmasını içerdiği için sık sık hukuki uyuşmazlıklara ve davalara konu olmaktadır. Yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu yöredeki kangrenleşmiş sorunların gölgesinde yürütülmeye çalışılmıştır. 2B düzenlemeleri yapılırken karşılaşılan başlıca sorunlar şu şekildedir:

Bölgede Orman sınırlarının değişmesi: Orman dışına çıkarılan arazilerle ilgili yapılan sınır düzenlemelerinin zaman zaman güncellenmesi, yeni itirazların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu durum, orman ve tarım arazileri arasında gerilimler yaratabilmektedir.

Sosyal Adaletsizlik: 2/B arazilerinin satışında bazı kişilerin avantajlı duruma gelmesi, özellikle eski kullanıcıların alım gücünün olmaması ve kendilerine ait ve kullanmakta oldukları arazilerini alamadıkları ve bunun sonucunda haklarını kaybetmesine neden olduğu bilinmektedir. Bu da sosyal adaletsizliklere yol açmaktadır.

Kamu Arazisi Kaybı: 2/B düzenlemeleri, orman arazilerinin bir kısmının kamuya geri kazandırılması yerine özel mülkiyete devredilmesine yol açmaktadır. Bu durum hem ülke genelinde hem de yörede, ormanlık alanların azalmasına ve çevre sorunlarına sebep olabilmektedir.

Mülkiyet Hakkı, İtirazlar ve Tespiti Zorlukları: Bölgede 2B arazilerinin sahipliği konusunda netlik olmaması, özellikle Diyarbakır, Şırnak ve Siirt illerinde araziler üzerinde birden fazla hak iddia edilmesi ve geçmişte yapılan kayıt hataları, mülkiyet tespiti zorlaştırmaktadır. Bazı durumlarda, arazi üzerindeki mülkiyet hakkı konusunda ihtilaflar ortaya çıkmaktadır. Uzun yıllar boyunca bu arazileri kullanan kişiler, arazinin kendilerine ait olduğunu iddia edebilmektedir. Ancak bu alanların devletin hükmü ve tasarrufu altında olması, bu arazilerin tapulu olmadığı yöre halkına iletilmesi sonucunda davalar açılabilir.

Rayiç Bedel Belirleme sorunları ve Arazilerin Satışa Sunulması: 2B arazilerinin satışı sırasında rayiç bedelin tespiti bazen tartışmalı olabilir. Vatandaşlar, devlet tarafından belirlenen bedelin çok yüksek olduğunu veya rayiç bedelin adil bir şekilde belirlenmediğini iddia edebilmektedir. Bu durum, satış sürecinde anlaşmazlıklara yol açmaktadır. Yörede hali hazırda alım gücü olmayan ve işsizlikle boğuşan halkın ödeme gücünü aşmaktadır. Bu durum, yöredeki hak sahiplerinin arazilerini satın alması noktasında zorlanmasına yol açmaktadır. Rayiç bedelin yüksek olduğunu düşünen vatandaşlar, bu konuda dava açarak

bedelin yeniden belirlenmesini talep edebilmektedir. Bu da hukuki süreçlerin uzamasına neden olmaktadır.

Kadastro Sorunları ve Sınır Anlaşmazlıkları: Orman kadastrounun eksik ya da yanlış yapılması sonucu bazı vatandaşların mülkiyet hakları zarar görebilmektedir. Yanlış sınır belirlemeleri sonucunda mülk sahipleri mağdur duruma düşebilmekte ve bu da mahkemelerdeki ihtilafların artmasına neden olmaktadır. Sınır uyuşmazlıkları: 2/B kapsamında orman dışına çıkarılan alanların sınırlarının belirlenmesi, komşu parsellerle sınır uyuşmazlıklarına yol açabilmektedir. Özellikle tarım ve yerleşim alanları yakınlarında bu tür sorunlar sıklıkla yaşanmaktadır.

Çevre, İmar ve Kullanım Sorunları: 2/B arazileri genellikle tarım veya yerleşim amaçlı olarak kullanıma açıldığından, yerel imar planları ile uyumsuzluklar yaşanabilmektedir. Zaman zaman, 2/B arazilerinin satış ve kullanımına ilişkin mevzuat değişiklikleri yapılmaktadır. Bu değişiklikler, önceki düzenlemelere göre hareket eden vatandaşlar için hukuki belirsizlikler ve sorunlar yaratabilmektedir. Yörede 2/B arazilerinin yerleşim bölgelerinde bulunması, çarpık yapılaşma ve imar sorunlarına neden olabilmektedir. Bu arazilerin imar planlarına uygun hale getirilmesi hem zaman alıcı hem de maliyetli olabilmektedir.

Taksitlendirme ve Ödeme Sorunları: *Ödeme güçlüğü;* 2/B arazilerini satın alan hak sahipleri, belirlenen rayiç bedeli taksitlerle ödeyebilmektedir. Ancak bazı durumlarda ekonomik güçlükler nedeniyle vatandaşlar ödemelerde zorlanmakta ve tapu alma süreçleri aksayabilmektedir. *Gecikmiş ödemeler:* Ödemelerde yaşanan gecikmeler hukuki ihtilaflara yol açabilmektedir. Bazı durumlarda devletle vatandaş arasında ödeme koşullarının tekrar düzenlenmesi ya da iptali söz konusu olabilmektedir.

Tapu ve Mülkiyet Sorunları: Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü Sorumluluk alanında kalan illerde birçok hak sahibi, uzun yıllar boyunca tapu alamamıştır. Bunun sonucunda yasal statüsü olmayan kullanım hakları ortaya çıkmıştır. Bu durum, yörede kullanıcıların

mülkiyet güvencesi olmadan bu arazileri kullanmasına yol açmıştır. Bölgede tarihsel olarak mülkiyet haklarına ilişkin sorunlar yaşanmıştır. Bu sorunların başında; arazilerin büyük bir kısmı, resmi tapu kayıtları olmaksızın aileler arasında kuşaktan kuşağa devredilmiştir. Bu durum kadastro çalışmalarında mülkiyetin kime ait olduğunun belirlenmesini zorlaştırmıştır. Tapusuz veya tescilsiz arazilerin mülkiyet bilgileri güncel değildir.

Aşiret Sistemi ve Geleneksel Mülkiyet Algısı: Bölgede hâlâ varlığını sürdüren aşiret yapısı, arazi mülkiyetinde toplu sahiplik anlayışına dayalı uygulamaları beraberinde getirmiştir. Bu durum, bireysel mülkiyetin tespitini zorlaştırmaktadır. Aşiret sistemi ve geleneksel mülkiyet anlayışına dayalı olarak, birçok arazi resmi kayıtlara geçirilmemiştir ve mülkiyet hakkı tam olarak belirlenememiştir.

Toplumsal ve Ailevi Mülkiyet Anlaşmazlıkları: Aile içindeki farklı düşünce ve yapılarından kaynaklanan mülkiyet anlaşmazlıkları sıkça karşılaşılan sorunlardan biridir.

Güvenlik Sorunları: Güneydoğu Anadolu'da o dönemde terör olayları ve güvenlik sorunları, kadastro ekiplerinin çalışmalarını zaman zaman aksatmış veya bazı bölgelerde çalışmaların hiç yapılmamasına neden olmuştur. Bölge de yaşanan terör olayları ve güvenlik sorunları, kadastro çalışmalarını olumsuz etkilemiştir.

Coğrafi Zorluklar: Bölgenin dağlık ve ulaşımı zor coğrafi yapısı, kadastro ekiplerinin çalışmalarını zorlaştırmaktadır.

Eğitim ve Bilgilendirme Eksikliği: Yerel halkın kadastro çalışmalarının önemi konusunda yeterince bilgi sahibi olmaması, sürecin yavaşlamasına neden olmaktadır.

Hukuki Altyapının Yetersizliği: Mevcut hukuki düzenlemeler, bazı kadastro sorunlarının çözümünde yetersiz kalabilmektedir.

Çoklu Mülkiyet ve Davalar: Birçok arazi üzerinde birden fazla kişi veya aile hak iddia edebilmektedir. Bu durum, mülkiyetin belirlenmesini zorlaştırdığı gibi kadastro sürecinde sık sık dava açılmasına yol açmıştır.

Ruhsatsız Yapılar: Bölgede imar planı olmadan veya resmi izinler alınmadan yapılan yapılaşmalar, kadastro çalışmalarını olumsuz etkilemektedir. Kaçak yapıların sayısı fazla olduğundan, bu yapıların kadastro kayıtlarına geçmesi zaman almaktadır. Tüm bu sorunlar, gerek orman kadastro çalışmalarının ve gerekse 2/B uygulamalarının maliyetini artırmış hem de tamamlanma süresini uzatmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye, 23 milyon hektarlık bir orman alanına sahiptir. 1974 ile 2020 yılları arasında 2/B'ye konu edilerek orman vasfını kaybettiği için orman sınırları dışına çıkarılan toplam alan 473.419 Ha'dır. Bu miktar Türkiye orman varlığının %2'sine denk gelmektedir. Türkiye geneli ile Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanı içinde yapılan çalışmalar kendi içinde çok yönlü farklılıklar taşımaktadır.

Türkiye geneli ile Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk sınırlarında 2B kapsamında orman sınırları dışına çıkarılan miktarlar büyük farklılıklar göstermektedir. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nün toplam alanı 6.750.000 ha'dır. Bu alanın %18'lik kısmı orman vasfındadır. Şanlıurfa Orman Bölge

Müdürlüğünde 2/B'ye konu edilen 686 köyden 441'inde orman sınırları dışına çıkarılan alanların olduğu, 248 köyde ise 2/B'ye konu edilecek herhangi bir alanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda bölge ormanları 1.215.000 ha'dır. Bu alanın 2003 ile 2023 yılları arasında 15.771 hektarlık kısmı 2/B ile orman alanı dışına çıkarılmıştır. Bu da orman dışına çıkarılan alanın Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü orman varlığına oranı %1,3'tür. Ayrıca 2/B komisyonlarınca, 2/B ile orman dışına çıkarılan alanın incelenen alana oranı ise %3,5'tir. Bölgede 2/B'ye konu edilerek incelenen köy sayılarını baz alarak oranlarsak %64,3'ü 2/B'ye konu edilecek alana sahip olduğu, %35,7'sinin ise 2/B'ye konu edilecek herhangi bir alanın olmadığı görülmüştür.

Elde edilen veriler ve yöreye özgü sorunlar ışığında, Türkiye'de 2/B uygulamalarının mahallinde, yöre halkının katılımı sağlanarak ve uygun yürütülebilmesi, literatürlere konu edilen uyumsuzlukların düzeltilmesi adına Orman Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde bulunan ve 2/B tatbiklerinde kullanılan haritaların uygulanmakta olan teknik mevzuata uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir (Kara, 2007). Bundan dolayı 4999 sayılı yasadan evvelce tanzim edilmiş haritaların üstünden tekrar geçirilmeli, ormanların ve 2/B sahalarının tapuda tescil kapasitesinin sağlanması gerekir. Ek olarak, orman sınır tutanaklarında

gösterilen sınırlar ile orman haritalarındaki sınırlar aynı olmalıdır. Haritalar ve tutanaklar arasındaki farklılık ortadan kaldırılmalı ve buna uyumlu teknik yenilikler getirilmelidir. Bu revizyonların sürekli şekilde ve Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında kalan bölgede, bölgeye özgü bazı değişikliklerin yapılması şarttır. Aksi takdirde uygun olarak yenilenmemesi halinde süregelen bölgeye özgü sorunlar katlanarak devam edecektir. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü'nde yapılan 2/B ve kadastral çalışmalar teknik mevzuata uygun hale getirilirken yöre koşulları göz ardı edilmemesi, 2/B uygulamalarının sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Ayrıca 4999 sayılı yasadan önce yapılan haritaların gözden geçirilmesi ve güncellenmesi gerekmektedir. Coğrafi yapısı ve toplumsal olguları göz önüne alındığında; geçmişte kullanılmış olan haritalar ile tutanaklar arasındaki uyumsuzluk giderilmelidir.

Yukarıda tartışıldığı üzere 2/B uygulamaları, yalnızca Orman Genel Müdürlüğü'nün ilgi ve iş alanında kalmayıp farklı kurumların da yetki sınırlarına girmektedir. Bu nedenle adı anılan tüm kurumların aynı çatı altında veya güç birliği içinde görev yapması sağlanmalı, her kurumun müstakil olarak çalışması zorunlu ise orman kadastrounun ölçme ve haritacılık kısmının, tescil mevzuatının gerektirdiği özellikte ölçme ve harita yapabilecek şekilde yapılandırılması ve bu yapının en az Bölge Müdürlükleri bazında yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Taşınmaz mülkiyet hakkının kullanılmasına ve arazi yatırım planlamasının yapılmasına altlık olacak haritaların oluşturulmasına yönelik hizmet veren arazi kadastro, orman kadastro ve tapu sicilinin aynı çatı altında veya güç birliği içinde görev yapmasının çareleri aranmalıdır. Orman kadastroundaki sınırlar ile mülkiyet kadastroundaki sınırlar teknik olarak uyuşmuyorsa yargı yoluna gitmeden önce iki idare arasında konunun halledilmesine çalışılmalıdır.

Özetle, 2/B uygulamaları, yalnızca Orman Genel Müdürlüğü'nün değil, farklı kurumların da yetki alanına girebildiğinden, kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon sağlanmalıdır. Özellikle, orman kadastro, arazi kadastro ve tapu sicili gibi hizmetlerin aynı çatı altında veya güç birliği içinde yürütülmesi, sorunların çözümüne katkı sağlayabilecektir.

Türkiye’de orman kadastro ile ilgili sıkıntılar en kısa zamanda bitirilmesi gerekmektedir. Orman sınırı dışına çıkarma işleri hızlıca tamamlanmalı, ormanlar bir an önce sınırlandırılarak tapu kütüğüne tescil edilmelidir. Bunları yaparken, 2/B ile çıkan alanların 2/B şartları taşıyıp taşımadığı tekrar incelenmeli, özellikle orman bütünlüğünü bozan 2/B alanları (tamamen orman sınırları içerisinde kalan alanlar) gözden geçirilerek 2/B şartlarını taşımayan yerler tekrar ormana sınırlarına dahil edilmelidir.

İşgal adı altına alınabilecek durum ve yerleşimlerin tespiti yapılarak bunları önleyecek yeni ve etkin müdahale önlemleri devreye sokulmalıdır. Benzer şekilde Orman kadastro ile ilgili sıkıntıların çözülmesi, ormanların sınırlandırılması ve tapuda tescil edilmesi gerekmektedir. Bu süreçte, 2/B alanlarının şartlarının tekrar incelenmesi ve orman bütünlüğünü bozan alanların gözden geçirilerek ormana dahil edilmesi önemlidir.

Kadastro Müdürlüğünce yapılan tesis kadastro orman kadastrondan önce yapıp kesinleşmişse, orman sınırlarının işaretlenmesinde ve geçirilmesinde kadastro parsellerinin sınırları dikkate alınmalı, mülkiyet ihtilafı yaratılmamalı, vatandaşın devlete olan güven duygusunu sarsacak şekilde işlem yapılmamalıdır. Orman yasasına orman bütünlüğünü bozmamak, orman ve toprak muhafaza karakteri taşımamak koşulları çevre konusunda taraf olduğumuz sözleşmelere göre genişletilerek yeniden madde metnine konulmalıdır (Kara, 2007).

İlk etapta imar tatbikleri olmak üzere arazi faydalanmasına yönelik tüm uygulamalarda kuşkusuz orman kadastro sınırları ile mutabıklık mecburi olması gerektiği yönünde yasal ve idari çerçeve içinde olduğundan, aynı yerdeki orman kadastro sunun ve arazi kadastro sunun ayrı tarihlerde ve ayrı kanunlara göre iki defa ilana çıkarılmasının yarattığı hukuksal karmaşanın giderilmesi gerekmektedir. Devletin bir kurumunun verdiği tapunun, yine Devletin bir başka kurumu tarafından yok sayılarak işlem yapılmasının önlenmesi ve böyle durumlarda yapılan işlemin tapu üzerindeki hukuksal durumu değiştiremeyeceğinin güvence altına alacak yasal düzenlemenin yapılması gerekmektedir. Arazi kullanımı planlamalarında orman kadastro sınırlarının mutlaka dikkate alınması için yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Ayrıca, orman içinde ve yakınında yaşayan halkın sosyal ve hukuki haklarının korunması

için gerekli düzenlemelerin yapılması önemlidir. Bu konuda orman içinde ve yakınında yaşayan halkı kapsayacak sosyal ve hukuki düzenlemelere de gidilmelidir. Mülkiyet sorununun çözülmemiş olması halinde yapılan kent dönüşüm planları, buraları toplu yerleşim alanı yahut sanayi alanı haline getirmiş olanların yerlerini tümüyle terk etmeye zorlanmasını, yani, bir sosyal ve ekonomik problemi de ortaya çıkarmaktadır.

2/B konusunda yukarıda genel çerçeve dahilindeki problemlere ışık tutulmaya çalışılmış ancak bu konu genelden özele şeklinde ve bölgeler bazında ele alınarak uygulamaya tabi tutulması gerektiği gerçeğini gün yüzüne çıkarmıştır. Türkiye gerçeklerini göz ardı edersek sorunların çözümünden çok var olan sorunların artmasına sebep olunacaktır.

Bundan dolayı ülke orman alanları yapısal olarak bölümlere ayrılmalı, işgale uğrama oranları irdelenerek sebepleri araştırılarak çözüme yönelik yasal düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Türkiye, her bölgesi kendi içinde farklı yapılarda, toplumsal ve kültürel farklılıklar barındırmakta ve orman halk ilişkisi ayrımlar göstermektedir. Bu ayrımlar; kimi bölgede işgale yönelik, kimi bölgede hammaddeye yönelik ve kimi bölgede ise mevsimsel yani geçici kullanım şeklinde olmaktadır. Bunların içinde en tehlikelisi işgale yönelik olan faydalanma alışkanlığıdır. İşgal ve faydalanmaya yönelik en büyük kullanım oranları sanayileşmiş ve turizme mücavir bölgelerinde göze çarpmaktadır. Devlet bütün bölgelere aynı yasa ile sabit bir ceza türünü öngördüyse, katma değeri çok yüksek olan sanayi ve turizme mücavir alanlarda ormanların korunması mümkün olamayacaktır. Bundan dolayı değer basamakları yapılmalı ve korumaya yönelik basamakların yüksekliği oranında cezaya tabi tutulmalıdır.

Türkiye geneline işgale uğrayan orman alanları belli bir süre sonra 2/B ye konu edilerek işgalcilere verilebilmektedir. Bu konu insanların ormana bakış açısını farklı bir şekilde yorumlanmasına sebep olmakta ve işgale niyetlenmiş bireylerin iştahını kabartmaktadır. Böyle durumların önüne geçebilmek için yapılacak en iyi caydırma yöntemi işgale uğrayan alanın üzerinde bulunan yapıların bir an önce yok edilip alan tekrar ormana çevrilmelidir. Böylece ormanı işgale niyetlenenlerin önünü kesecektir. Buna örnek olarak yanan orman alanları ile ilgili anayasadaki koruyucu önlemlere benzer önlemler alınmalıdır. Bu konu şu

şekilde açıklanmıştır; “Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz” (Anayasa’nın 169. Maddesi) ayrıca, Orman Kanunun 18. Maddesi yangın görmüş alanlarda herhangi bir işletme izni verilemeyeceğini, 19. Maddesi yangın görmüş ormanlarda otlatma yapılamayacağını düzenliyor. Görüldüğü üzere yasal düzenlemeler koruyucu önlemler konulabilmekte ve uygulanmaktadır. Bu anayasa öngörüsünde “işgale uğramış orman alanları her ne sebeple olursa olsun yılı içinde ağaçlandırmaya konu edilerek, alan ağaçlandırılmalı” denilebilir ve böylece anayasal güvence altına alınmalıdır.

Türkiye gerçeklikleri göz önündeyken; Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğünde gerçekleştirilen 2/B uygulamaları ormanları korumasının yanında bölge gerçeklerini de göz ardı etmemelidir. Yapılacak bütün çalışmalar halkın geçmişten günümüze süregelen problemlerini çözmeye yönelik olmalı ve orman halk ilişkileri adaletli, şeffaf, kapsayıcılık düzeyi yüksek olmalıdır. Bölge, kendi içinde birçok farklılık barındırmakta ve bu farklılıklar kimi illerde içinden çıkılmaz sorunlara dönüşmektedir. Ormanın bu sorunlar karşısında korumasız kalmasına sebep olmaktadır. Bölgeye özgü bu farklılıkların önüne geçilebilmesi adına, orman ve yöre halkı barıştırılmalı, yöre halkının ormana bakış açısını değiştirecek, orman ile yaşarken ormanı korumayı da kendine görev addedebilmelidir. Bu minvalde yapılabilecek önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür:

Bölgede 2/B Tespitinin Hızlandırılması ve Mülkiyet Sorunları: Yörede 2B’ye konu edilmiş alanların çoğu orman veya tescilsiz arazilerden oluşmaktadır. Birçok tarımsal alanın ya tapusu yoktur ya da mülkiyet bilgileri güncel değildir. Kadastro çalışmaları kapsamında arazilerin mülkiyet durumlarının netleştirilmesi için yerel halkla iş birliği yapılmalıdır. Mülkiyet tespiti konusunda daha net kriterler belirlenmeli ve teknolojik altyapılar (örneğin uydu görüntüleri ve dijital tapu sistemleri) kullanılarak süreç hızlandırılmalıdır. Yöredeki ihtilaflar uzadıkça gergin süreçlerin yaşanmasına ve en küçük bir kıvılcımda büyük olayların yaşanmasına sebebiyet vermektedir.

İşlemler hızlandırılırken halkın hassas olduğu durumları göz ardı etmemelidir. Ayrıca eski kayıtlar gözden geçirilerek hak sahipliği konusunda daha adil bir değerlendirme

yapılmalıdır. Bölgede özellikle Şırnak ve Siirt illeri bu konuda hassas olan bölgelerdir. Geçmişten günümüze süregelen topraktan dolayı yaşanan kan davalarının, herhangi bir toprak ile ilgili çalışmalarda gerginlikler en üst seviyelerde olduğu dönemlerdir. Bu süreçlerin yönetimi yörenin usullerine ve kuralları, halkın katılımı ve kurulmuş komisyonların ortak çalıştırılması çok büyük önem arz etmektedir.

2/B Fiyat Politikalarının Gözden Geçirilmesi: Hak sahiplerinin ödeme güçleri dikkate alınarak daha makul fiyatlandırma politikaları benimsenmelidir. Bölge illeri sanayi açısından geri kaldığından işsizlik yoğun bir şekilde yaşandığından ekonomik problemler had safhadadır. Yöredeki yoksulluk kriteri fiyatlandırmada kriterlerden biri olmalıdır. Fiyatların yüksek olduğu yerlerde taksitlendirme, faizsiz ödeme seçenekleri gibi kolaylıklar sağlanmalıdır.

Sosyal Adaletin Sağlanması: Yörede uzun süren terör olgusundan dolayı birçok köy kasaba boşalmış ve birçok hak sahibi taşınmazlarını terk etmek zorunda kalmışlardır. Eski kullanıcıların haklarının korunması için özel düzenlemeler yapılmalı ve bu vatandaşlarımızın mağduriyeti önlenmelidir. 2/B arazilerinin sahipliğinde adil bir sistem benimsenmeli ve suiistimallerin önüne geçilmelidir. Bu işlemler yapılırken adil olma konusu yöre gerçekliklerine uygun olmalı, kâğıt üzerinde kalmamalıdır.

İmar ve Çevre Düzenlemeleri: 2/B arazilerinin yerleşim alanı olarak kullanılacaksa, bu arazilerdeki yapılaşmanın imar planlarına uygun hale getirilmesi için kapsamlı bir kentsel planlama süreci başlatılmalıdır. Bu sorunlar daha çok kırsalda kalan illere bağlı kasabalarda göze çarpmaktadır. Ayrıca çevresel etki değerlendirmeleri yapılarak doğaya zarar vermeyecek çözümler üretilmelidir. İmar planları yapılırken ormanların sınırları dikkate alınmalı ve ormana zarar verilmemelidir.

Orman Alanlarının Korunması: Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında kalan iller (Diyarbakır, Batman, Mardin, Adıyaman, Şanlıurfa Siirt ve Şırnak) teröre mücavir alan olduğundan orman alanları uzun yıllar korumasız kaldığından yöre halkı bilgi

yetersizliğinde dolayı orman alanları işgal etmişlerdir. 2/B arazilerinin kullanımına dair yapılan düzenlemelerde yörede orman alanlarının kaybını önlemek amacıyla orman arazilerinin korunmasına öncelik verilmelidir. Bu bağlamda, bölgede devlet ormanlarının genişletilmesi ve mevcut ormanların korunması için ek düzenlemeler yapılmalı ve orman halk iş birliği sağlanmalıdır.

2/B Konusunda Bilgilendirme ve Destek Mekanizmaları: Bölgenin özellikle kırsal bölgesinde terörden kaynaklı uzun yıllar halkın eğitimsiz kalması sonucunda birçok doğru bilinen yanlış olgular orman sahaları açısından yaşanmıştır. Şırnak başta olmak üzere bölgede hak sahiplerinin bilgilendirilmesi ve sürecin daha şeffaf hale getirilmesi için devlet tarafından eğitimler ve bilgilendirme kampanyaları düzenlenmelidir. Ayrıca, bölge genelinde hak sahiplerine yasal ve bürokratik süreçlerde danışmanlık hizmeti sağlanarak bölgenin özel durumu göz önüne alınarak yaşanabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmelidir.

Mesleki Gelişim, Eğitim ve Bilgilendirme Eksikliği: Yörede Yerel halkın kadastro çalışmalarının önemi konusunda yeterince bilgi sahibi olmaması, sürecin yavaşlamasına neden olmaktadır. Bölgede 2/B'ye yönelik eğitim yatırımları gündeme alınmalı ve artırılmalıdır. 2/B Eğitimi tek kanal üzerinde değil yöresel unsurlar üzerinde olmalıdır. Ayrıca mesleki eğitim programları gerçekleştirilmelidir. Böylece 2/B konusunda eğitilmiş ve önyargılardan arındırılmış genç nüfusa sahip yörede ormanların sürdürülebilirlik açısından orman tahribinin önüne geçilecektir. Eğitimler yöredeki genç iş gücünün daha nitelikli hale gelmesine yardımcı olacaktır.

Yatırım ve Teşvikler: 2/B ile sanayi arasındaki ilişki oldukça önemlidir. Sanayileşmiş bölgelerdeki ormanlar üzerinde baskının yüksek ve orman tahribatının çok yoğun olduğunu görülmektedir. Aynı şekilde; Diyarbakır, Şanlıurfa ve Mardin gibi 3 büyükşehir ve dört adet nüfus bakımından oldukça kalabalık şehre sahip olan bölge müdürlüğünde sanayi yok denecek kadar azdır. Bu olgu göz önüne alınarak sanayi teşvikleri artırılarak işsizlik oranını düşürecektir. Özellikle tarım ve hayvancılığa ağırlık veren yöre halkının ormanlık alanların üzerindeki baskısını büyük oranda hafifletecektir. Bölge ormanlık alanlarının oldukça kısıtlı

olması bu alanların korunması için, bölgeye özel teşvikler sunulmalı yerli ve yabancı yatırımcıların ilgisini çekerek, yeni iş imkanları yaratılmalıdır.

Tarım ve Hayvancılık Destekleri: Şırnak Siirt ve Mardin illeri ile diğer illerin kırsalları hayvancılık konusunda oldukça aktif bölgelerdir. Hayvancılığın yoğun yaşandığı bu alanlarda orman üzerindeki baskınında o oranda artarak orman alanlarından faydalanılmıştır. Bölgenin geleneksel geçim kaynaklarına modern destekler sağlayarak, bu alanlardaki verimliliği artırmak ve işsizlik sorununu hafifleterek ormanların korunması ve 2/B konu edilebilecek sahalarda büyük oranda azalma olacaktır.

Güvenlik Sorunları ve Barış Süreci: Bölgede yaşanan terör ve güvenlik sorunları, 2/B kadastro çalışmalarını uzun yıllar boyunca olumsuz etkilemiştir. 2/B Kadastro ekiplerinin güvenliği için askeri ve emniyet birimleriyle iş birliği yapılmalıdır. Güvenlik güçlerinin desteğiyle çalışmaların güvenli bir şekilde yürütülmesi sağlanmalıdır. Terör sorununun çözümü, bölgenin kalkınması için kritik bir adımdır. Güvenli bir ortam, hem yerel halkın yaşam kalitesini artıracak hem de bölgenin ekonomik kalkınmasının yanında yerlerini terk edip ve topraklarını kaybeden halk geri döndüğünde arazilerinin orman veya hazine adına tescil edildiği, yöre halkı bu alanlara tekrar yerleşmek için büyük çabalar harcamıştır. Bu iki sorunun çözümü, bölgenin uzun vadeli 2/B'nin çözülmesi biraz zor görünmektedir. Yöreye özgü kapsayıcı 2/B değişikliklerinin gündeme getirilmesi, böylece yörenin kalkınmasını ve toplumsal huzurunu sağlayacak önemli adımlar olacaktır.

Toplumsal ve Ailevi Mülkiyet Anlaşmazlıkları: 2/B'ye konu edilmiş araziler aile içinde veya toplumsal yapılardan kaynaklanan mülkiyet anlaşmazlıkları sıkça karşılaşılan sorunlardan biridir. 2/B komisyonları çalışmaları esnasında, uzlaştırıcı yöntemler, yerel yönetimler ve toplum liderlerini devreye sokularak aile içi mülkiyet sorunları çözülmeye çalışılmalıdır. 2/B alanları ile ilgili yöreye özgü ve gerekli hukuki düzenlemeler yapılarak miras ve mülkiyet devri süreçleri kolaylaştırılmalıdır.

Aşiret Sistemi ve Geleneksel Mülkiyet Algısı: Diyarbakır, Şırnak, Siirt ve Mardin illerinde 2/B çalışmaları sırasında aşiret sistemi ve geleneksel mülkiyet anlayışına dayalı olarak, birçok arazi resmi kayıtlara geçirilmediğinden dolayı mülkiyet hakkı tam olarak belirlenememiştir. Yerel halk yöredeki büyük ailelerin baskısı nedeni ile 2/B çalışmaları esnasından birçok hak sahibi kendi hakkından vazgeçmek zorunda kalabilmiştir. 2/B hak sahiplerinin adaletli bir şekilde devri için, aşiret liderleri ve ileri gelenlerle görüşmeler yapılmalı, toplumsal uzlaşma sağlanarak mülkiyet haklarının resmileştirilmesi sağlanmalıdır. Kadastro çalışmalarına yerel halkın katılımı teşvik edilerek sürecin şeffaf bir şekilde ilerlemesi sağlanmalıdır.

Coğrafi Zorluklar: Bölgenin dağlık ve coğrafi yapısının çok engebeli olması münasebeti ile yöreye ulaşımı oldukça zorlaştırmaktadır. Bu konuda ulaşımın sağlanamadığı bölgelere bir an önce ulaşımı sağlanarak, 2/B kadastro ekiplerinin çalışmalarını desteklenmesi ve gerekli lojistik desteğin sağlanması gerekmektedir. Uydu görüntüleme sistemleri ve dijital haritalama teknolojilerinden yararlanılarak coğrafi engellerin aşılması sağlanmalıdır. Ayrıca, yerel halkın rehberliği ile ulaşım ve çalışma koşulları desteklenmelidir.

Hukuki Altyapının Yetersizliği: Mevcut hukuki düzenlemeler, 2/B ve bazı kadastro sorunlarının çözümünde yetersiz kalmaktadır. Kadastro çalışmalarını yöreye özü ve uyumlu hale getirmek, sorunları çözmek için özel yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Hukuki altyapının geliştirilmesi için gerekli adımlar atılmalı ve tapu kadastro mahkemeleri etkin bir şekilde çalıştırılmalıdır. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü toplumsal yapısı itibarı ile özel kanun ve kurallara tabi tutulması gerektiği düşünülmektedir. Sunulan bu çözüm önerileri, 2B arazilerinin sorunlarının daha adil ve sürdürülebilir bir şekilde çözülmesine katkı sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

- Ayaz, H., Gümüş, C., 2016. Türkiye’de Orman Mülkiyeti, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Karadeniz Araştırma Enstitüsü Dergisi, 2/2 (212-236).
- Anonim, 2009. Ormanların ve orman dışına çıkarılan alanların kadastrosu konusunda 5831 Sayılı Yasa ile yapılan düzenlemelerin değerlendirilmesi hakkında rapor. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, İstanbul.
- Aslan, B. S. 2015. 6831 sayılı orman kanunun 2’nci maddesinin (b) bendi gereği orman sınırları dışına çıkarılan taşınmazların durumu. Ombudsman Akademik Dergisi, 3: 173-188.
- Aras, C. 2002. Açıklamalı- içtihatlı orman kanunu. Adil Yayınevi, ISBN 975-6449-40-7., Ankara.
- Akın, F. 2009. Sosyal bilimlerde istatistik. 2.Baskı, Ekin Basın Yayın Dağıtım, 278 sayfa, Bursa.
- Aslankara, M.S. 2000. Cumhuriyetimizin 75.yılında ormancılığımız. Orman Bakanlığı Yayın Dairesi Başkanlığı, 120: 17-19.
- Atbaşoğlu F. 2003. Orman Kanununun 2/B Maddesinin uygulanması ve değerlendirilmesindeki sorunlar paneli. TMMOB Orman Mühendisleri Odası, Ankara.
- Aksoy, H. 1987. Silvikültür 1., silvikültürün biyolojik temeli. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Rota Baskı, 108 sayfa, İstanbul.
- Ayaz, H., Orman Sınırları Dışına Çıkama Uygulamasının Yasal Boyutu ve Sosyo-Ekonomik Nedenleri Üzerine Bir Araştırma (Ordu İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1998.
- Asan, Ü. 1999: Orman Kaynaklarının Çok Amaçlı Kullanımı ve Planlama Sistemleri. Ormanların Çok Amaçlı Planlanması Toplantısı Bildiriler Kitabı S. 41-47.
- Ateş, T. 2010. Ormanların hukuksal durumu ve 2/B. Genişletilmiş 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 455 sayfa, Ankara.
- Ateş, E. 2021. Türkiye’de ormansızlaşmanın gerçek boyutları. 3. uluslararası tarım ve gıda etiği kongresi. Kongre kitabı. Tarım ve Gıda Etiği Derneği. 5-6 Kasım 2021.
- Ayanoğlu, S., (1994). Türk Hukukunda Orman Kadastrosu İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 44 Sayı 1-2, İstanbul.
- Aygen, D., 2000. Gerekçeli, Açıklamalı. İçtihatlı. Orman Kanunu Cilt 1.Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara.
- Ateş, E. 2022. Rahatı kaçan orman ormansızlaşma hakkında yazı ve söyleşiler. Yeni İnsan Yayınları, 157 sayfa, İstanbul.
- Ayanoğlu, S. 1987. 3116 sayılı orman kanunu ve sonrası, cumhuriyet dönemi, ormancılığımızda 3116 sayılı orman yasası ve sonrası. Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, 165 sayfa, Ankara.

- Ayanoğlu, S. 1992. Ormanların kamu malları arasındaki yeri, orman tanımı ve kapsamı. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 42: 72-94.
- Ayaz, H., Gümüş, C. 2016. Türkiye’de orman mülkiyeti, yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 2: 212-216.
- Ayanoğlu, S. 1994. Türk hukukunda orman kadastro. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 44: 63-82.
- Ayanoğlu, S. 1995. Orman ve çevre üzerinde olumsuz etki yaratan yasal düzenlemeler. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 45: 53-60.
- Aydın, A. 1998. Türkiye’de ormanlardan yararlanmanın yasal esasları. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 214 sayfa, İstanbul.
- Aygen, D. 2000. Gerekçeli- açıklamalı- içtihatlı orman kanunu. Cilt I. Yetkin Basımevi, Ankara.
- Aytuğ, B. 1976. Orman tanımlaması ve bu tanımlamada yer alan ağaç, ağaççık ve çalı kavramları. 1.Orman Kadastro Semineri O.G.M. Yayın, 261 sayfa, Ankara.
- Aydoğan, İ. 1996. XX. yüzyıl amasya tarihi ve inanç coğrafyası. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, 81 sayfa, Elazığ.
- Ayanoğlu, S. 1981. Atatürk dönemi ormancılık ilkeleri ışığında günümüz ormancılığının değerlendirilmesi. Doğumunun 100. Yılında Atatürk’e Armağan, İstanbul Üniversitesi Yayını, 307 sayfa, İstanbul.
- Başpınar, V. 1999. Orman sınırının dışına çıkarılan yerlerin hukuki durumu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 48 (1): 187-212
- Barksız, A. 1957. İslam ve türk hukukunda orman mülkiyeti ve orman sahalarında mülkiyet esasları, Türk ormancılığı yüzüncü tedris yılına girerken. Orman ve Av Dergisi, özel sayı: 75-85.
- Batmaz, E. Ş. vd. 1999. Osmanlı Ormancılığı ile İlgili Belgeler –I. Çevre ve Orman Bakanlığı Yayını, 241 sayfa, Ankara.
- Çağlar, Y. 2004. ‘2/B’ olgusunun tarihsel ve nesnel boyutları. Orman Kadastro Ve 2/B Sorunu Sempozyumu Bildiriler Kitabı.
- Çepel, N. 1995. Orman ekolojisi. 4. Baskı, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, 536 sayfa, İstanbul.
- ÇŞİDB, 2024. 2024 yılı Milli Emlak Genel Müdürlüğü Faaliyet Raporu, <https://webdosya.csb.gov.tr/db/milliemlak/icerikler/12.04.2022-faal-yet-raporu-web-tesl-m-ed-len-20220412124708.pdf> Erişim Tarihi:20.09.2024
- Daşdemir, İ. 2016. Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Nobel Akademik Yayıncılık ve Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., 210.
- Eraslan, İ. 1983. Orman nedir ?. <http://www.ogemvak.org.tr> (Erişim Tarihi: 10 Kasım2009).
- Erdönmez, C. 2013. 2/B alanlarının satışının türkiye ulusal ormancılık programı açısından irdelenmesi. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13: 307-324.

- Güneş, Y., 2009. Orman Kadastrounda Vasıf ve Mülkiyet Tayini ve Uygulamadan Kaynaklanan Hatalar, II. Ormancılıkta Sosyo Ekonomik Sorunlar Kongresi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, 249-262.
- Genç, M. 2004. Silvikültürün temel esasları. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Yayını, 341 sayfa, Isparta.
- Geray, U., Şafak, İ., Yılmaz, E., Kiracıoğlu, Ö., Başar, H., 2007. İzmir ilinde orman kaynaklarına ilişkin işlev önceliklerinin belirlenmesi. Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, 46-35:137.
- Gençay, G. 2012. Orman kadastrounun güncel sorunları üzerinde hukuksal incelemeler. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 323 sayfa, İstanbul.
- Gözübüyük, Ş., 2002. Açıklamalı Türk Anayasaları. Turhan Kitabevi, Ankara.
- Güler, Ç. ve Çobanoğlu, Z., 1998. Çevre Mevzuatı, Güneş Kitabevi, Ankara. İnal, S., 1971. İnal, S. 1971. Türkiye’de Anayasa. Ormancılık İlişkileri İstanbul Üniversitesi Ormancılık Fakültesi Dergisi, 171: 176.
- İnal, S. 1967. Türkiye’de ormanların tahdit ve kadastro problemi. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, 104 sayfa, İstanbul.
- Kayacık, H., Aytuğ, B. 1979. Orman ağaçlarının hayatı iç ve dış yapıları. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayını Roto Baskı, İstanbul.
- Kalıpsız, A. 1998. Orman hasılat bilgisi ön bilgiler - ormanda üretim süreci - üretim etkenleri - meşcere kuruluşu ve gelişimi - üretimin tahmini üretimi artırma olanakları - üretim araştırmaları. 3. Baskı, İstanbul Üniversitesi Basım Evi ve Film Merkezi, 349 sayfa, İstanbul.
- Kertil, F. 2014. Büyük Selçuklu döneminden Osmanlı yönetimine kadar Amasya tarihi. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 82 sayfa, Samsun.
- Köprülü, B. 1948. Türk Hukukunda orman mülkiyeti. H.F.M., Cilt XIV, Sayı 3-4.
- Kuzucular, K. 1996. Amasya Kenti’nin 16-19. Yüzyıllar Arasındaki Fiziksel Yapısının Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Arşivlenmesi, İstanbul.
- Kutluk, H. 1948. Türkiye ormancılığı ile ilgili tarihi vesikalar 893 – 1339 (1487 – 1923). Cilt I. Osmanbey Matbaası, 685 sayfa, İstanbul.
- Kuzucular, K. 1994. Amasya kentinin fiziksel yapısının tarihsel gelişimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- ERDİN, K. (1988). Türkiye ormancılığında genel altlık harita sorunu ve bilgisayar destekli orman bilgi sisteminin (orbis) oluşturulması. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 38(3), 64-71.
- Kayganacoğlu, M, R., Renda, N., Ye Onursan. G., 1976. Gerekçeli. Açıklamalı, içtihatla Orman Kanunu ilgili Mevzuat, Olgaç Matbaası, Ankara.
- Kantarıcı, D., (2008) Türkiye’de çalıştırılmış Ormanlar Ekoloji Açısından Bakış, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Ankara 48 s.
- Kara, S. 2007. Türkiye’nin 2B gerçeği. Orman Kadastro Koordinatörlüğü. Bursa

- Mestav, M., 2001. Açıklamalı İċtihatlı Orman Kanunu ve ilgili Mevzuat, Yayın Yayınları, Ankara.
- Mevzuat, 1956. Orman Kanunu. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.6831.pdf> Erişim tarihi: 12.08.2024
- Mevzuat, 1982. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/anayasa/>
- Mevzuat, 2001. Türk Medeni Kanunu. Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf> Erişim tarihi: 11.08.2024
- Öztaş, N., (1978). Orman Kadastro Sorunlar ve Çözüm Yolları, Orman Kadastro Kongresi, Orman Bakanlığı, 225-231, Ankara.
- Resmi Gazete, 2005. Kadastro Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun.
- Sınmaz, B. ve Karataş, L, 1995. Orman Kadastro, Yetkin Hukuk Yayınları, Ankara.
- şimşek, O. 2008. Bütün yönleriyle 2/B orman vasfını yitirmiş arazilerin değerlendirilmesi. 1. Baskı, Ares Kitap, 327 sayfa, İstanbul.
- Turan, S., 2004. Orman Yasalarında 2. Madde Hükümleri, Orman Kanunu'nun 2/B Maddesinin Uygulanması ve Değerlendirilmesindeki Sorunlar, 11-15, Eylül 2004 Ankara.
- Torun, S. 2013. 2/B Yasası beklentileri karşıladı mı? Denetişim Dergisi 12: 80-83.
- Uysal, B., Birben, Ü. (2024). 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2/B maddesi uygulamaları ve sonuçları (Amasya ili örneği). Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 9(2), 90-100. <https://doi.org/10.53516/ajfr.1379469>
- Velioğlu, N. (2008). Orman Sınırları Dışına Çıkarma İşleminin Tanımı ve Tarihsel Gelişimi. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 58(2), 53-79. <https://doi.org/10.17099/jffiu.00323>
- Özdönmez, M. 1965. Türkiye' de orman suçları neveleri, sebepleri, önlenmesi çareleri üzerinde araştırmalar. 1. Baskı, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Düzerkonca Matbaası, İstanbul.
- şafak, İ., Gül, A.U. 2012. Orman mühendislerinin orman işlevlerine ve ormancılık faaliyetlerine verdikleri önem düzeylerinin değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakóltesi Dergisi, 13: 123-133.
- şahin, H. 2015. Kadastro g¼ncellenmesi, yenilenmesi ve 22/a uygulamaları, uygulamalardaki sorunlar ve çözüm önerileri. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı Müfettiş Yardımcılığı Yetiştirme Programı Araştırma Çalışması, 110 Sayfa, Ankara.
- şan, Z. 2015. Orman ve 2/B kadastro, ölkemizin kadastro durumu ve çok amaçlı kadastro, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (Teftiş Kurulu Başkanlığı), 109 sayfa, Ankara.
- şimşek, O. 2008. Bütün yönleriyle 2/B orman vasfını yitirmiş arazilerin değerlendirilmesi. 1. Baskı, Ares Kitap, 327 sayfa, İstanbul.
- Tema, 2009. 5831 Sayılı kanun sonrası ormanlarımız ve 2/b sorununda gelinen nokta.

- TOD, 2022. Türkiye’de ormansızlaşma ve orman bozulması. Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, 200 sayfa, Ankara.
- Torun, S. 2013. 2/B Yasası beklentileri karşıladı mı?. Denetışim Dergisi 12: 80-83.
- Toygar, S. 1964. Eski ve yeni hükümlere göre orman anlamı ve ormanların mülkiyet bakımından bölünüşü. Güven Basımevi, 101 sayfa, İstanbul.
- Toygar, S. 1957. Köylülerimizin ormanlardan yaptıkları dünkü ve bugünkü faydalanma esasları. Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken, Dergi, 52-61.
- Tunay, M. 1994. Arazi bilgi sistemi oluşumunun orman alanlarının korunması açısından önemi. I. Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 196-201, Trabzon.
- Turan, R. 1988. orman köy ilişkilerinin düzenlenmesi faaliyet alanındaki gelişim. Türkiye’de Orman İşletmeciliğinin Gelişimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, TMMOB Orman Mühendisleri Odası Yayını, 175-187, Ankara.
- Türker, M.F., C, Yılmaz. 2010. Doğu Karadeniz, Türkiye ve dünya ormancılığının sorunları ve bu sorunları doğuran köksorunların irdelenmesi. I. Cilt, III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler Kitabı, 80-92, Artvin.
- OGM, 2024. Web Sitesi Url- 1 -Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/03/20050303-1.htm> Erişim tarihi: 01.09.2024
- OGM, 2024. Web Sitesi Url- 2. Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü internet sayfası. Erişim adresi. <https://www.ogm.gov.tr/sanliurfaobm/kurulusumuz/genel-bilgiler> Erişim tarihi 23.05.2024
- OGM, 2024. Web Sitesi Url-3.Erişim adresi:[https://www.ogm.gov.tr/tr/ormanlarimiz/Turkiye -Orman -Varligi](https://www.ogm.gov.tr/tr/ormanlarimiz/Turkiye-Orman-Varligi) <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/mevzuat>. Erişim. Tarihi:16.07.2024.).
- OGM, 2024. Web Sitesi Url-4 Orman Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Performans Programı, OGM, 2024. Web Sitesi, Url-5, <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/PerformansProgrami/OGM%202023%20YILI%20PERFORMANS%20POGRAMI.pdf> Erişim Tarihi:13/09/2024
- OGM, 2024. Web Sitesi Url -6 (<https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>) Erişim Tarihi: 17.09.2024)
- Mevzuat, 2024. Web sitesi Url -7 (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.6831.pdf> Erişim Tarihi:26.06.2024.).
- TOD, 2024. Web Sitesi: Url-8 (<https://www.ormancilardernegi.org/HaberDetay?Id=57&t=1>) Erişim Tarihi 08.05.2024)
- TMMOB 2024 Web Sitesi: Url -9 (<https://www.tbmm.gov.tr/>) Erişim Tarihi 08.05.2024)
- Türkiye Raporu Web Sitesi: Url -10 (<https://turkiyeraporu.com/arastirma/dunyada-orman-bakimindan-en-zengin-ulkeler-hangileri-12135/#:~:text=Ormanlar%2C%20d%C3%BCnyadaki%20toplam%20kara%20alan%C4%B1n%C4%B1n,kilometrekare%20ile%20Rusya%20Federasyonu%20oldu> Erişim Tarihi: 17.09.2024)

OGM, 2024. Web Sitesi: Url-11 (<https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler>) Erişim Tarihi: 17.09.2024)

Mevzuat 2024. Web Sitesi Url -12 (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.6831.pdf>) Erişim Tarihi:26.06.2024.).

Coğrafya 2024. Web Sitesi Url-13. <https://www.cografya.gen.tr/tr> Erişim Tarihi:12.08.2024.

Mevzuat2024.WebSitesi:-www.mevzuat.gov.trUrl14-
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.6831.pdf>Erişim Tarihi:19.08.2024.-
Anayasa,-2024.-Web-Sitesi:-www.anayasa.gov.tr-Url15.

<https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/onceki-anayasalar/1924-anayasasi/#:~:text=Madde%201.%2D%20T%C3%BCrkiye%20Devleti%20bir,dili%20T%C3%BCrk%C3%A7edir%3B%20makarr%C4%B1%20Ankara%20%C5%9Fehridir.&text=T%C3%BCrkiye%20Devletinin%20resm%C3%AE%20dili%20T%C3%BCrk%C3%A7edir%3B%20makarr%C4%B1%20Ankara%20%C5%9Fehridir.&text=T%C3%BCrkiye%20Devleti%2C%20C%C3%BCmhuriyet%C3%A7i%2C%20milliyet%C3%A7i%2C,%2C%20devlet%C3%A7i%2C%20l%C3%A2ik%20ve%20ink%C4%B1l%C3%A2p%C3%A7C4%B1d%C4%B1r>. Erişim Tarihi:10.08.2024.

Resmi Gazete 2024 Web Sitesi:Url-17. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/3537.pdf> Erişim Tarihi:15.07.2024.

OGM 2024. Web Sitesi: Url-19 .<https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/mevzuat-sitesi/Kanunlar/6831%20Say%C4%B1%C4%B1%20Orman%20Kanunun%20Baz%C4%B1%20maddelerinin%20De%C4%9Fi%C5%9Ftirilmesi%20Dair%20Kanun.pdf>

Erişim Tarihi: 11.09.2024.

Lexpera-2024.Web-Sitesi:

-Url-20.<https://www.lexpera.com.tr/literatur/kitaplar/KI801Y2012N9786055263379>Erişim Tarihi:20.06.2024

Usluoğlu, H.A. 1978. Orman Bakanlığının kuruluş ve yapısı. Orman ve Av Dergisi Temmuz.

Uygur Ayva, Y. B. 2011. Orman sınırları sınırları dışına çıkartılması tartışılan alanlar ve yasal sürecin irdelenmesi ve istanbul örneği. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 124 sayfa, İstanbul.

Velioğlu, N. 2008, Orman sınırları dışına çıkarma işlemini tanımı ve tarihsel gelişimi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 58: 53-79.

Velioğlu, N. 2004, Orman sınırları dışına çıkarılan arazilerin değerlendirilmesi konusunda karşılaşılan hukuksal sorunlar. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 128 sayfa, İstanbul.

Yegül, S.2007. Ormanlarla ilgili uluslar arası tanımlamalar-2. Orman Mühendisliği Dergisi, 1-2-3:34-35.

Yegül, S. 2006. Ormanlarla ilgili tanımlamalar-2. <http://www.foresteconomics.org> (ErişimTarihi: 11 Kasım 2009).

Yılmaz, Z. 2004. Yeni Türk Ceza Kanunu, gerekçe ve tutanaklarla. Seçkin Yayıncılık, 975-347-868-2, Ankara.

Yılmaz, T. 1992. 6831 Sayılı Orman Kanunu 2. Madde uygulamasının orman kadaströ çalışmalarına etkileri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Yıldırım, H. D., Ayanoğlu, S. 2014. Su kanunu tasarısının hukuksal değeriendirilmesi. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 64(1):29-37

